

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

6° ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 18 Μαρτίου 2020 με την εξής σύνθεση:
Ιωάννα Θεμελή Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Ειρήνη Αφιοκάρδου Μέλη.

Για να εξετάσει την από 9.2.2020 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 161/12.2.2020 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία « .....» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στο ....., αριθμ. ...., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ..... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της υπ' αριθμόν 384/30.1.2010 απόφασης του ..... περί έγκρισης του υπ' αριθμόν ...../24.01.2020 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού περί αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών (εφεξής η «προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία « .....», (εφεξής ο «παρεμβαίνων») που εδρεύει στο ....., επί της ..... και ....., αριθμ. ...., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που απορρίπτεται η προσφορά του και κρίνεται αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος και επικουρικώς, να ματαιωθεί η διαγωνιστική διαδικασία.

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων επιδιώκει την απόρριψη της προσφυγής και τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Μαργαρίτα Κανάβα

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί νόμιμο παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 2.822,58 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ....., την από 7.2.2020 πληρωμή στην ΤΡΑΠΕΖΑ ..... και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης) το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη του Τμήματος 1 της σύμβασης σχετικά με το οποίο ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 564.516,13 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή με την με αριθμό πρωτ. ....../4.11.2019 Διακήρυξη η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε διεθνή ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό άνω των ορίων με αντικείμενο «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος ..... 2014-2020, Άξονες προτεραιότητας 6 & 7», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, προϋπολογισμού 1.040.000,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Η σύμβαση υποδιαιρείται σε δύο Τμήματα, ενώ προσφορές δύναται να υποβληθούν για ένα ή και τα δύο Τμήματα του διαγωνισμού.

3. Επειδή η προκήρυξη της ως άνω σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις 4.11.2019 στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δε πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 7.11.2019 με ΑΔΑΜ ..... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό .....

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 9.2.2020 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα μέσω της «επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στις 30.1.2020, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή ο προσφεύγων ως προσφέρων, θεμελιώνει πρόδηλο έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης, ως προς το μέρος που αφορά στην απόρριψη της προσφοράς του, επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση. Σύμφωνα, δε, με τα προσφάτως κριθέντα (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 408/2018) η διαπλαστική ενέργεια της ακυρωτικής απόφασης της ΑΕΠΠ αποτελεί μία από τις κύριες συνέπειες αυτής και επενεργεί *erga omnes* σε αναδραμόντα χρόνο και, ως εκ του διαπλαστικού της χαρακτήρα, ενεργεί υπέρ και κατά πάντων. Η ακυρωθείσα πράξη θεωρείται ως μηδέποτε εκδοθείσα και κατ' αυτόν τον τρόπο επαναφέρεται αυτοδικαίως η πραγματική και νομική κατάσταση που υπήρχε πριν από την έκδοσή της. Με τη διαπλαστική απόφαση συντελείται η μεταβολή μιας έννομης σχέσης, δημιουργείται μια νέα νομική κατάσταση, το, δε, γεγονός της συντελεσθείσας αυτής νομικής μεταβολής πρέπει, κατά νομοθετική βούληση, να αναγνωρισθεί ως γεγονός αναμφισβήτητο. Το αναγνωριστικό-διαγνωστικό αυτό πόρισμα της ακυρωτικής απόφασης ανευρίσκεται στις αιτιολογίες της απόφασης και μάλιστα αποτελεί «προδικαστικό ζήτημα» του κυρίου ζητήματος, που είναι η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης. Ως εκ τούτου, με βάση τα κριθέντα στην απόφαση ΕΑ ΣΤΕ 408/2018 σε περίπτωση, που με απόφαση της ΑΕΠΠ ακυρωθεί η

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, χωρεί η μετ' εννόμου συμφέροντος προβολή εκ μέρους της προσφεύγουσας και νόμιμη εξέταση εκ μέρους της ΑΕΠΠ των λόγων που βάλλουν κατά της συμμετοχής του έτερου συμμετέχοντος, χωρίς να απαιτείται να εκδοθεί νέα απόφαση της αναθέτουσας αρχής σε συμμόρφωση προς την απόφαση αυτή.

Ωστόσο, σχετικά με τους ισχυρισμούς του περί απόρριψης της προσφοράς του παρεμβαίνοντος η οποία κρίθηκε αποδεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' αρχήν, κατά τα μέχρι προσφάτως κριθέντα από τη νομολογία, διαγωνιζόμενος ο οποίος νομίμως αποκλείεται - λαμβάνοντας υπόψη και τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα - από διαγωνισμό δεν έχει, καταρχήν, έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της συμμετοχής άλλου διαγωνιζόμενου, καθόσον με τον αποκλεισμό του καθίσταται, ως προς το διαγωνισμό αυτό, τρίτος (βλ. Ε.Α. ΣτΕ 301/2011, 748/2010, 1317/2009, ΣτΕ 2817/2008, 1450/2007 και 666/2006). Κατ' εξαίρεση, όμως, και προς διασφάλιση της αρχής του ενιαίου μέτρου κρίσης, η οποία αποτελεί ειδικότερη έκφραση των αρχών της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας που διέπουν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, με έννομο συμφέρον προβάλλει ισχυρισμούς αναφερόμενους αποκλειστικώς στην αποδοχή της συμμετοχής άλλου διαγωνιζόμενου, παρά τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού ίδιου με εκείνον που απετέλεσε την αιτιολογία αποκλεισμού του (πρβλ. Ε.Α. ΣτΕ 174/2016, 44/2014, 106/2013, 380/2012, 671/2011, 1156, 329/2010, 246/2009 274/2012 και) (πρβλ. Φ. Αρναούτογλου, *Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του ν. 3886/2010*, 2η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, παρ. 141 σελ. 100 και παρ. 368 σελ. 230).

Ωστόσο, η δυνατότητα επιδίωξης ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας με σκοπό την εκκίνηση νέας ταυτόσημης διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, με στόχευση την ανάληψη της εν λόγω προμήθειας {βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), όπου ερμηνεύοντας τις ισχύουσες ρυθμίσεις της Οδηγίας 89/665 [με τις αποφάσεις του της 2.7.2013 και 5.4.2016 αντιστοίχως, επί των υποθέσεων C-100/12 *Fastweb SpA* και C-689/13 *Puligienica Facility Esco SpA (PFE)*],

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ταυτόσημες με τις εν προκειμένω εφαρμοστέες της ειδικής Οδηγίας 92/12 (L 76), αλλά και αυτές τούτες τις ρυθμίσεις της Οδηγίας 92/12 (απόφασή του της 11.5.2017, επί της υποθέσεως C-131/16, *Archus sp.z. o.o και Gama Jacek Lipik*), έκρινε ρητώς ότι το έννομο συμφέρον «ενδιαφερομένου» (άρθρο 2α παρ. 2 εδ. γ΄. στις δύο Οδηγίες), είναι δυνατόν να συνίσταται και στην ματαίωση της διαδικασίας, ώστε να κινηθεί νέα διαδικασία συνάψεως συμβάσεως και ΕΑ ΣΤΕ 22/2018 αντίστοιχα}. Συνεπώς, το γεγονός ότι κατά το επικουρικό αίτημα της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, ο προσφεύγων, ως μη οριστικώς αποκλεισθείς (ΕΑ ΣΤΕ 30/2019) αιτείται τη ματαίωση του διαγωνισμού και επικαλείται την προσδοκία του, στην περίπτωση που κριθεί ότι η προσφορά του ορθώς απορρίφθηκε, και, την πρόθεσή του να συμμετάσχει κατά την ενδεχόμενη επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού με το αυτό αντικείμενο και όρους στο μέλλον, καθιστά εν γένει παραδεκτή την προσφυγή του ως προς τους ισχυρισμούς κατά της προσφοράς του έτερου συνδιαγωνιζόμενου.

7. Επειδή την 11.2.2020 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής στον έτερο συμμετέχοντα στη διαγωνιστική διαδικασία, δια μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή με τις υπ' αριθμόν 209/2020 και 244/2020 Πράξεις της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

9. Επειδή σύμφωνα με την με αριθμό πρωτ. 749/14.02.2020 πράξη της αναθέτουσας αρχής η αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών θα λάβει χώρα μετά την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προδικαστικής προσφυγής.

10. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις 19.2.2020 απέστειλε δια ηλεκτρονικού μηνύματος τις απόψεις της επί της προδικαστικής προσφυγής στην ΑΕΠΠ, οι οποίες κοινοποιήθηκαν μέσω της «Επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στον προσφεύγοντα αυθημερόν

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

11. Επειδή ο παρεμβαίνων κατέθεσε στις 21.2.2020, ήτοι εμπροθέσμως, στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, την με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 190/24.02.2020 παρέμβασή του, ο οποίος θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά του κρίθηκε αποδεκτή και, ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης, ως προς την αποδοχή της προσφοράς του.

12. Επειδή στις 13.3.2020 ο προσφεύγων ανήρτησε στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού και απέστειλε στην ΑΕΠΠ μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπόμνημα επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής. Το ως άνω υπόμνημα κατατέθηκε εμπροθέσμως σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, όπως αυτό προστέθηκε με το ν. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-4-2019), δοθέντος ότι η συζήτηση για την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής ορίσθηκε στις 18.3.2020 και, ως εκ τούτου, λαμβάνεται υπόψη από το αποφασίζον Κλιμάκιο.

13. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

14. Επειδή στον εν θέματι διαγωνισμό για το Τμήμα 1 συμμετείχαν δυο οικονομικοί φορείς, ήτοι ο προσφεύγων και ο παρεμβαίνων, οι οποίοι υπέβαλαν τις με αριθμό συστήματος ..... και ..... προσφορές τους αντίστοιχα. Όπως αναφέρεται στο υπ' αριθμόν .../24.01.2020 Πρακτικό, η Επιτροπή Διαγωνισμού εισηγήθηκε την απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος διότι «...δεν αποδεικνύεται ότι διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα για την ομάδα έργου του, σύμφωνα με τα απαιτούμενα στο άρθρο 2.2.6 της Διακήρυξης. Συγκεκριμένα στη σχετική παράγραφο του υποβληθέντος ΕΕΕΣ (ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ) (σελ. 17) αναφέρει «ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ». Η Επιτροπή διαπίστωσε παράλληλα ότι τα παραπάνω στοιχεία δεν παρατίθενται ούτε στην υποβληθείσα Τεχνική Προσφορά του ανωτέρω Οικονομικού Φορέα. ... δεν αποδεικνύεται ότι έχει ολοκληρώσει με επιτυχία δύο αντίστοιχα έργα κατά τη διάρκεια των 5

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

τελευταίων ετών όπως απαιτείται στο άρθρο 2.2.6 της Διακήρυξης. Συγκεκριμένα στη σχετική παράγραφο του υποβληθέντος ΕΕΕΣ (σελ. 15) αναφέρει ότι η παραπάνω απαίτηση «καλύπτεται από υπεργολάβο (.....)». Στο αντίστοιχο υποβληθέν ΕΕΕΣ του υπεργολάβου «.....» (σελ. 10) για την εν λόγω απαίτηση συμπληρώνεται απλά «ναι» χωρίς παράθεση των απαιτούμενων στοιχείων. Σημειώνεται περαιτέρω ότι οι υπεργολάβοι του υποψήφιου αναδόχου «.....» δεν χρησιμοποίησαν το προβλεπόμενο από τη Διακήρυξη ΕΕΕΣ. Τέλος η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα παραπάνω στοιχεία δεν παρατίθενται ούτε στην υποβληθείσα Τεχνική Προσφορά του ανωτέρω Οικον. Φορέα». Περαιτέρω, η Επιτροπή αφού «... διαπίστωσε ότι η τεχνική προσφορά του παρεμβαίνοντος δεν παρουσιάζει αποκλίσεις από τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης που να επιφέρουν απόρριψη της προσφοράς και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την οποία:

- η συμμετοχή περισσότερων του ενός υποψηφίων σε διαγωνισμό με κριτήριο κατακύρωσης τη συμφερότερη προσφορά δεν τίθεται ως προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας, ως εκ τούτου η κατακύρωση στο μοναδικό υποψήφιο που συμμετέχει εξ αρχής στο διαγωνισμό ή απομένει κατά το στάδιο της τεχνικής ή οικονομικής αξιολόγησης είναι νόμιμη και δεν νοθεύεται ο ανταγωνισμός

- Για την επιλογή της συμφερότερης προσφοράς όταν εξ αρχής συμμετέχει ή απομένει στο διαγωνισμό ένας υποψήφιος, η αρμόδια Επιτροπή αξιολόγησης δεν βαθμολογεί τη μοναδική υποβληθείσα ή απομένουσα προσφορά, καθόσον η βαθμολόγηση, όταν το κριτήριο ανάθεσης είναι η συμφερότερη προσφορά, προϋποθέτει την ύπαρξη δύο τουλάχιστον αποδεκτών προσφορών εισηγήθηκε την αποδοχή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκε το ως άνω Πρακτικό.

15. Επειδή ο προσφεύγων με την υπό εξέταση προσφυγή του υποστηρίζει επικαλούμενος τους όρους 2.2.6, 2.2.9.1, 2.3.1, 2.4.3 και 3.2. της

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

διακήρυξης ότι :« ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Α. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ:

[...] Εν προκειμένω, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η προσφορά της εταιρείας μας απερρίφθη σύμφωνα με το από 24.01.2020 Πρακτικό Επιτροπής Διαγωνισμού υπ' αριθ. 1 [Φάση Αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικών Προσφορών], το οποίο ενέκρινε αυτούσιο η προσβαλλόμενη με την παρούσα υπ' αριθ. 384/30.01.2020 Απόφαση του ....., διότι η εταιρεία μας δεν αποδεικνύει δήθεν ότι διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα για την ομάδα έργου σύμφωνα με τα απαιτούμενα στο άρθρο 2.2.6. της Διακήρυξης.

7. Την όλως εσφαλμένη ως άνω κρίση της η Επιτροπή στηρίζει αποκλειστικά στο γεγονός ότι στη σχετική παράγραφο του υποβληθέντος ΕΕΕΣ [ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ] (σελ. 17) η εταιρεία μας συμπλήρωσε την ένδειξη «ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ», καθώς και στην όλως εσφαλμένη διαπίστωσή της ότι τα παραπάνω στοιχεία δεν παρατίθενται δήθεν ούτε στην υποβληθείσα Τεχνική Προσφορά της εταιρείας μας.

8. Πλην όμως, ορθώς η εταιρεία μας στη σχετική παράγραφο του ΕΕΕΣ (ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ) (σελ. 17) συμπλήρωσε την ένδειξη «ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ». Τούτο δε διότι από κανένα σημείο ή άρθρο της διακήρυξης δεν απαιτείται για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων η κατοχή τίτλων σπουδών, παρά μόνο η περιγραφόμενη επαγγελματική εμπειρία από την οποία αποδεικνύεται εξάλλου ότι το προτεινόμενο από τον οικονομικό φορέα οργανωτικό σχήμα και διαθέσιμο προσωπικό είναι κατάλληλο για την αποτελεσματική, ποιοτικά ορθή και έγκαιρη υλοποίηση του έργου, σύμφωνα και με το άρθρο 2.4.3.2 της διακήρυξης και δη την παράγραφο Δ. αυτού με τίτλο «Οργάνωση και Διοίκηση του Έργου». Ενώ εξάλλου απολύτως εσφαλμένη τυγχάνει και η κρίση της Επιτροπής, ότι δήθεν τα απαιτούμενα στοιχεία δεν προκύπτουν ούτε από την Τεχνικής μας Προσφορά.

9. Στον αντίποδα, από μία απλή επισκόπηση του φακέλου της Τεχνικής μας Προσφοράς και συγκεκριμένα από τις σελίδες 98-108 αυτής, προκύπτει αναλυτική και λεπτομερής περιγραφή τόσο της δομής και της οργάνωσης της προτεινόμενης Ομάδας Έργου, όσο και του στόχου που επιδιώκεται μέσω της συγκεκριμένης προτεινόμενης οργανωτικής δομής. Ειδικότερα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σελίδα 99 αυτής : «Κύριος στόχος της εργασίας αυτής είναι ο σχεδιασμός της κατάλληλης Οργανωτικής Δομής Έργου (ρόλοι και αρμοδιότητες). Η δομή αυτή είναι ειδικά σχεδιασμένη για τη διαχείριση του Έργου και για τη συμμόρφωσή του με τις απαιτήσεις που καθορίζονται από την προκήρυξη του Έργου, διαρκεί δε μέχρι την επιτυχή ολοκλήρωσή του Έργου. Θεμελιώδης αρχή είναι ότι η οργανωτική δομή του Έργου έχει τέσσερα επίπεδα, τα οποία αναλαμβάνουν τα εξής: -Διεύθυνση (direction) του Έργου - Καθημερινή διαχείριση (day-to-day management) - Διαχείριση/ διεύθυνση της Ομάδας Έργου και - Εκτέλεση του Έργου».

10. Ενώ περαιτέρω, σε ό,τι αφορά στην καταλληλότητα των προσόντων και της εμπειρίας των μελών της Ομάδας του έργου σύμφωνα με την παράγραφο Δ. του άρθρου 2.4.3.2 [Τεχνική Προσφορά] της διακήρυξης ότι : «Η σύνθεση της Ομάδας Έργου έγινε κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική, ποιοτικά ορθή και έγκαιρη εκπόνηση του έργου. Όπως προκύπτει από τα βιογραφικά σημειώματα του καθενός μέλους της : - είναι γνωστοί επαγγελματίες του χώρου - έχουν κατάλληλη εξειδίκευση αλλά και συμμετοχές σε ανάλογα έργα. - διαθέτουν σημαντική εμπειρία σε γνωστικά αντικείμενα και τομείς που έχουν συνάφεια με το σχεδιασμό και οργάνωση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (σχεδιασμός, διοίκηση και διαχείριση έργων - έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία στη υλοποίηση συναφών έργων. Η συγκρότηση της ομάδας έργου αποσκοπεί στη σύσταση ενός ευέλικτου και αποτελεσματικού σχήματος, ικανού να αντεπεξέλθει ποσοτικά και ποιοτικά στις ανάγκες και στα προβλεπόμενα παραδοτέα του έργου. Η εμπειρία και οι γνώσεις των στελεχών που επελέγησαν για τη συγκρότηση της ομάδας υπερκαλύπτουν τις απαιτήσεις του έργου.»

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

11. Επιπλέον, στη σελίδα 100 της Τεχνικής μας Προσφορά αναλύονται ειδικότερα οι στόχοι της προτεινόμενης Ομάδας. Συγκεκριμένα οι τιθέμενοι στοίχοι περιγράφονται ως εξής : «1. Η υλοποίηση του έργου, έτσι όπως αυτό παρουσιάζεται στο κεφάλαιο της μεθοδολογικής προσέγγισης της τεχνικής μας προσφοράς. 2. Η τήρηση του χρονικού προγραμματισμού, των προδιαγραφών, της ποιότητας και των γενικότερων απαιτήσεων της Αναθέτουσας Αρχής και των λοιπών εμπλεκόμενων ομάδων. 3. Η υποστήριξη των εμπλεκόμενων φορέων κατά την υλοποίηση του έργου. 4. Η παροχή λοιπών εξειδικευμένων υπηρεσιών προς την Αναθέτουσα Αρχή του έργου, με σκοπό πάντα την βελτιστοποίηση της υλοποίησης του έργου».

12. Εξάλλου, στο ίδιο ως άνω πλαίσιο της, ήτοι της αναλυτικής εμπειριστατωμένης και απολύτως λεπτομερούς παρουσίασης της μεθοδολογίας του τρόπου οργάνωσης και διοίκησης του έργου, και δη στη σελίδα 101 της Τεχνικής μας Προσφοράς, αναλύονται ειδικότερα τα καθήκοντα του «Υπευθύνου Συντονιστή» της Ομάδας, ενώ στη συνέχεια ακολουθεί πλήρης πίνακας με τα ονόματα όλων των μελών της Ομάδας Έργου, αναλυτική περιγραφή της θέσης καθ' ενός εξ αυτών, του ρόλου, των αρμοδιοτήτων και των καθηκόντων του στο έργο, καθώς και του χρόνου απασχόλησης (ανθρωπομήνες). Ειδικότερα : «Ο Υπεύθυνος Συντονιστής είναι υπεύθυνος για τα εξής : Την πρόσληψη μελών της Ομάδας Έργου με την κατάλληλη εξειδίκευση και τις κατάλληλες δεξιότητες, την καθοδήγησή τους, την παρακίνηση αυτών και τη διοίκησή τους Τον καθορισμό προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών για το Έργο. Το σχεδιασμό και την παρακολούθηση του Έργου (χρονικός προγραμματισμός, εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης πόρων, κόστους, ποιότητας και κινδύνων). Τη διαμόρφωση σαφούς Σχεδίου Επικοινωνίας για το Έργο. Την τεκμηρίωση των κριτηρίων αποδοχής του πελάτη για κάθε παραδοτέο του Έργου. Την παραγωγή του Σχεδίου Έργου (Χρονοδιάγραμμα Δραστηριοτήτων, Σχέδιο Διαχείρισης Πόρων, Πρόγραμμα Κόστους) [Project Plan], των Εκθέσεων Προόδου, και της Τελικής Έκθεσης του Έργου. Την ανάληψη της ευθύνης για τη συνολική πρόοδο του Έργου και τις διορθωτικές ενέργειες, εφόσον είναι αναγκαίες. Τον έλεγχο των δαπανών,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ώστε να διασφαλίζεται η εκτέλεση του Έργου εντός του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Τη διαχείριση της έγκρισης όλων των αιτημάτων για αλλαγές στο Έργο. Τον εντοπισμό των κινδύνων για το Έργο και την υποβολή προς έγκριση προτεινόμενων σχεδίων για τον περιορισμό ή την αντιμετώπισή τους. Την επίλυση όλων των θεμάτων που επηρεάζουν ανά πάσα στιγμή τις τρέχουσες δραστηριότητες του Έργου. Τον προσδιορισμό και την εξασφάλιση τυχόν υποστήριξης και συμβουλευτικών υπηρεσιών που απαιτούνται για τη διαχείριση, το σχεδιασμό και τον έλεγχο του Έργου. Την εξασφάλιση της έγκρισης εκ μέρους του πελάτη κάθε παραδοτέου που παράγεται από το Έργο ο Τη διαχείριση του Έργου. Την ανάληψη όλων των αναγκαίων ενεργειών για το κλείσιμο του Έργου.»

13. Ενώ προς επίρρωση παρατίθενται όπως ακολουθούν και τα περιλαμβανόμενα αναλυτικά στον πίνακα στοιχεία για κάθε ένα μέλος του έργου ξεχωριστά όπως ακολουθούν : «1. .... Υπεύθυνος έργου: Ο Κεντρικός Υπεύθυνος του έργου και ο συντονιστής εκτός και εντός ομάδας έργου. Υπεύθυνος για την συνολική ροή του έργου, τις εσωτερικές επικοινωνίες την πρόοδο του έργου και οπιδήποτε περεταίρω χρειάζεται το έργο 18 μήνες, 2. .... Αναπληρωτής υπεύθυνος έργου - Συντονιστής Έργου θα συνεργάζεται και θα αναφέρει ανά πάσα στιγμή στην Αναθέτουσα Αρχή είναι υπεύθυνος για την οργάνωση – διαχείριση - συντονισμό όλης της ομάδας έργου και των ενεργειών, για την παροχή των παραδοτέων και των υπηρεσιών, που προβλέπονται στο αντικείμενο του έργου, εντός των προθεσμιών του χρονοδιαγράμματος. Επίσης, είναι ο υπεύθυνος του στρατηγικού σχεδιασμού της ολοκληρωμένης επικοινωνιακής εκστρατείας με εμπειρία στην υλοποίηση δράσεων προώθησης και επικοινωνίας αναπτυξιακών προγραμμάτων. 25 μήνες, 3. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνη Στρατηγικού Σχεδιασμού - Υπεύθυνη για την προετοιμασία στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες και το πλάνο, καθώς και την υλοποίηση αυτών μετά τη σχετική έγκρισή τους, με τη συνεχή ενημέρωση με τον αναπληρωτή και τον υπεύθυνο του έργου. Επίσης, είναι υπεύθυνη για τη συνεχή παρακολούθηση

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

του πλάνου με εισηγήσεις για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών 8 μήνες, 4. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνη για τον Σχεδιασμό και την υλοποίηση του πλάνου μέσων, σε διαδίκτυο, τηλεόραση, ραδιόφωνο και τύπο 4 μήνες, 5. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνος για τον συντονισμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων παραγωγής με σκοπό να παράγουν παραδοτέα υψηλής ποιότητας με το καλύτερο δυνατό κόστος. Επίσης είναι ο βασικός οργανωτικός και διοικητικός συνεργάτης του Σκηνοθέτη και της Παραγωγής εν γένει από την έναρξη της προετοιμασίας ως την ολοκλήρωση της Παραγωγής, σε όλα τα μέσα 6 μήνες, 6. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνος για την παραγωγή πρωτοτύπων δημιουργημάτων λόγου ή τέχνης για έντυπες και οπτικοακουστικές παραγωγές, παραγωγή εικαστικών στοιχείων, branding, διακριτό σήμα, σλόγκαν, μακέτες καταχωρίσεων, σε έντυπα και διαδίκτυο συμπεριλαμβανομένων όλων των επιμέρους σταδίων. 10 μήνες, 7. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνος Επικοινωνιακού Σχεδιασμού / υπ. Προβολής των εκδηλώσεων. Επίσης, Σχεδιασμό και υλοποίηση εκδηλώσεων – ημερίδων, κλπ. 6 μήνες, 8. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνη του σχεδιασμού και χρήσης σύγχρονων ενεργειών πληροφόρησης διάφορων κατηγοριών κοινού (target group) σε σχέση και με την αγορά χρόνου (τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού) αλλά και στον τύπο και το διαδίκτυο 5 μήνες, 9. .... Μέλος ομάδας - Υπεύθυνη του ολοκληρωμένου σχεδιασμού όλων των μέσων (Media planning). Επίσης, είναι η υπεύθυνη στο να εντοπίζει ποια μέσα είναι καταλληλότερα για τη προώθηση της καμπάνιας, βρίσκοντας επίσης και τους καταλληλότερους influencers (διαμορφωτές γνώμης), και έχει ως στόχο τη μεγιστοποίηση της απόδοσης στα κονδύλια που υπάρχουν στο συγκεκριμένο έργο, δηλαδή την καλύτερη δυνατή προβολή και απήχηση της εκστρατείας 4 μήνες, 10. .... Μέλος ομάδας – Σεναριογράφος. Σύνταξη των σεναρίων για τις θεματικές ταινίες και τα διαφημιστικά σποτ 4 μήνες, 11. .... Μέλος ομάδας – Υπεύθυνη εκτέλεσης Παραγωγής σε συνεννόηση με τον Υπεύθυνο Παραγωγής. Έχει την άμεση επικοινωνία με όλους τους «τεχνικούς» συντελεστές της ομάδας έργου και κυρίως του Ηχολήπτες, Οπερατέρ, και

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

κινηματογραφιστές όπως επίσης και με το *Post Production*, ενώ έχει και την ευθύνη των *reperage* και την γενική επιμέλεια, 5 μήνες, 12. ....

Μέλος ομάδας – Υπεύθυνος για όλο το *Post Production* των παραγωγών, έχει διαρκή επικοινωνία τόσο με τον υπεύθυνο Παραγωγής όσο και με τον υπεύθυνο εκτέλεσης της παραγωγής. 4 μήνες, 13. ....

Μέλος ομάδας – Υπεύθυνος Σκηνοθεσίας και κύριος Σκηνοθέτης. Είναι ο υπεύθυνος λειτουργίας και καλής εκτέλεσης των συντελεστών της καμπάνιας, ηθοποιών και κομπάρσων, όπως επίσης του συνεργείου και της παραγωγής και είναι αρμόδιος για την ομαλή λειτουργία όλων των τμημάτων. Επίσης, θα συνεργάζεται με τους υπόλοιπους σε σχέση με την τελική επεξεργασία του σεναρίου, στο χωρισμό των σκηνών σε πλάνα, στις πρόβες με τους ηθοποιούς, στην ανεύρεση χώρων (*Reperage*), την ανάλυση του σεναρίου και κατάρτιση του προγράμματος λήψης σκηνών σε συνεργασία με τον Δ. Παραγωγής, το Δ. Φωτογραφίας σύμφωνα με τα εκάστοτε δεδομένα, 6 μήνες, 14. ....

Μέλος ομάδας – Ο Οπερατέρ (εικονολήπτης) είναι υπεύθυνος για ό,τι αφορά στη λήψη εικόνων. Θα συνεργαστεί άμεσα με το σκηνοθέτη ή/και το διευθυντή φωτογραφίας και είναι αρμόδιος για το χειρισμό της κάμερας και τη λήψη πλάνων, φροντίζοντας για το σωστό φωτισμό του χώρου και την κατάλληλη λήψη του ήχου. 2 μήνες, 15. ....

Μέλος ομάδας – Ο κινηματογραφιστής είναι ο τεχνικός που θα έχει ως καθήκοντά του ενέργειες, όπως: ο χειρισμός της κάμερας, σύμφωνα με τις οδηγίες του σκηνοθέτη ή/ και του διευθυντή φωτογραφίας, ο φωτισμός του χώρου που καταγράφεται από την κάμερα, η λήψη του ήχου όταν χρησιμοποιείται βιντεοκάμερα και δεν υπάρχει ειδικός τεχνικός (ηχολήπτης), καθώς και η καταγραφή προγράμματος σε στούντιο. 2 μήνες, 16. ....

Μέλος ομάδας – Υπεύθυνος ήχου για την καλλιτεχνική και τεχνική ποιότητα των ηχητικών εγγραφών, διαλόγων και ατμόσφαιρας κινηματογραφικών και τηλεοπτικών γυρισμάτων, τόσο στις εσωτερικές όσο και στις εξωτερικές λήψεις, σε συνεργασία με το Σκηνοθέτη. Έχει επίσης την ευθύνη για τη σωστή λειτουργία των συσκευών εγγραφής ήχου, τις οποίες χρησιμοποιεί. 2 μήνες, 17. ....

Μέλος ομάδας – Υπεύθυνος Φωτογραφίας και για

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

την καλλιτεχνική ποιότητα των εξωτερικών ή εσωτερικών λήψεων. Έχει την ευθύνη για την οπτική απόδοση του σεναρίου, την τεχνική και καλλιτεχνική αρτιότητα των λήψεων και τη φωτογραφική απόδοση του πνεύματος του έργου, σύμφωνα με τις οδηγίες του Σκηνοθέτη. Επίσης είναι υπεύθυνος για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση της φωτογραφικής απόδοσης και ειδικότερα το φωτισμό των φυσικών ή τεχνητών χώρων καθώς και για την επιλογή των κατάλληλων μέσων που απαιτούνται προς αυτό, σε συνεργασία με τον Σκηνοθέτη και το Διευθυντή Παραγωγής 2 μήνες, 18. .... Μέλος ομάδας – Δημοσιογράφος και υπεύθυνη για το copywriting κειμένων προωθητικού έντυπου υλικού. Επίσης, θα είναι και η υπεύθυνη του Γραφείου Τύπου με τη συνεργασία με την υπόλοιπη ομάδα για την σύνταξη στοχευμένων δημοσιογραφικών κειμένων, βοήθεια στην υλοποίηση της επικοινωνίας με τα τοπικά ΜΜΕ και γενικότερα στην ομαλότερη συνεργασία με τους ανθρώπους της επικοινωνίας σε όλο το νησί. 4 μήνες, 19. .... Μέλος ομάδας – Υπεύθυνος για το σπικάζ (voicseover) εκφώνηση όλων των σποτ, τόσο στα τηλεοπτικά όσο και στο υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης. Μέσα στις ευθύνες του, είναι και το tone of voice και η ορθή χρήση της γλώσσας έτσι ώστε να επικοινωνήσει το στοχευμένο μήνυμα με διαύγεια. Επίσης το συγκεκριμένο μέλος της ομάδας θα είναι και ένας από τους χαρακτήρες των τηλεοπτικών σποτ 3 μήνες, 15. .... ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ Μέλος ομάδας – Πρεσβευτής της καμπάνιας και κύριο πρόσωπο της εκστρατείας. 6 μήνες.» 14. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω συνάγεται ότι από την Τεχνική Προσφορά της εταιρείας μας αποδεικνύεται πλήρως ότι αυτή διαθέτει δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση και εμπειρία, ικανό να φέρει σε πέρας τις απαιτήσεις του έργου, όπως επίσης ότι το προτεινόμενο οργανωτικό σχήμα είναι κατάλληλο για την αποτελεσματική, ποιοτικά ορθή και έγκαιρη υλοποίηση του έργου, σύμφωνα και με το άρθρο 2.4.3.2 της διακήρυξης και δη την παράγραφο Δ. αυτού με τίτλο «Οργάνωση και Διοίκηση του Έργου». Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και για την όλως υποθετική περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι η εταιρεία μας όφειλε να έχει συμπληρώσει τη σχετική

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

παράγραφο του ΕΕΕΣ [ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ], τα στοιχεία που απαιτεί η διακήρυξη προκειμένου να αποδεικνύεται ότι η εταιρεία μας διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα για την ομάδα έργου του, περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση στην υποβληθείσα Τεχνική Προσφορά μας.

15. Εξάλλου, η συνδρομή των κριτηρίων επιλογής (μεταξύ των οποίων και το κριτήριο Δ. του άρθρου 2.3.1 της Διακήρυξης) κατά το στάδιο υποβολής προσφορών και κατά το στάδιο αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών αρκεί να προκύπτει και από την υποβληθείσα Τεχνική Προσφορά. Η δε συνδρομή αυτή επιβεβαιώνεται και αποδεικνύεται πλήρως και οριστικώς, μόνο εφόσον ο μετέχων καταστεί προσωρινός ανάδοχος, όταν και καλείται να προσκομίσει τα δικαιολογητικά κατακυρώσεώς του, ώστε να κατακυρωθεί ο διαγωνισμός σε αυτόν και να καταστεί οριστικός ανάδοχος.

16. Εν προκειμένω αυτό είναι και το νόημα της υποχρέωσης προσκόμισης αναλυτικών βιογραφικών σημειωμάτων των μελών της ομάδας έργου [βλ. σχετικά σελίδα 29 Διακήρυξης σημείο Β.4.Ε.] κατά το στάδιο της κατακύρωσης σύμφωνα με τα προεκτεθέντα. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η εταιρεία μας ορθώς συμπλήρωσε το υποβληθέν ΕΕΕΣ, σε κάθε δε περίπτωση ότι τα απαιτούμενα προς απόδειξη των απαιτήσεων της Διακήρυξης στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική εμπειρία των μελών της Ομάδας Έργου, περιλαμβάνονται στο σύνολό τους, λεπτομερώς, αναλυτικά και εμπειριστατωμένα στο φάκελο της υποβληθείσας Τεχνική Προσφοράς μας και ως εκ τούτου έσφαλε η προσβαλλόμενη θεωρώντας ότι δεν περιλαμβάνονται και κατά συνέπεια ότι δεν αποδεικνύεται ότι η εταιρεία μας διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα για την ομάδα έργου της.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

6. Εν προκειμένω, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η εταιρεία μας απερρίφθη σύμφωνα με το από 24.01.2020 Πρακτικό Επιτροπής Διαγωνισμού υπ' αριθ. 1 [Φάση Αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικών Προσφορών],

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

το οποίο ενέκρινε αυτούσιο η προσβαλλόμενη με την παρούσα υπ' αριθ. 384/30.01.2020 απόφαση του ....., με την αιτιολογία ότι «[...] δεν αποδεικνύεται ότι έχει ολοκληρώσει με επιτυχία δύο αντίστοιχα έργα κατά τη διάρκεια των 5 τελευταίων ετών όπως απαιτείται στο άρθρο 2.2.6 της Διακήρυξης [...]», ωστόσο, η παραπάνω αιτιολογία είναι εσφαλμένη καθώς, η προσφορά μας πληροί τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας του άρθρου 2.2.6 της διακήρυξης.

7. Ειδικότερα, η εταιρεία προς προκαταρκτική απόδειξη ότι πληροί το σχετικό κριτήριο προσκόμισε νομίμως συμπληρωμένο το ΕΕΕΣ, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9.1 της διακήρυξης. Στο σχετικό πεδίο «Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» αυτού όπου διατυπώνεται το παρακάτω ερώτημα: «Ο οικονομικός φορέας πρέπει να παράσχει πληροφορίες μόνον όταν τα σχετικά κριτήρια επιλογής έχουν προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα στη σχετική προκήρυξη/γνωστοποίηση ή στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης που αναφέρονται στην προκήρυξη /γνωστοποίηση. Για τις συμβάσεις έργων: εκτέλεση έργων του είδους που έχει προσδιοριστεί Μόνο για τις δημόσιες συμβάσεις έργων: Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, ο οικονομικός φορέας έχει εκτελέσει τα ακόλουθα έργα του είδους που έχει προσδιοριστεί. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν έως πέντε έτη και να επιτρέπουν την τεκμηρίωση πείρας που υπερβαίνει τα πέντε έτη», απάντησε ότι η αιτούμενη τεχνική ικανότητα που προβλέπεται στη διακήρυξη «ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟ (.....)», συνεπώς, το σχετικό κριτήριο περί της ολοκλήρωσης δύο παρόμοιων έργων κατά την τελευταία πενταετία καλύπτεται από την εταιρεία μας με την επίκληση στήριξης εκ μέρους τρίτου οικονομικού φορέα τεχνικής ικανότητας, ήτοι της εταιρείας « ..... - .....». Ο τρίτος φορέας, σε συμμόρφωση με τα οριζόμενα στα άρθρα 2.2.9.1 και 2.2.8 της διακήρυξης, κατέθεσε ΕΕΕΣ προς προκαταρκτική απόδειξη πλήρωσης του άνω κριτηρίου. Ειδικότερα, στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ η εταιρεία « ..... - .....» ορθώς απάντησε «ΝΑΙ» (στη σελίδα 10), καθώς σύμφωνα με το παρόν στάδιο της διαγωνιστικής

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

διαδικασίας το ΕΕΕΣ αποτελεί το μοναδικό έγγραφο που κατατίθεται από τους συμμετέχοντες και αποδεικνύει ότι πληρούνται τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6, χωρίς να απαιτείται κατά το στάδιο αυτό περαιτέρω απόδειξη για την πλήρωση του αιτούμενου όρου. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9.2 ο κατάλογος των αντίστοιχων έργων που υλοποιήθηκαν την προηγούμενη πενταετία κατατίθεται από τον προσωρινό ανάδοχο (αρ. 3.2. της διακήρυξης), μαζί με όλα τα λοιπά δικαιολογητικά που πιστοποιούν τα δηλωθέντα στο ΕΕΕΣ.

8. Κατόπιν των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι, η συνδρομή των κριτηρίων επιλογής (μεταξύ των οποίων και η τεχνική ικανότητα) κατά το στάδιο υποβολής προσφορών και κατά το στάδιο αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, αρκεί να προκύπτει εκ της οικείας δηλώσεως στο ΕΕΕΣ που προσκομίζεται ως δικαιολογητικό συμμετοχής, εν είδει προκαταρκτικής και προσωρινής αποδείξεως, η δε συνδρομή αυτή επιβεβαιώνεται και αποδεικνύεται πλήρως και οριστικώς, μόνο εφόσον ο μετέχων καταστεί προσωρινός ανάδοχος, όταν και καλείται να προσκομίσει τα δικαιολογητικά κατακυρώσεώς του, ώστε να κατακυρωθεί ο διαγωνισμός σε αυτόν και να καταστεί οριστικός ανάδοχος. Συνεπώς, ορθώς η εταιρεία « ..... - .....» προέβη στη σχετική συμπλήρωση του ΕΕΕΣ χωρίς την προσκόμιση των αντίστοιχων αποδεικτικών μέσων, τα οποία θα προσκομισθούν σε επόμενο στάδιο του διαγωνισμού.

7. Για τους λόγους αυτούς εσφαλμένως απορρίφθηκε η προσφορά μας και για αυτό θα πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής και να γίνει δεκτή η συμμετοχή μας στη συνέχιση του διαγωνισμού.

Β. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ « .....»

1. Επειδή σε περίπτωση που με απόφαση της ΑΕΠΠ ακυρωθεί η απόρριψη της προσφοράς εταιρείας που αποκλείσθηκε από στάδιο διαγωνισμού, χωρεί η μετ' εννόμου συμφέροντος προβολή εκ μέρους της και νόμιμη εξέταση εκ μέρους της ΑΕΠΠ των λόγων που βάλλουν κατά της συμμετοχής έτερου συμμετέχοντος, χωρίς να απαιτείται να εκδοθεί νέα απόφαση της αναθέτουσας

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αρχής σε συμμόρφωση προς την απόφαση αυτή [ΕΑ ΣτΕ 408/2018 (βλ. σκέψη 9)]. Συνεπώς, εφόσον η προσφορά μας κριθεί νόμιμη, με έννομο συμφέρον προβάλλονται εκ μέρους της εταιρείας μας οι σχετικοί λόγοι περί απόρριψης της προσφοράς της συμμετέχουσας « .....

2. Επικουρικώς και υπό την όλως υποθετική περίπτωση που ήθελε γίνει δεκτό από την Αρχή σας, ότι ο αποκλεισμός της εταιρείας μας είναι νόμιμος, μέχρι να καταστεί οριστικός, η εταιρεία μας έχει έννομο συμφέρον να προβάλει αιτιάσεις κατά της προσφοράς της έτερης συμμετέχουσας « .....

καθώς με τις πρόσφατες αποφάσεις της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΕΑ ΣτΕ 235/2019, 30/2019, 22/2018) και υπό το φως της ήδη διαμορφωθείσας νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης [αποφάσεις της 4.7.2013, Fastweb, C-100/2012, της 5.4.2016, Puligienica Facility Esco (PFE), C-689/2013, της 21.12.2016, Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich, C-355/2015, και της 11.5.2017, Archus και Gama, C-131/2016)], γίνεται δεκτή η διεύρυνση του εννόμου συμφέροντος «μη οριστικώς αποκλεισθέντος» υποψηφίου να επιδιώξει δικαστικώς τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών του και, κατ' αποτέλεσμα, τη ματαίωση της ανάθεσης της σύμβασης, εν αντιθέσει με την μέχρι πρόσφατα πάγια νομολογία (ενδεικτικά ΕΑ ΣτΕ 349, 344/2017) που δεχόταν ότι διαγωνιζόμενος, ο οποίος νομίμως αποκλείεται από την περαιτέρω διαδικασία, δεν έχει έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της συμμετοχής άλλου διαγωνιζομένου, εξαιρουμένων των λόγων που αφορούν σε παράβαση του ενιαίου μέτρου κρίσεως.

3. Σύμφωνα με την νεώτερη νομολογία, ως οριστικώς αποκλεισθείς «[...] θεωρείται ο διαγωνιζόμενος, ο οποίος είτε δεν εστράφη κατά της πράξης αποκλεισμού του (περίπτωση προς την οποία εξομοιώνεται και η εκ των υστέρων υποβολή παραίτησης από την τυχόν ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή ή το ασκηθέν ένδικο βοήθημα), είτε εστράφη μεν κατ' αυτής, πλην ο αποκλεισμός του κατέστη οριστικός με την δημοσίευση απορριπτικής απόφασης επί αιτήσεως ακυρώσεώς του, η οποία, κατ' αυτόν τον τρόπο, περιεβλήθη την ισχύ δεδικασμένου. Οριστικώς αποκλεισθείς δεν θεωρείται,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αντιθέτως, ο διαγωνιζόμενος του οποίου η προδικαστική προσφυγή απερρίφθη μεν με απόφαση της ΑΕΠΠ, πλην δεν έχει παρέλθει η προθεσμία για την άσκηση κατ' αυτής αιτήσεως ακυρώσεως ή αιτήσεως αναστολής του άρθρου 372 του ν. 4412/2016. Μη οριστικώς αποκλεισθείς δεν θεωρείται, περαιτέρω, ο διαγωνιζόμενος, του οποίου αίτηση για την αναστολή της απορριπτικής της προδικαστικής του προσφυγής απόφασης της ΑΕΠΠ απερρίφθη, καθ' ον χρόνο δεν έχει απολέσει το δικαίωμα να ασκήσει κατά της πράξης αυτής αίτηση ακυρώσεως και δεν έχει δημοσιευθεί οριστική απόφαση απορριπτική τυχόν ασκηθείσης αιτήσεως ακυρώσεως. Προκειμένου, εξάλλου, να αναγνωρισθεί σε μη οριστικώς αποκλεισθέντα διαγωνιζόμενο έννομο συμφέρον για την άσκηση αποτελεσματικής προσφυγής κατά της απόφασης περί αποδοχής της προσφοράς των λοιπών συνδιαγωνιζομένων του και περί αναθέσεως σε κάποιον εξ αυτών της σύμβασης, απαιτείται, επιπλέον, η τυχόν αποδοχή της προσφυγής του, κατά το μέρος αυτό, να μην οδηγεί σε οριστική ματαίωση του διαγωνισμού, σε αδυναμία, δηλαδή, επαναπροκήρυξής του (λ.χ. διότι παρήλθε το χρονικό διάστημα, το οποίο αφορούσε η σύμβαση), αλλά, αντιθέτως, να αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο κίνησης νέας διαδικασίας για την ανάθεση της σύμβασης. Αναγνωρίζεται, κατ' αυτόν τον τρόπο, στον διαγωνιζόμενο που αποκλείσθηκε και προσέβαλε επικαίρως μεν, πλην ανεπιτυχώς, τον αποκλεισμό του, έννομο συμφέρον να επιδιώξει δικαστικώς τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών του και, κατ' αποτέλεσμα, την ματαίωση της ανάθεσης σε κάποιον από αυτούς της σύμβασης, ως τέτοιας νοουμένης όχι μόνον της σύμβασης, στη σύναψη της οποίας καταλήγει η προς ματαίωση διαγωνιστική διαδικασία, αλλά και της σύμβασης, στην οποία θα καταλήξει ενδεχόμενη κίνηση νέας διαγωνιστικής διαδικασίας, υπό την προϋπόθεση ότι το αντικείμενο της νεότερης σύμβασης θα είναι, κατά τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του, όμοιο με αυτό της αρχικής και ότι ο αποκλεισθείς θα μπορούσε να έχει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή του στην εν λόγω νέα διαγωνιστική διαδικασία [...]» (ΕΑ ΣτΕ 235/2019, 30/2019, 106/2018, 22/2018 κ.ά. καθώς και ενδεικτικά ΑΕΠΠ 541, 542/2019, 1192/2019, 1220/2019, 198/2019 κ.ά.).

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

4. Εξάλλου, όπως κρίθηκε [ΕΑ ΣΤΕ 235/2019, 30/2019 και ΔΕΕ, 14.02.2019, C-54/2018, (Cooperativa Animazione Valdocco Soc.), σκέψεις 39-49], η δυνατότητα αυτή του «μη οριστικώς αποκλεισθέντα» υφίσταται αδιαφόρως από το στάδιο κατά το οποίο εχώρησε ο αποκλεισμός, αφού σε όλα τα στάδια των διαγωνισμών για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων συντρέχει ο αυτός δικαιολογητικός λόγος θεμελίωσης του εννόμου συμφέροντος, ήτοι η προσδοκία να αναλάβει ο ενδιαφερόμενος το αντικείμενο της σύμβασης και όχι να του ανατεθεί, ειδικώς, η, βάσει της επίμαχης διαδικασίας, σύμβαση. 5. Επειδή εν προκειμένω, η εταιρεία μας με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στρέφεται επικαίρως κατά της προσβαλλόμενης υπ' αριθ. 384/30.01.2020 απόφασης του ..... προβάλλοντας λόγους τόσο κατά του παράνομου αποκλεισμού της όσο και κατά της συμμετοχής της έτερης συμμετέχουσας « .....», με έννομο συμφέρον επιδιώκει, όλως επικουρικώς, ήτοι σε περίπτωση που δεν γίνουν δεκτοί οι παραπάνω λόγοι της παρούσας προσφυγής περί της παράνομης απόρριψης της προσφοράς μας, τη ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας και την επαναπροκήρυξη της με το αυτό αντικείμενο και όρους, δοθέντος του ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν θεωρείται, κατά τη νομολογία, ως οριστικώς αποκλεισθείσα και δύναται παραδεκτώς να στραφεί κατά της μοναδικής συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας με σκοπό να λάβει μέρος εκ νέου στη νέα διαγωνιστική διαδικασία. Συνεπώς, κατόπιν των ανωτέρω, επαγόμαστε τα ακόλουθα:

10. Εν προκειμένω, ο οικονομικός φορέας « .....» στο «ΜΕΡΟΣ Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» του υποβληθέντος ΕΕΕΣ και δη στο σημείο με τίτλο «ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ» (σελ. 23 – 34) δήλωσε τα άτομα που απαρτίζουν την ομάδα έργου και τα οποία πρέπει να καλύπτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων που προβλέπονται στο άρθρο 2.2.6 της διακήρυξης. Ως προς τα δηλούμενα άτομα που αποτελούν την Ειδικότητα «Μέλος» (α/α 3), αναφέρονται μεταξύ άλλων (βλ. σελ. 31) ο Υπεύθυνος Παραγωγής και Επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, κ. .... (ο οποίος είναι υπάλληλος της εταιρείας « .....») καθώς και τα υπόλοιπα μέλη της

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συγκεκριμένης ομάδας (..... και .....). Από την άνω δήλωση του ΕΕΕΣ σε συνδυασμό με την τεχνική προσφορά της εταιρείας και δη το «Ε.Ι.3. Οργανόγραμμα της Ομάδας έργου» (σελ. 269) και την «Ε.Ι.4 Παρουσίαση Αρμοδιοτήτων & Ρόλων – ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ» (σελ. 274-275), προκύπτει ότι ο Υπεύθυνος Παραγωγής και Επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού (κ. ....) δεν καλύπτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα του αρ. 2.2.6. των Μελών της Ομάδας (ήτοι αποδεδειγμένη τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα ή τμήματα έργων). Αντιθέτως, τα παραπάνω επαγγελματικά προσόντα καλύπτονται αθροιστικά από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, οι οποίοι όμως είναι συνεργάτες και στελέχη της υπεργολάβου εταιρείας « .....», συνεπώς αποτελούν τρίτα πρόσωπα που παρέχουν στον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα την απαιτούμενη επαγγελματική ικανότητα. Ειδικότερα, οι κ.κ. .... και ..... είναι εξωτερικοί συνεργάτες της εταιρείας « .....» και οι κ.κ. .... και ..... μόνιμα στελέχη αυτής (βλ. σελ. 274-275 της Τεχνικής Προσφοράς του Τμήματος 1).

11. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η απαιτούμενη επαγγελματική εμπειρία παρέχεται από τρίτα πρόσωπα/φορείς, στο «ΜΕΡΟΣ II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα – Γ: Πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη στις ικανότητες άλλων οντοτήτων» του ΕΕΕΣ, η εταιρεία « .....» δηλώνει ότι δεν βασίζεται σε ικανότητες άλλων οντοτήτων, αντιθέτως, δηλώνει τις οντότητες αυτές στο επόμενο πεδίο, όπου αναφέρει ότι προτίθεται να αναθέσει τμήμα της σύμβασης σε τρίτους υπό μορφή υπεργολάβων (ήτοι στις εταιρείες ..... και .....).

12. Περαιτέρω, στο Μέρος Γ- Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα (Ποσοστό Υπεργολαβίας) του ΕΕΕΣ επισημαίνεται ότι εάν ο οικονομικός φορέας έχει αποφασίσει να αναθέσει τμήμα της σύμβασης σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας και στηρίζεται στις ικανότητες του υπεργολάβου για την εκτέλεση του εν λόγω τμήματος, τότε θα πρέπει να συμπληρωθεί χωριστό

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ΕΕΕΣ για τους σχετικούς υπεργολάβους. Στο ανωτέρω ερώτημα, ο οικονομικός φορέας « .....» δήλωσε (σελ. 36 αυτού) ότι θα αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας τα ακόλουθα μέρη: «Στην εταιρεία " ..... " η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.Α2. Παραγωγές οπτικοακουστικού υλικού και της ενότητας Γ. Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το εννέα τοις εκατό (9%). 2. Στην εταιρεία " ..... " η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.Β.2 Σχεδιασμός πλάνου μέσων για μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε μέρος του τμήματος 1.Β.3 Υλοποίηση πλάνου Μέσων για τα ΜΜΕ και τα social media (Καμπάνια στα Social Media (π.χ. Facebook, Instragram, Youtube) και σε τμήμα της ενότητας 1.Γ Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το 9%», χωρίς ωστόσο η παραπάνω εταιρεία να προσκομίζει με την προσφορά της συμπληρωμένα ΕΕΕΣ των προσώπων από τα οποία δανείζεται την επαγγελματική εμπειρία στον τομέα παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού (post-production, reperage κ.ά. της Ομάδα έργου.

13. Επειδή, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, κατά την υποβολή της προσφοράς τους, να δηλώνουν αφενός την στήριξη τους στις δυνατότητες ενός ή και περισσότερων τρίτων οικονομικών φορέων, για την πλήρωση διαμέσου αυτών των κριτηρίων τεχνικής και επαγγελματικής επάρκειας που απαιτεί η διακήρυξη για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό, αφετέρου τους υπεργολάβους που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν για την εκτέλεση της σύμβασης, καθώς και το/τα τμήματα της σύμβασης που αυτοί δεσμεύονται να εκτελέσουν, στο πρόσωπο των οποίων (υπεργολάβων) θα πρέπει να μην συντρέχουν οι προβλεπόμενοι κατά τη διακήρυξη και τα άρθρα 73 και 74 του ν. 4412/2016 λόγοι αποκλεισμού, σε πολλές δε περιπτώσεις δεν αποκλείεται οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς να προτίθενται να χρησιμοποιήσουν για την εκτέλεση της σύμβασης υπεργολάβους στις ικανότητες των οποίων στηρίζονται επίσης για την πλήρωση των ζητούμενων κατά τη διακήρυξη κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Εξάλλου, η περίπτωση αυτή της σύμπτωσης,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

όχι απλά επιτρέπεται, αλλά σε συγκεκριμένες περιπτώσεις επιβάλλεται, όπως στον παρόντα διαγωνισμό (βλ. άρθρο 2.2.8) όπου ρητά ορίζεται ότι όταν οι “δάνειες ικανότητες” αφορούν κριτήρια ως προς τους τίτλους σπουδών, τα επαγγελματικά προσόντα ή την επαγγελματική εμπειρία, ο τρίτος οικονομικός φορέας μπορεί να τύχει σύννομης επίκλησης μόνο αν εκτελέσει ο ίδιος τις εργασίες, όπου οι συγκεκριμένες ικανότητες επί των οποίων παρέχει στήριξη, θα χρησιμοποιηθούν (ΑΕΠΠ 253/2017).

14. Παρόλα αυτά, η ειδοποιός διαφορά μεταξύ του θεσμού της δάνειας ικανότητας και της υπεργολαβίας εντοπίζεται στο γεγονός ότι, ενώ στην πρώτη περίπτωση ο τρίτος οικονομικός φορέας παρέχει στον διαγωνιζόμενο τα απαραίτητα μέσα/δυνατότητες προκειμένου αυτός εν τέλει να προβεί στην εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης, στη δεύτερη περίπτωση ο υπεργολάβος είναι αυτός που αναλαμβάνει να υλοποιήσει το ανατεθέν σε αυτόν τμήμα/τμήματα του συμβατικού αντικειμένου. Σε κάθε δε περίπτωση, όπως προκύπτει από την Κατευθυντήρια Οδηγία 23/2018 της ΕΑΑΔΗΣΥ, ο δανείζων τις δυνατότητές του οικονομικός φορέας οφείλει να υποβάλλει χωριστό έντυπο ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, υποχρέωση η οποία βαρύνει επίσης και τον υπεργολάβο, ο οποίος, ανεξαρτήτως του εάν στηρίζει με τις ικανότητές του τον προσφέροντα, έχει αναλάβει να εκτελέσει ποσοστό μεγαλύτερο από το 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης (ενδεικτικά ΑΕΠΠ 608,609/2019).

15. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει τον Διαγωνισμό και δεσμεύει, τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΣΤΕ 3703/2010, 53/2011, ΕΣ Πράξεις Τμήματος VI 78/2007, 19/2005, 31/2003 κλπ), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση ουσιωδών διατάξεων της Διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του Διαγωνισμού (ΣΤΕ 2772/1986, 3670/1992, 2137/1993 κλπ). Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της Διακήρυξης από τους διαγωνιζόμενους, καθιστά अपαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους. Άλλωστε, σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, λόγω της εφαρμοζόμενης στους δημόσιους

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

διαγωνισμούς αρχή της τυπικότητας, όλες οι διατάξεις της Διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες προκύπτει το αντίθετο, με συνέπεια, ελλείψει αντίθετης ρητής διάταξης, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων να συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών (Ελ. Συν. VI Τμήμα, Απόφ. 24995, 1949/2009. Πρ. 115, 10/2008, 222/2005, Ζ΄ Κλιμάκιο, Πρ. 116/2012, 1177/2009), πολλώ, δε, μάλλον όταν υφίσταται ρητή πρόβλεψη ότι συγκεκριμένος όρος τίθεται επί ποινή αποκλεισμού.

16. Επειδή η υποβολή όπως και η ορθή συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, καθ'ο μέρος αφορά σε όρους που περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης, συνιστούν ουσιώδη τυπική προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, η μη τήρηση της οποίας συνεπάγεται τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα (ΕΛΣυν Ζ΄ Κλ. 229, 266, 305, 321/2017, Ε΄ Κλ. 655/2018, 440/2017). Εάν το δικαιολογητικό αυτό δεν υποβληθεί ή είναι ανακριβές, η προσφορά του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα απορρίπτεται ως απαράδεκτη (ΕΛΣυν VI Τμ. Απόφ. 844/2018). Έτσι σε περίπτωση που ο συμμετέχων στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων, απαιτείται ο φορέας αυτός να συνυποβάλει με την προσφορά του τόσο το ΕΕΕΣ που αφορά τον ίδιο, όσο και χωριστό έντυπο ΕΕΕΣ για καθένα από τους οικονομικούς φορείς στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται, άλλως αποκλείεται από τον διαγωνισμό (ΕΛΣυν VI Τμ. Απόφ. 844/2018).

17. Κατόπιν των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι το κριτήριο της επαγγελματικής εμπειρίας του άρθρου 2.2.6, ως προς το α/α 3 μέρος της Ομάδας έργου (Ειδικότητα: Μέλος) που απαιτεί αποδεδειγμένη τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα ή τμήματα έργων σχετικά με τα θεματικά αντικείμενα που αναφέρονται στην διακήρυξη, καλύπτεται εκ μέρους της εταιρείας « .....» αθροιστικά από εξωτερικούς συνεργάτες και μόνιμα στελέχη της υπεργολάβου εταιρείας « .....» (κ. .... και ..... και ..... (βλ. σελ. 274-275 της Τεχνικής Προσφοράς του Τμήματος 1), ήτοι πρόσωπα τρίτα σε σχέση με τα πρόσωπα που στελεχώνουν της εταιρεία αυτή

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

και όχι από δικό της προσωπικό και συνεπώς στην περίπτωση αυτή απαιτείται κατά ρητή επιταγή της διακήρυξης και του νόμου η υποβολή χωριστού ΕΕΕΣ από τα τρίτα πρόσωπα, προκειμένου η εταιρεία « .....» να δύναται νομίμως να κάνει χρήση των ικανοτήτων των άνω προσώπων. Ως εκ τούτου, η προσφορά της εταιρείας « .....» έπρεπε να είχε απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 της διακήρυξης, καθώς παρουσιάζει ουσιώδεις ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τη διακήρυξη καθώς και αποκλίσεις ως προς τους όρους της σύμβασης. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη με την παρούσα απόφαση βάσει της οποίας η προσφορά της έτερης συμμετέχουσας έγινε αποδεκτή και δεν αποκλείστηκε από την περαιτέρω διαδικασία του διαγωνισμού είναι μη νόμιμη και πρέπει να ακυρωθεί.

18. Όπως επικουρικώς, ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η εταιρεία « .....» πληροί αυτοτελώς το κριτήριο της επαγγελματικής ικανότητας, ήτοι χωρίς να βασίζεται στη στήριξη άλλων φορέων, η προσφορά αυτής έρχεται σε αντίθεση με τα άρθρα 79, 58, 131 του ν. 4412/2016, καθώς και το άρθρο 4.4.3 της διακήρυξης, από το συνδυασμό των οποίων προκύπτει ότι η υποβολή χωριστού ΕΕΕΣ απαιτείται και όταν ο οικονομικός φορέας έχει αποφασίσει να αναθέσει, ως υπεργολαβία, σε τρίτους τμήματα της σύμβασης που υπερβαίνουν ποσοστό 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης (Κατευθυντήρια Οδηγία 23/2018 της ΕΑΑΔΗΣΥ).

19. Εν προκειμένω, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η εταιρεία δήλωσε στο Μέρος Γ- Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα (Ποσοστό Υπεργολαβίας) του ΕΕΕΣ (σελ. 36 αυτού) ότι θα αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας τα ακόλουθα μέρη: «Στην εταιρεία "....." η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.Α2. Παραγωγές οπτικοακουστικού υλικού και της ενότητας Γ. Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το εννέα τοις εκατό (9%). 2. Στην εταιρεία "....." η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.Β.2 Σχεδιασμός πλάνου μέσων για μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε μέρος του τμήματος 1.Β.3 Υλοποίηση πλάνου Μέσων για τα ΜΜΕ και τα social media (Καμπάνια στα Social Media (π.χ. Facebook,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Instagram, Youtube) και σε τμήμα της ενότητας 1.Γ Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το 9%». Ωστόσο, από τον Πίνακα Ενδεικτικού Κόστους των δράσεων προβολής και δημοσιότητας της διακήρυξης (βλ. σελίδες 108 επ.) όπως προϋπολογίστηκαν από την Αναθέτουσα Αρχή προκύπτει ότι: Οι δηλωθείσες παραπάνω ενότητες στις οποίες θα συμμετέχουν υπεργολάβοι, ήτοι: Υποενότητα 1.A2 (Παραγωγές οπτικοακουστικού υλικού) ενδεικτικού κόστους 64.354,86 ευρώ, Ενότητα Γ. (Ανοιχτές δράσεις) ενδεικτικού κόστους 42.136,13 ευρώ, Υποενότητα 1.B.2 (Σχεδιασμός πλάνου μέσων για μέσα κοινωνικής δικτύωσης) ενδεικτικού κόστους 4.000,00 ευρώ, και Ενότητα 1.B.3 (Υλοποίηση πλάνου Μέσων για τα ΜΜΕ και τα social media) ενδεικτικού κόστους 412.129,02 ευρώ, έχουν αθροιστικώς ενδεικτικό κόστος (χωρίς ΦΠΑ) 522.620,01 ευρώ, δηλαδή ποσοστό 92% του προϋπολογισμού της σύμβασης, το οποίο ξεπερνάει κατά πολύ το δηλωθέν εκ μέρους τους ποσοστό των δύο υπεργολάβων τους 18% (= 9%+9%) και φυσικά και το 30% που απαιτεί η διακήρυξη σύμφωνα με τα ανωτέρω για την υποβολή ξεχωριστών ΕΕΕΣ των υπεργολάβων. Συνεπώς, εσφαλμένως η εταιρεία « .....» δεν προσκόμισε ξεχωριστά ΕΕΕΣ των υπεργολάβων που αναφέρονται παραπάνω.

Γ. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Παράλειψη βαθμολόγησης τεχνικής προσφοράς οικονομικού φορέα

1. Με το άρθρο 1.3 της διακήρυξης με τίτλο «Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης» καθορίζεται ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, ανά τμήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 του ν. 4412/2016, επιτρέποντας την αξιολόγηση των κατατεθειμένων προσφορών με βάση ποιοτικά χαρακτηριστικά, που συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και καθορίζονται από τη διακήρυξη. Ειδικότερα, στο άρθρο 2.3.1 της διακήρυξης (Κριτήριο Ανάθεσης) [βλ. σελ. 33 επ.] προβλέπονται αναλυτικά τα κριτήρια αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών και καθορίζεται η βαρύτητα εκάστου

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

κριτηρίου, ενώ στο άρθρο 2.3.2 (Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών) προβλέπεται αναλυτικά η διαδικασία βαθμολόγησης των κατατεθειμένων προσφορών, σύμφωνα με την οποία «[...] Η βαθμολόγηση κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από 100 βαθμούς στην περίπτωση που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών, αυξάνεται δε μέχρι τους 120 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι απαιτήσεις του συγκεκριμένου κριτηρίου. Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο

2. Από το συνδυασμό των παραπάνω άρθρων προκύπτει ότι στους διαγωνισμούς όπου κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, λαμβάνει κατ' αρχήν χώρα η βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, καθεμία από τις οποίες βαθμολογείται αυτοτελώς, λαμβάνοντας για κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογία που κυμαίνεται από 100 έως 120 βαθμούς. Σύμφωνα δε με ρητό όρο της διακήρυξης και προς διασφάλιση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας «...η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο...». Ειδικότερα, η συνολική βαθμολογία κάθε προσφοράς προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών όλων των κριτηρίων (του άρθρου 2.3.1.) και κυμαίνεται από 100 έως 120 βαθμούς ενώ η συγκριτική βαθμολόγηση των προσφορών λαμβάνει χώρα μετά την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών, οπότε εφαρμόζεται ο αριθμητικός τύπος που προβλέπεται από την διακήρυξη για την διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας κάθε προσφοράς, η οποία συνιστά συνάρτηση του βαθμού τεχνικής αξιολόγησης κάθε διαγωνιζομένου, της μεγαλύτερης τεχνικής βαθμολογίας μεταξύ των διαγωνιζομένων, της χαμηλότερης οικονομικής προσφοράς μεταξύ των διαγωνισμών και του ποσού της οικονομικής προσφοράς του διαγωνιζόμενου, με συνέπεια βάσει των αποτελεσμάτων που εξάγονται να

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

κατατάσσονται τελικά οι προσφορές κατά φθίνουσα σειρά και να επιλέγεται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής.

3. Εν προκειμένω με το από 24.01.2020 «Πρακτικό Επιτροπής Διαγωνισμού υπ. Αρ. 1 Φάση αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών», η Επιτροπή του Διαγωνισμού πρότεινε προς την Αναθέτουσα Αρχή την αποδοχή της προσφοράς της εταιρεία « .....» στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού, με την κάτωθι αιτιολογία: «[...] Η Επιτροπή κατόπιν των ανωτέρω, αφού στη συνέχεια διαπίστωσε ότι η Τεχνική Προσφορά του Οικονομικού Φορέα “ .....” δεν παρουσιάζει αποκλίσεις από τις Τεχνικές Προδιαγραφές της Διακήρυξης που να επιφέρουν απόρριψη της προσφοράς (παρ. 2.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την οποία: • «η συμμετοχή περισσότερων του ενός υποψηφίων σε διαγωνισμό με κριτήριο κατακύρωσης τη συμφερότερη προσφορά δεν τίθεται ως προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας, ως εκ τούτου η κατακύρωση στο μοναδικό υποψήφιο που συμμετέχει εξ αρχής στο διαγωνισμό ή απομένει κατά το στάδιο της τεχνικής ή οικονομικής αξιολόγησης είναι νόμιμη και δεν νοθεύεται ο ανταγωνισμός». • «Για την επιλογή της συμφερότερης προσφοράς όταν εξ αρχής συμμετέχει ή απομένει στο διαγωνισμό ένας υποψήφιος, η αρμόδια Επιτροπή αξιολόγησης δεν βαθμολογεί τη μοναδική υποβληθείσα ή απομένουσα προσφορά, καθόσον η βαθμολόγηση, όταν το κριτήριο ανάθεσης είναι η συμφερότερη προσφορά, προϋποθέτει την ύπαρξη δύο τουλάχιστον αποδεκτών προσφορών [...]»

4. Ωστόσο, η Επιτροπή εσφαλμένως έκανε αποδεκτή την τεχνική προσφορά της εταιρείας « .....» χωρίς να προβεί σε βαθμολόγηση αυτής ανά κριτήριο ανάθεσης συνοδευόμενη από ειδική κι εμπειριστατωμένη αιτιολογία, προκειμένου να διαπιστωθεί στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού ότι αποτελεί τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής.

5. Εξάλλου, η επικαλούμενη με το Πρακτικό νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά το παλαιότερο νομοθετικό καθεστώς του ΠΔ 118/2007 και του ΕΚΠΟΤΑ και όχι το ισχύον νομοθετικό καθεστώς του ν. 4412/2016.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Ειδικότερα, με την υπ' αριθ. ΕλΣυν Πρ. Ζ' Κλιμ. 22/2019, το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε ότι κωλύεται η σύναψη σύμβασης κατόπιν διενέργειας διαγωνισμού με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής, καθώς η Επιτροπή δεν προέβη σε «βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς της μοναδικής υποψήφιας αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, με συνέπεια να μην εξειδικεύεται προσηκόντως το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς και να μην προκύπτει σαφώς ότι καλύπτονται οι τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης χωρίς αποκλίσεις, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι δεν αναδεικνύονται τα συγκεκριμένα εκείνα στοιχεία του φακέλου του διαγωνιζομένου που αξιολογήθηκαν από την επιτροπή και οδήγησαν στην αποδοχή της τεχνικής προσφοράς». Του νόμου μη διακρίνοντας, η εν λόγω βαθμολόγηση είναι απαραίτητη και στην περίπτωση υποβολής μιας και μόνο τεχνικής προσφοράς προκειμένου να καθίσταται σαφές ότι τα επιμέρους κριτήρια συγκεντρώνουν την απαιτούμενη βαθμολογία και πληρούν τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής (Ε. Κωνσταντάκου, «Κριτήρια ανάθεσης (άρθρο 86 Ν 4412/2016)» στο Δημόσιες Συμβάσεις Ν 4412/2016 Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος (επιμ.), Νομική Βιβλιοθήκη, 2019, σελ. 364). Επιπροσθέτως, η αξιολόγηση και βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς πρέπει να είναι σαφώς, ειδικώς και εμπειριστατωμένως αιτιολογημένη, με την παράθεση στο οικείο πρακτικό των συγκεκριμένων στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη, κατ' εκτίμηση των τεθέντων από το νόμο και τη διακήρυξη κριτηρίων, ώστε να μην καταλείπεται αμφιβολία ως προς την ορθότητα της συγκεκριμένης κρίσης. 6. Συνεπώς, η Επιτροπή εσφαλμένως παρέλειψε να βαθμολογήσει αυτοτελώς την τεχνική προσφορά της εταιρείας « .....», καθότι, η διακήρυξη απαιτεί την αυτοτελή βαθμολόγηση έκαστης προσφοράς, χωρίς απαίτηση σύγκρισης με άλλες τεχνικές προσφορές».

16. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της ισχυρίζεται ότι: « [...] Αναφορικά με τις αιτιάσεις του κεφαλαίου Α – ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ, της προσφυγής της εταιρείας « .....», - εφεξής για

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

λόγους συντόμευσης « .....» - με τις οποίες επιχειρείται να ανασκευασθεί η διαπίστωση της Επιτροπής διαγωνισμού ότι η εν λόγω εταιρεία, μην έχοντας συμπληρώσει σύμφωνα με τη διακήρυξη τα απαιτούμενα πεδία του ΕΕΕΣ (μέρος IV, κεφ. Γ), και μη αναγράφοντας αναλυτικά τους τίτλους σπουδών και τα αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα της ομάδας έργου, «δεν αποδεικνύεται ότι διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα για την ομάδα έργου του», η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι η παραπάνω απαίτηση αποτελεί κομβικό στοιχείο για, την προκαταρκτική απόδειξη του σχετικού κριτηρίου επιλογής της διακήρυξης, και για αυτό το λόγο τα παραπάνω πρέπει να δηλώνονται υπεύθυνα στο ΕΕΕΣ, όπως σαφώς και ρητώς αναφέρεται στο άρθρο 2.2.9.1 της διακήρυξης μη επιδεχόμενης διαφορετικής ερμηνείας. Τα παραπάνω ζητούμενα στοιχεία δεν προκύπτουν ούτε από τα αρχεία που υποβλήθηκαν με την τεχνική προσφορά της εταιρείας, στα οποία δηλώνεται μόνο η προτεινόμενη ομάδα έργου, με τη θέση που τα μέλη της κατέχουν σε αυτή, καθώς και τον εκτιμώμενο χρόνο απασχόλησης τους. Η επιτροπή διαμόρφωσε την άποψη της, εκτός των άλλων, ανατρέχοντας και σε σχετικές αποφάσεις της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, όπως οι ακόλουθες: 1. (ΑΕΠΠ 586/2019, σκεπτικό αρ. 23), σύμφωνα με την οποία «...η παράλειψη του οικονομικού φορέα να αναφέρει το τεχνικό προσωπικό που πιστοποιεί την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής στο ΕΕΕΣ (και συγκεκριμένα τους ρόλους, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης) αφενός δεν δύναται να αναπληρωθεί από παραπομπές σε έγγραφα τα οποία θα έπρεπε να προσκομισθούν από τον προσωρινό ανάδοχο σε άλλο στάδιο της διαδικασίας και αφετέρου δεν δύναται να συμπληρωθεί εκ των υστέρων», (ΑΕΠΠ 96/2017, σκεπτικό αρ. 8), σύμφωνα με την οποία «...η υποβολή του συμπληρωμένου ΤΕΥΔ στα απαιτούμενα από τη διακήρυξη πεδία και δη σε ολόκληρο τμήμα αυτού, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του κανόνα αυτού εκ μέρους του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό, δηλαδή υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης, συνιστά ουσιώδη παράλειψη συνεπαγόμενη αποκλεισμού του

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

υποψηφίου μη δυνάμενη να αναπληρωθεί με παροχή διευκρινήσεων, η οποία κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016 παρέχεται μόνο για ασάφεια δικαιολογητικών και εγγράφων και επουσιώδη σφάλματα ιδίως όλως τυπικής φύσης, γραφικά, λεκτικά, φραστικά, ως προς τη σήμανση και τη συσκευασία του φακέλου και των εγγράφων...» καθώς και «...εξισώνοντας φορείς δυνάμενους να αναλάβουν τη σύμβαση με τους μη δυνάμενους και νομίμως προσφέροντες με μη νομίμως προσφέροντες, επιτρέποντας τη δημοσιοποίηση στο ευρύ κοινό των οικονομικών προσφορών φορέων που δεν θα έπρεπε να μετέχουν σε μεταγενέστερο στάδιο και ατελεσφόρως μετέχουν, νοθεύοντας ούτως τον υγιή και αποτελεσματικό ανταγωνισμό και δημιουργώντας επιπλοκές, φόρτο και κινδύνους κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών με την ανάγκη κλήσης αναπληρωματικών επιλαχόντων μειοδοτών, αν τυχόν υπάρχουν τέτοιοι κατ' άρ. 103 παρ. 2 έως και 5 Ν. 4412/2016, με πιθανότητα ματαίωσης, ελλείψει άλλων αποδεκτών υποψηφίων αναδόχων, να ανακύπτει στο τελικό αυτό στάδιο ενώ θα μπορούσε να προκύψει σε προγενέστερο στάδιο εξοικονομώντας χρόνο και χρήμα για την αναθέτουσα». Βάσει των παραπάνω εκτεθέντων η Αναθέτουσα Αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι προαναφερθείσες ελλείψεις αποτελούν σοβαρό και ισχυρό λόγο απόρριψης της προσφοράς της εν λόγω εταιρείας. Η προβαλλόμενη άποψη (αιτίαση 2 και 3) ότι «...μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας, δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2. της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 -2.2.8 αυτής [...]», δεν έχει εφαρμογή στην εξεταζόμενη περίπτωση, καθώς στο

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

παρόν στάδιο του διαγωνισμού, η Επιτροπή καλείται καταρχήν να αποφανθεί εξετάζοντας τα στοιχεία για τα οποία δεσμεύονται ο διαγωνιζόμενοι, μέσω της υποβολής του ΕΕΕΣ – υπεύθυνης δήλωσης, και τα οποία όπως προαναφέρθηκε συνιστούν την προκαταρκτική απόδειξη και παράλληλα τη δέσμευσή τους για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής των διαγωνιζόμενων, ώστε αυτοί να δύναται να εξεταστούν περαιτέρω στη διαγωνιστική διαδικασία. Ομοίως και οι αιτιάσεις 4 και 5 που αφορούν στην αξιολόγηση, σύμφωνα με την άποψη της Αναθέτουσας Αρχής, εφαρμόζονται αφού πρώτα οι υποψήφιοι ανάδοχοι έχουν προκαταρκτικά αποδείξει – δεσμευθεί, μέσω της υποβολής του ΕΕΕΣ – υπεύθυνης δήλωσης, την συμμόρφωση τους με τα βασικά κριτήρια επιλογής. Αναφορικά δε με το προβαλλόμενο επιχείρημα (αιτίαση 8) ότι «...από κανένα σημείο ή άρθρο της διακήρυξης δεν απαιτείται για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων η κατοχή τίτλων σπουδών, παρά μόνο η περιγραφόμενη επαγγελματική εμπειρία...», η άποψη της Αναθέτουσας Αρχής, είναι ότι η συμμετοχή του ΕΕΕΣ στα συστατικά της Διακήρυξης αποτελεί από μόνο του στοιχείο απαίτησης πλήρους συμπλήρωσης του, που δεν επιδέχεται ερμηνείες ή διαφορετικές θεωρήσεις από τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό. Στην παράγραφο 2.2.6 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα της διακήρυξης αναφέρεται ρητά ότι οι οικονομικοί φορείς, πρέπει να διαθέτουν ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα και πόρους ικανούς και αξιόπιστους για να φέρουν σε πέρας επιτυχώς τις απαιτήσεις του έργου και παρατίθενται οι ελάχιστες απαιτήσεις για την Ομάδα Έργου και τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για κάθε μέλος. Για το λόγο αυτό στο ΕΕΕΣ που διαμόρφωσε η Αναθέτουσα Αρχή και ανάρτησε στα έγγραφα του διαγωνισμού περιλάμβανε το Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής - Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα - Τίτλοι σπουδών και επαγγελματικών προσόντων, όπου σύμφωνα με την Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ «....Στο εν λόγω πεδίο οι οικονομικοί φορείς δηλώνουν τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα του παρόχου υπηρεσιών και/ ή των διευθυντικών στελεχών του, εφόσον η

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αναθέτουσα αρχή ζητά τις εν λόγω πληροφορίες στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης (διακήρυξη, αίτηση συμμετοχής κλπ) ως κριτήριο επιλογής και ειδικότερα ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των οικονομικών φορέων. Στο συγκεκριμένο πεδίο οι οικονομικοί φορείς δηλώνουν, επίσης, τα στοιχεία, τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα (εμπειρία κλπ) του προσωπικού, το οποίο πρόκειται να εκτελέσει την υπό ανάθεση σύμβαση, συμπεριλαμβανομένης της «Ομάδας Έργου» στις συμβάσεις γενικών υπηρεσιών ή της «Ομάδας μελέτης» στις συμβάσεις εκπόνησης μελετών». Ουδεμία δε αναφορά γίνεται από την προσφεύγουσα στη μη χρήση του προβλεπόμενου από τη Διακήρυξη ΕΕΕΣ από τους υπεργολάβους του υποψήφιου αναδόχου « .....», αλλά άλλης μη προβλεπόμενης από τη διακήρυξη μορφής του. Επιπρόσθετα, όπως σαφώς ορίζεται στην Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ, Σελίδα 4 από 11 «...Η αναθέτουσα αρχή, έχει τη διακριτική ευχέρεια, στα έγγραφα της σύμβασης, να επιλέξει,· – είτε μόνο τη συμπλήρωση, εκ μέρους των οικονομικών φορέων, της ενότητας α “Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής” – είτε την αναλυτική συμπλήρωση από μέρους τους των πεδίων των Ενότητων Α έως Δ του Μέρους IV, Επισημαίνεται ότι η χρήση της ως άνω γενικής ένδειξης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής επιτρέπεται μόνο εφόσον η τελευταία έχει δηλώσει ρητά στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης, ότι οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α “Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής”. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή διαμορφώνει αντίστοιχα το ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, απαλείφοντας τις Ενότητες Α έως Δ του Μέρους IV, ώστε να μη δημιουργείται σύγχυση στους οικονομικούς φορείς». Στη διακήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού, δεν είχε δηλωθεί ότι οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α “Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής”, αντίθετα είχε περιληφθεί η αναλυτική συμπλήρωση από μέρους τους, όλων των πεδίων των Ενότητων Α έως Δ του Μέρους IV. Εις επίρρωση των προαναφερθέντων, που καταδεικνύει ότι η εταιρεία « .....» συμπλήρωσε επιλεκτικά το Μέρος IV του ΕΕΕΣ,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

επισημαίνεται ότι τα πεδία, A: Καταλληλότητα, και B: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, συμπληρώθηκαν πλήρως από την παραπάνω εταιρεία. Αναφορικά με την άποψη (αιτίαση 9 έως 16), ότι τα παραπάνω στοιχεία περιλαμβάνονται «στην Τεχνική Προσφορά και συγκεκριμένα στις σελίδες 98-108 αυτής...», η Επιτροπή πριν καταλήξει στην απόφαση της, μελέτησε επισταμένα κι εξαντλητικά όλα τα υποβληθέντα στοιχεία των διαγωνιζομένων (μεταξύ των οποίων και την Τεχνική Προσφορά της εταιρείας « .....») και διαπίστωσε ότι στην περιγραφή της ομάδας έργου δεν παρατίθενται τα στοιχεία ούτε και τα βιογραφικά σημειώματα που δηλώνουν ότι η Εταιρεία « .....» και οι συνεργάτες (υπεργολάβοι) της διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα για την ομάδα έργου σύμφωνα με τα απαιτούμενα στο άρθρο 2.2.6. της Διακήρυξης. Η Επιτροπή προέβη στην εν λόγω εξέταση συμπληρωματικών στοιχείων καίτοι η αναφορά τους στην Τεχνική Προσφορά δεν θα αποτελούσε δέσμευση – υπεύθυνη δήλωση της εταιρείας, παρόλα αυτά όμως το αποτέλεσμα της εξέτασης απέβη πάλι αρνητικό.

Αναφορικά με τις αιτιάσεις του κεφαλαίου A – ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ, της προσφυγής της εταιρείας « .....», με τις οποίες επιχειρείται να ανασκευασθεί η διαπίστωση της Επιτροπής διαγωνισμού ότι, η εν λόγω εταιρεία - κι εν προκειμένω μέσω του υποβληθέντος ΕΕΕΣ του δηλούμενου υπεργολάβου « .....» - μην έχοντας συμπληρώσει σύμφωνα με τη διακήρυξη τα απαιτούμενα πεδία του ΕΕΕΣ (μέρος IV, κεφ. Γ), και μην αναγράφοντας αναλυτικά την παροχή υπηρεσιών είδους που έχει προσδιοριστεί από τη διακήρυξη, «δεν αποδεικνύεται ότι έχει ολοκληρώσει με επιτυχία δύο αντίστοιχα έργα κατά τη διάρκεια των 5 τελευταίων ετών όπως απαιτείται στο άρθρο 2.2.6 της Διακήρυξης», η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι η παραπάνω απαίτηση αποτελεί επίσης κομβικό στοιχείο για την προκαταρκτική απόδειξη του σχετικού κριτηρίου επιλογής της διακήρυξης, και για αυτό το λόγο τα παραπάνω πρέπει να δηλώνονται υπεύθυνα στο ΕΕΕΣ, όπως σαφώς και ρητώς αναφέρεται στο άρθρο 2.2.9.1 της διακήρυξης μη επιδεχόμενης διαφορετικής ερμηνείας. Τα παραπάνω ζητούμενα στοιχεία δεν

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

προκύπτουν ούτε από τα υποβληθέντα αρχεία της προσφοράς της εταιρείας. Η επιτροπή ομοίως διαμόρφωσε την άποψη της, εκτός των άλλων, ανατρέχοντας και σε σχετικές αποφάσεις της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, όπως οι ακόλουθες: 1. (ΑΕΠΠ 586/2019, σκεπτικό αρ. 23), σύμφωνα με την οποία «...η παράλειψη του οικονομικού φορέα να αναφέρει το τεχνικό προσωπικό που πιστοποιεί την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής στο ΕΕΕΣ (και συγκεκριμένα τους ρόλους, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης) αφενός δεν δύναται να αναπληρωθεί από παραπομπές σε έγγραφα τα οποία θα έπρεπε να προσκομισθούν από τον προσωρινό ανάδοχο σε άλλο στάδιο της διαδικασίας και αφετέρου δεν δύναται να συμπληρωθεί εκ των υστέρων», 2. (ΑΕΠΠ 96/2017, σκεπτικό αρ. 8), σύμφωνα με την οποία «...η υποβολή του συμπληρωμένου ΤΕΥΔ στα απαιτούμενα από τη διακήρυξη πεδία και δη σε ολόκληρο τμήμα αυτού, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του κανόνα αυτού εκ μέρους του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό, δηλαδή υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης, συνιστά ουσιώδη παράλειψη συνεπαγόμενη αποκλεισμού του υποψηφίου μη δυνάμενη να αναπληρωθεί με παροχή διευκρινήσεων, η οποία κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016 παρέχεται μόνο για ασάφεια δικαιολογητικών και εγγράφων και επουσιώδη σφάλματα ιδίως όλως τυπικής φύσης, γραφικά, λεκτικά, φραστικά, ως προς τη σήμανση και τη συσκευασία του φακέλου και των εγγράφων...» καθώς και «...εξισώνοντας φορείς δυνάμενους να αναλάβουν τη σύμβαση με τους μη δυνάμενους και νομίμως προσφέροντες με μη νομίμως προσφέροντες, επιτρέποντας τη δημοσιοποίηση στο ευρύ κοινό των οικονομικών προσφορών φορέων που δεν θα έπρεπε να μετέχουν σε μεταγενέστερο στάδιο και ατελεσφόρως μετέχουν, νοθεύοντας ούτως τον υγιή και αποτελεσματικό ανταγωνισμό και δημιουργώντας επιπλοκές, φόρτο και κινδύνους κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών με την ανάγκη κλήσης αναπληρωματικών επιλαχόντων μειοδοτών, αν τυχόν υπάρχουν τέτοιοι κατ' άρ. 103 παρ. 2 έως και 5 Ν. 4412/2016, με πιθανότητα ματαίωσης, ελλείψει άλλων αποδεκτών υποψηφίων αναδόχων, να ανακύπτει στο τελικό αυτό

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

στάδιο ενώ θα μπορούσε να προκύψει σε προγενέστερο στάδιο εξοικονομώντας χρόνο και χρήμα για την αναθέτουσα». Βάσει των παραπάνω εκτεθέντων η Αναθέτουσα Αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι προαναφερθείσες ελλείψεις αποτελούν σοβαρό και ισχυρό λόγο απόρριψης της προσφοράς της εν λόγω εταιρείας. Η προβαλλόμενη άποψη (αιτιάσεις 3 έως 6) ότι «...μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας, δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2. της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 -2.2.8 αυτής [...]», δεν έχει εφαρμογή στην εξεταζόμενη περίπτωση, καθώς στο παρόν στάδιο του διαγωνισμού, η Επιτροπή καλείται καταρχήν να αποφανθεί εξετάζοντας τα στοιχεία για τα οποία δεσμεύονται ο διαγωνιζόμενοι, μέσω της υποβολής του ΕΕΕΣ – υπεύθυνης δήλωσης, και τα οποία όπως προαναφέρθηκε συνιστούν την προκαταρκτική απόδειξη και παράλληλα τη δέσμευσή τους για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής των διαγωνιζόμενων, ώστε αυτοί να δύναται να εξεταστούν περαιτέρω στη διαγωνιστική διαδικασία. Ομοίως η προβαλλόμενη άποψη (αιτιάσεις 7 έως 8), ότι η εταιρεία «... ..... ορθώς προέβη στη σχετική συμπλήρωση του ΕΕΕΣ χωρίς την προσκόμιση των αντίστοιχων αποδεικτικών μέσων, τα οποία θα προσκομισθούν σε επόμενο στάδιο του διαγωνισμού...», είναι εσφαλμένη, αφενός γιατί δεν αναφερόμαστε στην προσκόμιση δικαιολογητικών αλλά στην δήλωση - δέσμευση για υλοποίηση αντίστοιχων έργων (παροχή υπηρεσιών είδους) καθώς κι επειδή, στη διακήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού, δεν είχε δηλωθεί από την αναθέτουσα Αρχή ότι οι

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α “Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής”, αντίθετα είχε περιληφθεί η αναλυτική συμπλήρωση από μέρους τους, όλων των πεδίων των Ενοτήτων Α έως Δ του Μέρους IV. Ουδεμία δε αναφορά γίνεται από την προσφεύγουσα στη μη χρήση του προβλεπόμενου από τη Διακήρυξη ΕΕΕΣ από τους υπεργολάβους του υποψήφιου αναδόχου « .....», αλλά άλλης μη προβλεπόμενης από τη διακήρυξη μορφής του. Στο σημείο αυτό η Αναθέτουσα Αρχή θεωρεί σκόπιμο να αναφέρει, ότι η Επιτροπή διαγωνισμού έκρινε ως λιγότερο ουσιώδους σημασίας στοιχείο σε σχέση με τα προαναφερθέντα, και για αυτό δε το μνημόνευσε στο Πρακτικό της, το γεγονός ότι τα ΕΕΕΣ των υπεργολάβων του υποψήφιου αναδόχου « .....», ναι μεν είχαν υπογραφεί έγκυρα ψηφιακά από τον εκπρόσωπο της εταιρείας « .....», αλλά στερούντο ψηφιακής υπογραφής (άρα έγκυρης υπογραφής) από τους εκπροσώπους των υπεργολάβων, είχαν υπογραφεί φυσικά (επομένως μη υπογραφεί) από μη κατονομαζόμενο πρόσωπο, χωρίς αναφορά στο όνομα του, και απλά σφραγιστεί φυσικά, με τη σφραγίδα της Εταιρίας υπεργολάβου. Επιπρόσθετα, όπως σαφώς ορίζεται στην Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ, «...Η αναθέτουσα αρχή, έχει τη διακριτική ευχέρεια, στα έγγραφα της σύμβασης, να επιλέξει,· – είτε μόνο τη συμπλήρωση, εκ μέρους των οικονομικών φορέων, της ενότητας α “Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής” – είτε την αναλυτική συμπλήρωση από μέρους τους των πεδίων των Ενοτήτων Α έως Δ του Μέρους IV, Επισημαίνεται ότι η χρήση της ως άνω γενικής ένδειξης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής επιτρέπεται μόνο εφόσον η τελευταία έχει δηλώσει ρητά στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης, ότι οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α “Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής”. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή διαμορφώνει αντίστοιχα το ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, απαλείφοντας τις Ενότητες Α έως Δ του Μέρους IV, ώστε να μη δημιουργείται σύγχυση στους οικονομικούς φορείς». Στη διακήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού, δεν είχε δηλωθεί ότι οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α “Γενική

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής”, αντίθετα είχε περιληφθεί η αναλυτική συμπλήρωση από μέρους τους, όλων των πεδίων των Ενοτήτων Α έως Δ του Μέρους IV. Εις επίρρωση των προαναφερθέντων, που καταδεικνύει ότι η εταιρεία « .....» συμπλήρωσε επιλεκτικά το Μέρος IV του ΕΕΕΣ, επισημαίνεται ότι τα πεδία, Α: Καταλληλότητα, και Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, συμπληρώθηκαν πλήρως από την παραπάνω εταιρεία.

Αναφορικά με τις αιτιάσεις του κεφαλαίου Β, της προσφυγής της εταιρείας « .....», με τις οποίες επιχειρείται να ανασκευασθεί η διαπίστωση της Επιτροπής διαγωνισμού ότι η προσφορά του έτερου διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα « .....» - εφεξής για λόγους συντόμευσης « .....» - πληροί όλους τους όρους της διακήρυξης και κρίνεται αποδεκτή, τα στοιχεία που εξετάστηκαν και διαμόρφωσαν την παραπάνω άποψη της Επιτροπής είναι τα εξής:

- Πλήρης κι έγκυρη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από τη διακήρυξη ΕΕΕΣ.
- Τουλάχιστον συμμόρφωση με τις ελάχιστες απαιτήσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών της Διακήρυξης που να επιτρέπουν την αποδοχή της προσφοράς.

Αναφορικά με την προβαλλόμενη άποψη της εταιρείας « .....» (αιτιάσεις 6 έως 19), ότι η εταιρεία « .....» έπρεπε να αποκλειστεί από τη συνέχεια του διαγωνισμού διότι

- Δεν καλύπτει η ίδια, αλλά στηρίζεται στις ικανότητες και την επαγγελματική εμπειρία άλλων φορέων, προκειμένου να καλύψει τις απαιτήσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών της Διακήρυξης, οπότε θα έπρεπε να έχει υποβληθεί ξεχωριστό ΕΕΕΣ από αυτούς, πράγμα που δεν έπραξε.
- Προτίθεται να αναθέσει αθροιστικά, ποσοστό μεγαλύτερο του 30% σε υπεργολάβους, οπότε θα έπρεπε επίσης να έχει υποβληθεί ξεχωριστό ΕΕΕΣ από αυτούς, πράγμα που δεν έπραξε. η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι οι παραπάνω απόψεις της εταιρείας « .....» δεν ευσταθούν και δε

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συνάδουν με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν με την προσφορά της εταιρείας « .....». Η Επιτροπή διαγωνισμού έκρινε την προσφορά της εταιρείας « .....» αποδεκτή, ανατρέχοντας, εκτός των άλλων, στην Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με την οποία, 1. «...σε κάθε περίπτωση, κατά την οποία ο προσφέρων οικονομικός φορέας στηρίζεται σε μία ή περισσότερες ικανότητες του υπεργολάβου του, τότε υποχρεωτικά υποβάλλει χωριστό ΕΕΕΣ/ ΤΕΥΔ αυτού, ανεξάρτητα από το ποσοστό της υπεργολαβίας και το συμπληρώνει σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στην Ενότητα Γ, Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων», 2. «Σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, τμήμα/τα της σύμβασης το/α οποίο/α υπερβαίνει/ουν σωρευτικά το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, ο οικονομικός φορέας υποβάλλει χωριστά ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, όπου παρατίθενται οι πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με τις ενότητες Α και Β του Μέρους ΙΙ και σύμφωνα με το Μέρος ΙΙΙ του ΤΕΥΔ/ ΕΕΕΣ για κάθε έναν από τους υπεργολάβους», 3. «Σε περίπτωση μη υπέρβασης του εν λόγω ποσοστού (30%), εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να αποφασίσει και επομένως να ορίσει στην διακήρυξη ή στην πρόσκληση και στα έγγραφα της σύμβασης εάν οι σχετικές πληροφορίες των ενότητων Α και Β του Μέρους ΙΙ και του Μέρους ΙΙΙ, πρέπει ή δεν πρέπει να παρέχονται για υπεργολάβους στις ικανότητες των οποίων δεν βασίζεται ο οικονομικός φορέας, και κατά συνέπεια, εάν θα υποβληθεί από αυτούς ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ». Η Επιτροπή διαγωνισμού ανατρέχοντας στο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», σελ. 36, εντόπισε στο αντίστοιχο πεδίο «Ποσοστό υπεργολαβίας» τη δήλωση – δέσμευση της εταιρείας «1. Στην εταιρεία " ..... " η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.Α2. Παραγωγές οπτικοακουστικού υλικού και της ενότητας Γ. Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το εννέα τοις εκατό (9%). 2. Στην εταιρεία " ..... " η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.Β.2 Σχεδιασμός πλάνου μέσων για μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε μέρος του τμήματος 1.Β.3 Υλοποίηση πλάνου Μέσων για τα ΜΜΕ και τα social media (Καμπάνια στα Social Media (π.χ.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Facebook, Instagram, Youtube) και σε τμήμα της ενότητας 1.Γ Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το 9%». Από τα παραπάνω υπευθύνως δηλούμενα δεν προκύπτει πως οι παραπάνω υπεργολάβοι της εταιρείας « .....», θα συμμετέχουν αθροιστικά στη σύμβαση με ποσοστό μεγαλύτερο του 30%, και αποτελεί λογικό άλμα για την η Αναθέτουσα Αρχή το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει στην προσφυγή της η εταιρεία « .....» (αιτίαση 19), «...ότι το ποσοστό συμμετοχής των υπεργολάβων ξεπερνάει κατά πολύ το δηλωθέν ποσοστό και φτάνει στο 92%...», συμπέρασμα στο οποίο οδηγείται, απλά αθροίζοντας το σύνολο των προϋπολογισμών των επιμέρους δράσεων στις οποίες έχει δηλωθεί ότι θα συμμετέχουν οι εν λόγω υπεργολάβοι και μη λαμβάνοντας υπόψη ότι στο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», η συμμετοχή των παραπάνω υπεργολάβων έχει δηλωθεί με τις εκφράσεις «συμμετέχει», «σε μέρος», ή σε «σε τμήμα» των αντίστοιχων δράσεων. Βάσει των παραπάνω εκτεθέντων είναι προφανής ο λόγος που η Επιτροπή διαγωνισμού, στη φάση της αξιολόγησης των δικαιολογητικών και σύνταξης του Πρακτικού 1, διαπίστωσε τη μη υποχρέωση υποβολής ξεχωριστού ΕΕΕΣ από τους υπεργολάβους της εταιρείας « .....», δεδομένου ότι δεν προκύπτει από πουθενά ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, τμήμα/τα της σύμβασης το/α οποίο/α υπερβαίνει/ουν σωρευτικά το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης. Προκύπτει επίσης ότι ο ισχυρισμός της εταιρείας « .....», ότι η εταιρεία « .....», προτίθεται να αναθέσει αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο του 30% σε υπεργολάβους, ομοίως δεν ευσταθεί.

Η Επιτροπή διαγωνισμού ανατρέχοντας τόσο στο ΕΕΕΣ δήλωση – δέσμευση της εταιρείας « .....», σελ. 23-34, που παρατίθεται αναλυτικά η ομάδα έργου, όσο και στην υποβληθείσα τεχνική προσφορά της εταιρείας Ε.1.3. Οργανόγραμμα της Ομάδας έργου» (σελ. 269) και την «Ε.1.4 Παρουσίαση Αρμοδιοτήτων & Ρόλων – ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ» (σελ. 270-276), κατέγραψε τη δηλούμενη ομάδα έργου, εξετάζοντας για το κάθε της μέλος – ανάλογα με το ρόλο του στην ομάδα έργου – την πλήρωση των κριτηρίων

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

επαγγελματικής ικανότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών, την επαγγελματική εμπειρία, τα επαγγελματικά προσόντα, και το εργασιακό τους καθεστώς. Από τα ανωτέρω υπευθύνως δηλούμενα και την απαρίθμηση των προσώπων, προέκυψε σαφώς ότι υπερκαλύπτεται η συμβατική υποχρέωση τόσο για την Υπεύθυνη Έργου, όσο και για την Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Έργου, ενώ παράλληλα υπάρχουν τουλάχιστον 3 Μέλη ομάδας Έργου, που ομοίως υπερκαλύπτουν τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Διαπιστώθηκε παράλληλα ότι το προαναφερθέν προσωπικό δηλώνεται ότι δεσμεύεται με εργασιακή σχέση με την εταιρεία « .....», κι ως εκ τούτου πληρούται η σχετική δέσμευση για μη στήριξη στις ικανότητες και την επαγγελματική εμπειρία άλλων φορέων, προκειμένου η εταιρεία να καλύψει τις απαιτήσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών της Διακήρυξης. Η παραπάνω διαπίστωση για την υπερκάλυψη του παραπάνω κριτηρίου, προκύπτει ασφαλώς και χωρίς δυνατότητα αμφισβήτησης από την παράθεση των υπευθύνως δηλουμένων στοιχείων στο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», και φυσικά θα αποτελέσει στη συνέχεια στοιχείο που – σύμφωνα με τη διακήρυξη - θα πρέπει να τεκμηριώσει κατάλληλα, σε περίπτωση που προχωρήσει σε επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Βάσει των παραπάνω εκτεθέντων είναι προφανής ο λόγος που η Επιτροπή διαγωνισμού, στη φάση της αξιολόγησης των δικαιολογητικών και σύνταξης του Πρακτικού 1, διαπίστωσε την πλήρωση των κριτηρίων επαγγελματικής ικανότητας της ομάδας έργου της εταιρείας « .....» που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών, την επαγγελματική εμπειρία, τα επαγγελματικά προσόντα, και το εργασιακό τους καθεστώς. Προκύπτει επίσης ότι ο ισχυρισμός της εταιρείας « .....», για τη μη πλήρωση των κριτηρίων της εταιρείας « .....», είναι αποσπασματικός και δεν εδράζεται στο σύνολο των υποβληθέντων στοιχείων.

Αναφορικά με τις αιτιάσεις του κεφαλαίου Γ, της προσφυγής της εταιρείας « .....», με τις οποίες αμφισβητείται η «ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ, λόγω παράλειψη βαθμολόγησης τεχνικής προσφοράς οικονομικού φορέα», η Επιτροπή διαγωνισμού προχώρησε στη μη βαθμολόγηση όχι όμως και σε μη αξιολόγηση της προσφοράς της

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

εναπομείνασας στο διαγωνισμό εταιρείας « .....», λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Βάσει των παραπάνω η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι η βαθμολόγηση μιας τεχνικής προσφοράς - όσο κι αν βασίζεται σε αντικειμενικά και πλήρως προδιαγεγραμμένα κριτήρια που είναι από πριν γνωστά στους διαγωνιζόμενους από τη διακήρυξη - και ειδικά όταν τα εξεταζόμενα στοιχεία είναι άυλα (Μεθοδολογία υλοποίησης, Πρωτοτυπία και αποτελεσματικότητα προτάσεων, Αποτελεσματικότητα στρατηγικής), εν τοις πράγμασι υπεισέρχεται το στοιχείο της υποκειμενικότητας, πράγμα που καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη τουλάχιστον 2 αποδεκτών προσφορών, ώστε από την πραγματοποιούμενη μεταξύ τους σύγκριση να είναι δυνατή η δικαιότερη βαθμολόγηση. Εκτός των προαναφερθέντων, ο λόγος ποσοτικοποίησης των τεχνικών στοιχείων της προσφοράς των διαγωνιζομένων «από 100 βαθμούς στην περίπτωση που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών, αυξάνεται δε μέχρι τους 120 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι απαιτήσεις του συγκεκριμένου κριτηρίου», είναι η δυνατότητα στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού (αποσφράγιση οικονομικών προσφορών), να αναδειχθεί με ασφάλεια ο «βέλτιστος» διαγωνιζόμενος βάσει της σχέσης ποιότητας – τιμής, πράγμα που στην περίπτωση της μοναδικής εναπομείνασας αποδεκτής προσφοράς είναι μοναδιαίο. Στο σημείο αυτό πρέπει όμως να τονιστεί, ότι η μη βαθμολόγηση της εναπομείνασας μοναδικής αποδεκτής προσφοράς σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να συγχέεται με μη αξιολόγηση κι έλεγχο της, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπεισέρχονται στοιχεία που μπορεί να επιφέρουν απόρριψη της προσφοράς (π.χ. μη πλήρωση κάποιου όρου των τεχνικών προδιαγραφών). Η τεχνική προσφορά της εταιρείας « .....» - όπως ρητά αναφέρεται στο Πρακτικό - αξιολογήθηκε από την Επιτροπή διαγωνισμού βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης που αναλυτικά παρατίθενται στο άρθρο 2.3.2 της Διακήρυξης του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα η τεχνική προσφορά εξετάστηκε ως προς την κάλυψη των ελάχιστων τεχνικών προδιαγραφών κάθε κριτηρίου του παραπάνω άρθρου της διακήρυξης και διαπιστώθηκε «ότι η Τεχνική Προσφορά του Οικονομικού Φορέα “ .....”

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

δεν παρουσιάζει αποκλίσεις από τις Τεχνικές Προδιαγραφές της Διακήρυξης που να επιφέρουν απόρριψη της προσφοράς», πράγμα που δεν αμφισβητείται ούτε από την προσφεύγουσα εταιρεία « .....», η οποία στην προσφυγή της αμφισβητεί τη νομιμότητα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε (μη βαθμολόγηση), κι όχι το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή διαγωνισμού. Η Επιτροπή διαγωνισμού διαμόρφωσε την άποψη της, εκτός των άλλων, ανατρέχοντας και σε σχετικές αποφάσεις της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, όπως η ακόλουθη: (ΑΕΠΠ 397/2019, σκεπτικό αρ. 16), σύμφωνα με την οποία «...η προσβαλλόμενη (απόφαση) δεν περιέχει καμία απολύτως συγκριτική αναφορά μεταξύ των εν τέλει αποδεκτών κατά το παρόν στάδιο της διαδικασίας προσφορών, όπως αναφορά στα στοιχεία ως προς τα οποία διαφοροποιείται ή υπολείπεται η εκάστοτε προσφορά από την έτερη συγκριθείσα η οποία υπερτερεί βαθμολογικά, ώστε πράγματι να αποδεικνύεται ότι οι προσφορές βαθμολογήθηκαν στην ίδια αξιολογική βάση και κατόπιν αναζήτησης ή/και εκτίμησης όμοιων στοιχείων, κατ' εφαρμογή του ενιαίου μέτρου κρίσης. Τούτων δοθέντων γίνεται δεκτός ως βάσιμος ο προβαλλόμενος λόγος προσφυγής κατά το μέρος που αφορά στην πλημμελή αιτιολογία της προσβαλλόμενης ως προς την αξιολόγηση βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των συνδιαγωνιζόμενων εταιριών». Βάσει των παραπάνω, η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι τυχόν βαθμολόγηση της μοναδικής εναπομείνουσας αποδεκτής προσφοράς (εταιρείας « .....»), θα είχε αποτέλεσμα τη νόθευση του υγιούς ανταγωνισμού, καθώς σε περίπτωση που αρθεί η απόφαση αποκλεισμού από την περαιτέρω διαδικασία της εταιρείας « .....», και ζητηθεί η βαθμολόγησή της, αυτή θα στερείται ενιαίας κρίσης. Η προβαλλόμενη τέλος άποψη (αιτίαση 5) ότι «...η επικαλούμενη με το Πρακτικό νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά το παλαιότερο νομοθετικό καθεστώς του ΠΔ 118/2007 και του ΕΚΠΟΤΑ και όχι το ισχύον νομοθετικό καθεστώς του ν. 4412/2016», δεν ευσταθεί, καθώς η ψήφιση του Ν4412/2016, δεν αναιρεί την εγκυρότητα και τη διαχρονικότητα παλαιότερων αποφάσεων του ΣΤΕ – που φυσικά δεν έρχονται σε σαφή αντίθεση με αυτά που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν4412/2016. Η

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

διαχρονικότητα δε αυτών των αποφάσεων του ΣΤΕ αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι μνημονεύονται και σε πλείστες πρόσφατες αποφάσεις της ΑΕΠΠ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τόσο ο Ν4412/2016, όσο και το ΠΔ 118/2007, αποτελούν συνέχεια και εναρμόνιση με το κοινοτικό δίκαιο του καθεστώτος Δημοσίων συμβάσεων, καθώς κι ότι δεν υπάρχει κάποια σχετική αναφορά ούτε του Ν4412/2016 ούτε του ΠΔ 118/2007, σε υποχρεωτική βαθμολόγησης μοναδικής προσφοράς, η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι η στήριξη κι αναφορά σε αποφάσεις του ΣΤΕ που στηρίζονται σε προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο – υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν αντίκειται στις διατάξεις του νεότερου – είναι θεμιτή και έγκυρη.».

17. Επειδή ο παρεμβαίνων ισχυρίζεται τα κάτωθι: «ΛΟΓΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ι. Ως προς τους λόγους που αφορούν τη συμμετοχή της εταιρείας « .....

- Ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας εταιρείας ότι το προτεινόμενο μέλος της Ομάδας έργου της εταιρείας « .....

στη θέση του Υπεύθυνου Παραγωγής και Επεξεργασίας Οπτικοακουστικού Υλικού δεν καλύπτει τα απαιτούμενα προσόντα του αρ. 2.2.6 της Διακήρυξης: το μέλος της Ομάδας έργου ....., διαθέτει επαγγελματική εμπειρία από τον 7/2017 έως την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς της εταιρείας, συνολικής διάρκειας δύο ετών και τεσσάρων μηνών ως Υπεύθυνος παραγωγής & επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού και επίσης δεκαοκταετή επαγγελματική εμπειρία ως Τεχνικός ροής προγράμματος και ειδικότερα ως υπεύθυνος για την εισαγωγή (ingest) προγραμμάτων (διαφημιστικών, trailer, ταινιών, κ.λπ.), για τον έλεγχο και την επιμέλεια της σωστής εκπομπής του προγράμματος για πολλά κανάλια, ειδικότητα η οποία περιλαμβάνει την παραγωγή και επεξεργασία μεγάλου όγκου οπτικοακουστικού υλικού και συνεπώς υπερκαλύπτει την απαιτούμενη από την παράγραφο 2.2.6 της Διακήρυξης επαγγελματική εμπειρία. Στα ανωτέρω να προσθέσουμε ότι ο κος ..... στα εν λόγω κανάλια είχε σε καθημερινή βάση την επιμέλεια δεκάδων βίντεο πάσης φύσης, διαφημιστικά, εκπομπές και ειδήσεις. Πέραν αυτών θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα κανάλια από τη φύση τους έχουν ενημερωτικό και πληροφοριακό χαρακτήρα.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Επομένως, ορθώς η εταιρεία « .....» δηλώνει ότι δεν στηρίζεται σε ικανότητες άλλων οντοτήτων στο Μέρος II.Γ του ΕΕΕΣ το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 καθώς όλα τα μέλη της Ομάδας Έργου που καλύπτουν τις ελάχιστες προδιαγραφές της Προκήρυξης, μεταξύ των οποίων και ο κ. Φώσκολος, πληρούν το σύνολο των απαιτούμενων κριτηρίων και απασχολούνται στην εταιρεία « .....».

Επιπλέον, η υποχρέωση προσκόμισης αναλυτικών βιογραφικών σημειωμάτων των μελών της ομάδας έργου [βλ. σχετικά σελίδα 29 Διακήρυξης σημείο Β.4.Ε.] προκύπτει κατά το στάδιο της κατακύρωσης και αποτελεί πρόσθετο και μη απαιτούμενο από τη Διακήρυξη στοιχείο της προσφοράς της εν λόγω εταιρείας. Ειδικότερα, από τα υπευθύνως δηλούμενα από την εταιρεία μας και την απαρίθμηση των προσώπων, προκύπτει σαφώς ότι υπερκαλύπτεται η συμβατική υποχρέωση τόσο για την Υπεύθυνη Έργου, όσο και για την Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Έργου, ενώ παράλληλα υπάρχουν τουλάχιστον 3 Μέλη ομάδας Έργου, που ομοίως υπερκαλύπτουν τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Παράλληλα, το προαναφερθέν προσωπικό δηλώνεται ότι δεσμεύεται με εργασιακή σχέση με την εταιρεία « .....», κι ως εκ τούτου πληρούται η σχετική δέσμευση για μη στήριξη στις ικανότητες και την επαγγελματική εμπειρία άλλων φορέων, προκειμένου η εταιρεία να καλύψει τις απαιτήσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών της Διακήρυξης. Η παραπάνω διαπίστωση για την υπερκάλυψη του παραπάνω κριτηρίου, προκύπτει ασφαλώς και χωρίς δυνατότητα αμφισβήτησης από την παράθεση των υπευθύνως δηλουμένων στοιχείων στο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», και φυσικά θα αποτελέσει στη συνέχεια στοιχείο που - σύμφωνα με τη διακήρυξη - θα πρέπει να τεκμηριώσει κατάλληλα, σε περίπτωση που προχωρήσει σε επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Βάσει των παραπάνω εκτεθέντων είναι προφανής ο λόγος που η Επιτροπή διαγωνισμού, στη φάση της αξιολόγησης των δικαιολογητικών και σύνταξης του Πρακτικού 1, διαπίστωσε την πλήρωση των κριτηρίων επαγγελματικής ικανότητας της ομάδας έργου της εταιρείας « .....» που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών, την επαγγελματική εμπειρία, τα επαγγελματικά προσόντα, και το

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

εργασιακό τους καθεστώς. Συνεπώς, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας εταιρείας «Κατόπιν των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι το κριτήριο της επαγγελματικής εμπειρίας του άρθρου 2.2.6, ως προς το α/α 3 μέρος της Ομάδας έργου (Ειδικότητα: Μέλος) που απαιτεί αποδεδειγμένη τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα ή τμήματα έργων σχετικά με τα θεματικά αντικείμενα που αναφέρονται στην διακήρυξη, καλύπτεται εκ μέρους της εταιρείας « .....» αθροιστικά από εξωτερικούς συνεργάτες και μόνιμα στελέχη της υπεργολάβου εταιρείας « .....» (κ. .... και ..... και ..... (βλ. σελ. 274-275 της Τεχνικής Προσφοράς του Τμήματος 1), ήτοι πρόσωπα τρίτα σε σχέση με τα πρόσωπα που στελεχώνουν της εταιρεία αυτή και όχι από δικό της προσωπικό και συνεπώς στην περίπτωση αυτή απαιτείται κατά ρητή επιταγή της διακήρυξης και του νόμου η υποβολή χωριστού ΕΕΕΣ από τα τρίτα πρόσωπα, προκειμένου η εταιρεία « .....» να δύναται νομίμως να κάνει χρήση των ικανοτήτων των άνω προσώπων. Ως εκ τούτου, η προσφορά της εταιρείας « .....» έπρεπε να είχε απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 της διακήρυξης, καθώς παρουσιάζει ουσιώδεις ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τη διακήρυξη καθώς και αποκλίσεις ως προς τους όρους της σύμβασης. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη με την παρούσα απόφαση βάσει της οποίας η προσφορά της έτερης συμμετέχουσας έγινε αποδεκτή και δεν αποκλείσθηκε από την περαιτέρω διαδικασία του διαγωνισμού είναι μη νόμιμη και πρέπει να ακυρωθεί.» είναι αβάσιμος καθώς έχει στοιχειοθετηθεί με αφετηρία την εσφαλμένη διαπίστωση ότι το ως άνω μέλος της ομάδας έργου κ. .... δεν πληροί τις ελάχιστες προδιαγραφές της προκήρυξης. Από τη στιγμή που, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, αποδεικνύεται η εμπειρία του κ. .... και δεν τίθεται ζήτημα στήριξης σε ικανότητες τρίτου, οι ισχυρισμοί περί έλλειψης υποβολής ΕΕΕΣ από τρίτα πρόσωπα δεν ευσταθεί και πρέπει να απορριφθεί καθώς η εταιρεία « .....» πληροί αυτοτελώς το κριτήριο της επαγγελματικής ικανότητας, ήτοι χωρίς να βασίζεται στη στήριξη άλλων φορέων.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

- Ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας εταιρείας ότι η εταιρεία « .....» δεν προσκόμισε ξεχωριστά ΕΕΕΣ των υπερβολάβων που δηλώνονται στο Μέρος Γ του ΕΕΕΣ λόγω του ότι το ποσοστό συμμετοχής των υπερβολάβων ξεπερνάει κατά πολύ το δηλωθέν εκ μέρους τους ποσοστό των δύο υπερβολάβων τους:

Στο προσκομισθέν από την εταιρεία « .....» ΕΕΕΣ και συγκεκριμένα στο Μέρος Γ- Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα (Ποσοστό Υπερβολαβίας) του ΕΕΕΣ η διαγωνιζόμενη εταιρεία αναφέρει το ποσοστό συμμετοχής έκαστου των υπερβολάβων « .....» και " .....» το οποίο δε θα ξεπερνάει το 9% για έκαστον εξ αυτών. Ωστόσο, η διαγωνιζόμενη εταιρεία δεν προχωρά σε ανάλυση του κόστους των δράσεων που θα αναλάβουν οι ως άνω υπερβολάβοι. Από τα παραπάνω υπευθύνως δηλούμενα δεν προκύπτει πως οι παραπάνω υπερβολάβοι της εταιρείας «.....», θα συμμετέχουν αθροιστικά στη σύμβαση με ποσοστό μεγαλύτερο του 30%. Είναι εντελώς αυθαίρετη η διαπίστωση στην οποία καταλήγει στην προσφυγή της η εταιρεία « .....» (αιτίαση 19), «...ότι το ποσοστό συμμετοχής των υπερβολάβων ξεπερνάει κατά πολύ το δηλωθέν ποσοστό και φτάνει στο 93,2%...», συμπέρασμα στο οποίο οδηγείται, απλά αθροίζοντας το σύνολο των προϋπολογισμών των επιμέρους δράσεων στις οποίες έχει δηλωθεί ότι θα συμμετέχουν οι εν λόγω υπερβολάβοι και μη λαμβάνοντας υπόψη ότι στο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», η συμμετοχή των παραπάνω υπερβολάβων έχει δηλωθεί με τις εκφράσεις «συμμετέχει», «σε μέρος», ή σε «σε τμήμα» των αντίστοιχων δράσεων. Συνεπώς ο συσχετισμός, που επιχειρήθηκε από την προσφεύγουσα εταιρεία, του δηλωθέντος στο ΕΕΕΣ ποσοστού συμμετοχής των ως άνω υπερβολάβων της εταιρείας « .....» με το κόστος των δράσεων του πίνακα ενδεικτικού κόστους δράσεων προβολής και δημοσιότητας της Διακήρυξης, όπως προϋπολογίστηκαν από την Αναθέτουσα Αρχή, οδηγεί σε αυθαίρετο συμπέρασμα, είναι αποσπασματικός, δεν εδράζεται στο σύνολο των υποβληθέντων στοιχείων και ο ισχυρισμός της απορρίπτεται ως αβάσιμος.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Γ. Αναφορικά με τη νομιμότητα της διαδικασίας του διαγωνισμού, η προσφεύγουσα προβάλλει τον ισχυρισμό περί πλημμέλειας λόγω μη βαθμολόγησης άνευ εννόμου συμφέροντος.

Η προσφεύγουσα εταιρεία ισχυρίζεται πως μη νομίμως η Επιτροπή του Διαγωνισμού παρέλειψε να βαθμολογήσει τη προσφορά του μοναδικού οικονομικού φορέα που παρέμεινε στη διαδικασία του διαγωνισμού, κατόπιν του αποκλεισμού της ίδιας. Σύμφωνα με τη προσφεύγουσα, η Επιτροπή εσφαλμένως παρέλειψε να βαθμολογήσει αυτοτελώς την τεχνική προσφορά της εταιρείας « .....», καθότι, η διακήρυξη απαιτεί την αυτοτελή βαθμολόγηση έκαστης προσφοράς, χωρίς απαίτηση σύγκρισης με άλλες τεχνικές προσφορές. Ο ισχυρισμός αυτός, όμως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι κατά το στάδιο της ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί την ποιότητα των προσφορών και προβαίνει σε σύγκριση του κόστους. Ειδικότερα, κατά την αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί προκαθορισμένα κριτήρια ανάθεσης, τα οποία δημοσιεύονται εκ των προτέρων, προκειμένου να αποφασίσει ποια είναι η καλύτερη προσφορά. Για την επιλογή της συμφερότερης προσφοράς, όταν εξαρχής συμμετέχει ή απομένει στο διαγωνισμό ένας υποψήφιος, η αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης δεν βαθμολογεί τη μοναδική υποβληθείσα ή απομένουσα προσφορά, καθόσον η βαθμολόγηση, όταν το κριτήριο ανάθεσης της προμήθειας είναι η συμφερότερη προσφορά, προϋποθέτει την ύπαρξη δύο τουλάχιστον αποδεκτών προσφορών. Και αυτό γιατί η βαθμολόγηση αποσκοπεί στη σύγκριση των επίμαχων προσφορών και αιτιολογεί τη κρίση της αναθέτουσας αρχής ως προς τη προσωρινή ανάθεση της σύμβασης στον οικονομικό φορέα που προσφέρει τη πιο συμφέρουσα προσφορά με βάση τη βαθμολογία που έχει συγκεντρώσει. Η βαθμολόγηση μιας τεχνικής προσφοράς, όσο κι αν βασίζεται σε αντικειμενικά και πλήρως προδιαγεγραμμένα κριτήρια που είναι από πριν γνωστά στους διαγωνιζόμενους από τη διακήρυξη, είναι εκ των πράγματων υποκειμενική και συγκριτική, πράγμα που καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη τουλάχιστον 2 αποδεκτών προσφορών, ώστε από την πραγματοποιούμενη μεταξύ τους

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

σύγκριση να είναι δυνατή η δικαιότερη βαθμολόγηση. Στην περίπτωση επομένως που απομένει στο διαγωνισμό ένας υποψήφιος, ανάγκη σύγκρισης μέσω βαθμολόγησης δεν υφίσταται διότι δεν υπάρχει άλλος υποψήφιος φορέας, λείπει με άλλα λόγια το αναγκαίο μέτρο της σύγκρισης. Εκτός των προαναφερθέντων, ο λόγος ποσοτικοποίησης των τεχνικών στοιχείων της προσφοράς των διαγωνιζομένων «από 100 βαθμούς στην περίπτωση που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών, αυξάνεται δε μέχρι τους 120 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι απαιτήσεις του συγκεκριμένου κριτηρίου», είναι η δυνατότητα στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού (αποσφράγιση οικονομικών προσφορών), να αναδειχθεί με ασφάλεια ο «βέλτιστος» διαγωνιζόμενος βάσει της σχέσης ποιότητας - τιμής, πράγμα που στην περίπτωση της μοναδικής εναπομείνουσας αποδεκτής προσφοράς είναι μοναδιαίο. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, η προσφορά του μοναδικού υποψηφίου πρέπει να καλύπτει τόσο τις ελάχιστες προδιαγραφές που προβλέπονται στο ν. 4412/2016 όσο και τις ειδικότερες που ορίζονται στη διακήρυξη της σύμβασης, προδιαγραφές δηλαδή που αποτελούν κανονιστικούς όρους και δεν επιδέχονται παρέκκλισης από τους διαγωνιζομένους. Η σχετική, άλλωστε, κρίση της αναθέτουσας αρχής στην περίπτωση που αποδέχεται τη προσφορά του μοναδικού εναπομείναντος υποψηφίου, απαιτείται να είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Για να είναι δε αιτιολογημένη η σχετική κρίση πρέπει να γίνεται εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής επίκληση στοιχείων που αποδεικνύουν ότι προσφέρεται η καλύτερη δυνατή από τεχνική άποψη προσφορά με το μικρότερο δυνατό κόστος. Ενόψει όλων των ανωτέρω, συνάγεται πως η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αιτιολογήσει γιατί παρόλα αυτά προβαίνει στην κατακύρωση, ενώ υπάρχει ένας μοναδικός εναπομείνας υποψήφιος, δεν υπάρχει δηλαδή εκ των πραγμάτων δυνατότητα σύγκρισης περισσότερων προσφορών. Στο σημείο αυτό πρέπει όμως να τονιστεί, ότι η μη βαθμολόγηση της εναπομείνουσας μοναδικής αποδεκτής προσφοράς σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να συγχέεται με μη αξιολόγηση κι έλεγχο της, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπεισέρχονται στοιχεία που μπορεί να επιφέρουν απόρριψη της

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

προσφοράς (π.χ. μη πλήρωση κάποιου όρου των τεχνικών προδιαγραφών), ειδικότερα μάλιστα όταν υπάρχει επαρκής αιτιολογία της κρίσης της αναθέτουσας αρχής να ορίσει προσωρινό ανάδοχο το μοναδικό υποψήφιο οικονομικό φορέα και να μη ματαιώσει το διαγωνισμό. Σε περίπτωση, λοιπόν που και κριθεί από την αναθέτουσα αρχή ότι και η τελευταία εναπομείνασα προσφορά δεν πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος και η διακήρυξη, και άρα δεν είναι αποδεκτή, η πρώτη θα οδηγηθεί στη ματαίωση του διαγωνισμού και στην επαναπροκήρυξη του.

Στη ματαίωση του διαγωνισμού, άλλωστε, θα μπορούσε ενδεχομένως να θεμελιώσει η προσφεύγουσα εταιρεία το έννομο συμφέρον της και, ως εκ τούτου προβάλλει ότι εσφαλμένως και κατά παράβαση των νομοθετικών προβλέψεων δεν βαθμολογήθηκε η προσφορά της εταιρείας μας. Το έννομο συμφέρον αφορά κάθε νομική ή πραγματική κατάσταση που αναγνωρίζεται από το δίκαιο και από την οποία ο αιτών βάσει ενός ιδιαίτερου δεσμού αντλεί ωφέλεια, η οποία θίγεται από την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη. Ειδικότερα, στο άρθρο 360 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «δικαίωμα προσφυγής κατά των πράξεων ή παραλείψεων της Αναθέτουσας Αρχής έχει κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας». Επομένως το έννομο συμφέρον για την προσβολή πράξης της αναθέτουσας αρχής συντρέχει όταν ο αιτών προβάλλει ειδικώς και επικαλείται την άμεση βλάβη που υφίσταται από συγκεκριμένη πράξη της αναθέτουσας αρχής, η οποία παραβιάζει κατά τους ισχυρισμούς του τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό, τη διαδικασία και τα κριτήρια προεπιλογής και ανάθεσης της σύμβασης, ώστε να αποκλείεται ή έστω να καθίσταται ουσιωδώς δυσχερής η συμμετοχή του στο διαγωνισμό. Για να προβληθεί άλλωστε λυσιτελώς λόγος που να μπορεί να άγει στην ακύρωση πράξης της αναθέτουσας αρχής, πρέπει αυτός που προβάλλει τον λόγο να αντλεί και ορισμένη ωφέλεια από την ενδεχόμενη ακύρωση. Στη προκειμένη περίπτωση

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

προβάλλεται από τη προσφεύγουσα εταιρεία ότι, επειδή δεν βαθμολογήθηκε η εταιρεία μας, πρέπει να ακυρωθεί η απόφαση που εγκρίνει το πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο απορρίπτεται ως μη παραδεκτή η προσφορά της προσφεύγουσας και γίνεται δεκτή η προσφορά της εταιρείας « .....». Αλυσιτελώς όμως και άνευ εννόμου συμφέροντος προβάλλεται ο ως άνω λόγος διότι ακόμη και να γινόταν δεκτός δεν θα οδηγούσε σε θεραπεία του απαραδέκτου της προσφοράς της προσφεύγουσας εταιρείας, ενώ δεν θα έβλαπτε και τη δική μας προσφορά, δεδομένου ότι ανεξάρτητα από την έλλειψη βαθμολόγησης, η ως άνω προσφορά της εταιρείας « .....» κρίθηκε από την Επιτροπή του Διαγωνισμού ως παραδεκτή, ενώ δεν φαίνεται να υπάρχει και βάσιμος ισχυρισμός της προσφεύγουσας που να οδηγεί σε αναίρεση της κρίσης αυτής. Έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας, επομένως, δεν υπάρχει σε καμία περίπτωση, δεδομένου του ότι η προσφορά της εταιρείας μας υπερκαλύπτει τις ελάχιστες προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος και η διακήρυξη και είναι κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού η μόνη αποδεκτή προσφορά. Κατά συνέπεια, ενόψει και όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, εφόσον υπάρχει εν προκειμένω αποδεκτή προσφορά, δεν τίθεται καμία περίπτωση ματαίωσης του επίδικου διαγωνισμού. Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί ειδικότερα, ότι η Επιτροπή διαγωνισμού προχώρησε στην αξιολόγηση της προσφοράς της εναπομείνουσας στο διαγωνισμό εταιρείας « .....», λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την οποία:

- «η συμμετοχή περισσότερων του ενός υποψηφίων σε διαγωνισμό με κριτήριο κατακύρωσης τη συμφερότερη προσφορά δεν τίθεται ως προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας, ως εκ τούτου η κατακύρωση στο μοναδικό υποψήφιο που συμμετέχει εξ αρχής στο διαγωνισμό ή απομένει κατά το στάδιο της τεχνικής ή οικονομικής αξιολόγησης είναι νόμιμη και δεν νοθεύεται ο ανταγωνισμός».
- «Για την επιλογή της συμφερότερης προσφοράς όταν εξ αρχής συμμετέχει ή απομένει στο διαγωνισμό ένας υποψήφιος, η αρμόδια Επιτροπή

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αξιολόγησης δεν βαθμολογεί τη μοναδική υποβληθείσα ή απομένουσα προσφορά, καθόσον η βαθμολόγηση, όταν το κριτήριο ανάθεσης είναι η συμφερότερη προσφορά, προϋποθέτει την ύπαρξη δύο τουλάχιστον αποδεκτών προσφορών». Η τεχνική προσφορά της εταιρείας « .....» - όπως ρητά αναφέρεται στο Πρακτικό - αξιολογήθηκε από την Επιτροπή διαγωνισμού βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης που αναλυτικά παρατίθενται στο άρθρο 2.3.2 της Διακήρυξης του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα η τεχνική προσφορά εξετάστηκε ως προς την κάλυψη των ελάχιστων τεχνικών προδιαγραφών κάθε κριτηρίου του παραπάνω άρθρου της διακήρυξης και διαπιστώθηκε «ότι η Τεχνική Προσφορά του Οικονομικού Φορέα " .....» δεν παρουσιάζει αποκλίσεις από τις Τεχνικές Προδιαγραφές της Διακήρυξης που να επιφέρουν απόρριψη της προσφοράς», πράγμα που δεν αμφισβητείται ούτε από την προσφεύγουσα εταιρεία

II. Ως προς τους λόγους που αφορούν τη συμμετοχή της προσφεύγουσας εταιρείας « .....»

A. Ως προς τον πρώτο λόγο προσφυγής: [...] Στην υποβληθείσα Τεχνική Προσφορά της προσφεύγουσας δεν αποδεικνύεται πλήρως ότι αυτή διαθέτει δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση και εμπειρία που απαιτείται στην παράγραφο 2.2.6 της Διακήρυξης, δηλαδή αποδεδειγμένη δεκαετή εμπειρία για τον Υπεύθυνο έργου και τον Αναπληρωτή Υπεύθυνο έργου και 4ετή εμπειρία για τα υπόλοιπα μέλη της Ομάδας έργου, όπως επίσης και δεν αποδεικνύεται και η συνάφεια των έργων, που έχουν τα άτομα της Ομάδας έργου υλοποιήσει, με τα απαιτούμενα από τη Διακήρυξη έργα (πίνακας σελ 20 της Διακήρυξης). Επιπλέον, η απουσία προσκόμισης αναλυτικών βιογραφικών σημειωμάτων των μελών της ομάδας έργου της προσφεύγουσας εταιρείας όπως επίσης και η συμπλήρωση της σχετικής παραγράφου του υποβληθέντος ΕΕΕΣ [ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ] (σελ. 17) από την προσφεύγουσα εταιρεία με την ένδειξη «ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ» δεν αποδεικνύουν ούτε προκαταρκτικά ότι η προσφεύγουσα εταιρεία πληροί τους όρους και τις απαιτήσεις της παραγράφου 2.2.6 της Διακήρυξης. Αντίθετα υπάρχουν βασικές ελλείψεις οι οποίες καθιστούν την προσφορά πλημμελή,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

απαράδεκτη και άρα απορριπτέα. Από τα ως άνω συνάγεται ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας εταιρείας ότι ορθώς συμπλήρωσε το υποβληθέν ΕΕΕΣ και σε κάθε δε περίπτωση ότι τα απαιτούμενα προς απόδειξη των απαιτήσεων της Διακήρυξης στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική εμπειρία των μελών της Ομάδας Έργου της, περιλαμβάνονται στο σύνολό τους, λεπτομερώς, αναλυτικά και εμπειριστατωμένα στο φάκελο της υποβληθείσας από αυτήν Τεχνική Προσφοράς απορρίπτεται ως αβάσιμος.

Β. Ως προς τον δεύτερο λόγο προσφυγής: [...]Γίνεται κατανοητό ότι το σχετικό κριτήριο περί της ολοκλήρωσης δύο παρόμοιων έργων κατά την τελευταία πενταετία καλύπτεται από την προσφεύγουσα εταιρεία με την επίκληση στήριξης εκ μέρους τρίτου οικονομικού φορέα τεχνικής ικανότητας, ήτοι της εταιρείας « .....» και όχι υπερβολάβο όπως τον χαρακτηρίζει η προσφεύγουσα. Ο τρίτος φορέας, σε συμμόρφωση με τα οριζόμενα στα άρθρα 2.2.9.1 και 2.2.8 της διακήρυξης, κατέθεσε ΕΕΕΣ προς προκαταρκτική απόδειξη πλήρωσης του άνω κριτηρίου. Ειδικότερα, στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ η εταιρεία « .....» απάντησε «ΝΑΙ» (στη σελίδα 10) του ΕΕΕΣ και δεν πρόσθεσε κανένα άλλο στοιχείο. Δηλαδή δεν απάντησε ποια είναι ακριβώς τα έργα που δανείζει στην προσφεύγουσα προκειμένου να αποδειχθεί η επάρκεια της προσφοράς της σε σχέση με τα απαιτούμενα στη Διακήρυξη. Από τον φάκελο της προσφοράς της προσφεύγουσας εταιρείας απουσιάζει οποιοδήποτε στοιχείο αναφορικά με την πλήρωση του κριτηρίου της παραγράφου 2.2.6. της Διακήρυξης στο οποίο αναφέρεται «Οι οικονομικοί φορείς, κατά τη διάρκεια των πέντε (5) τελευταίων ετών, θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τουλάχιστον δύο (2) αντίστοιχα έργα. Διευκρινίζεται ότι αναπτυξιακών προγραμμάτων» και ειδικότερα τόσο από το υποβεβλημένο ΕΕΕΣ της προσφεύγουσας όσο και από το υποβεβλημένο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», όπως επίσης και από την Τεχνική της Προσφορά. Παράλληλα, απουσιάζει η σχετική δέσμευση της « .....» στην ικανότητα της οποίας στηρίζεται η προσφεύγουσα ότι θα διαθέσει για την απόδειξη της διάθεσης όλων των σχετικών αναγκαίων πόρων όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.2.8 της Διακήρυξης. Απουσιάζουν επίσης οι υπεύθυνες

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

δηλώσεις των νομίμων εκπροσώπων της « .....» με τις οποίες θα δηλώνεται ότι αποδέχονται τη συνεργασία αυτή και ότι δεσμεύονται να υλοποιήσουν το τμήμα της σύμβασης που περιγράφεται στην προσφορά του οικονομικού φορέα, εφόσον αυτός ανακηρυχθεί ανάδοχος, έως την πλήρη εκτέλεση του. Δεν αναφέρεται επίσης στην Τεχνική προσφορά της προσφεύγουσας τα εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα ούτε προσκομίζονται οι σχετικές υπεύθυνες δηλώσεις από τα πρόσωπα αυτά ότι αποδέχονται τη συνεργασία της « .....», με τον προσφέροντα οικονομικό φορέα και ότι δεσμεύονται να υλοποιήσουν το τμήμα της σύμβασης που περιγράφεται στην προσφορά του οικονομικού φορέα, εφόσον αυτός ανακηρυχθεί ανάδοχος, έως την πλήρη εκτέλεση του. Οι εν λόγω υπεύθυνες δηλώσεις θα έπρεπε να έχουν υποβληθεί όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.2.9.1 της Διακήρυξης ηλεκτρονικά στο φάκελο της προσφοράς σύμφωνα με την παράγραφο 2.4.3. της Διακήρυξης και με ημερομηνία υπογραφής προγενέστερη της ημερομηνίας λήξης της υποβολής της προσφοράς.[...] Συνεπώς η « .....» έπρεπε ως δανείζουσα εμπειρία να συμπληρώσει το ΕΕΕΣ από το οποίο να προκύπτει σαφώς ποια είναι η εμπειρία και τα έργα που δανείζει, γεγονός το οποίο δε συνέβη. Επίσης επισημαίνουμε ότι το ΕΕΕΣ της « .....» δεν μπορεί να γίνει δεκτό καθώς όπως προκύπτει από μια απλή επισκόπηση, δεν έχει υπογράψει ψηφιακά όπως ο νόμος ορίζει. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας εταιρείας ότι πληροί και αυτό αποδεικνύεται τις προδιαγραφές της προκήρυξης σε σχέση με την απαιτούμενη εμπειρία δεν ευσταθεί και πρέπει να απορριφθεί».

18. Επειδή ο προσφεύγων με το υπόμνημά του ισχυρίζεται τα ακόλουθα : «[...]Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της Αναθέτουσας Αρχής (σελ. 3 και 6 των από 18.02.2020 απόψεών της) ως προς το υποβληθέν εκ μέρους της υπεργολάβου εταιρείας « ..... - .....» Ε.Ε.Ε.Σ., λεκτέα τα ακόλουθα:

3. Καταρχάς θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι αβασίμως η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ότι η εταιρεία μας συμπλήρωσε επιλεκτικά το Μέρος IV του Ε.Ε.Ε.Σ. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το υποβληθέν έντυπο, η εταιρεία

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συμπλήρωσε τόσο τα πεδία «Α: Καταλληλότητα», «Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» όσο και το πεδίο « Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» όπου παρέπεμψε στη δάνεια εμπειρία έτερου οικονομικού φορέα (..... - .....).

4. Πιο συγκεκριμένα, η εταιρεία μας προς προκαταρκτική απόδειξη ότι πληροί το σχετικό κριτήριο του άρθρου 2.2.6 της διακήρυξης προσκόμισε νομίμως συμπληρωμένο το Ε.Ε.Ε.Σ., το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9.1 της διακήρυξης. Ειδικότερα, στο πεδίο «Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» η εταιρεία απάντησε ότι η σχετική ικανότητα καλύπτεται από τρίτο φορέα, ήτοι από την εταιρεία « .....-.....».

5. Σε συμμόρφωση με τα οριζόμενα στα άρθρα 2.2.9.1 και 2.2.8 της διακήρυξης, η εταιρεία « .....-.....» πράγματι συμπλήρωσε και υπέβαλε νομίμως το Ε.Ε.Ε.Σ. και συγκεκριμένα στο σχετικό πεδίο του Μέρους IV «α Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής», δήλωσε ότι πληροί όλα τα κριτήρια επιλογή Α-Δ του μέρους IV μεταξύ των οποίων και το πεδίο «Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα». Ειδικότερα, στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ η εταιρεία « .....-.....» απάντησε «ΝΑΙ» (στη σελίδα 10). Η εκ παραδρομής μη χρήση από την εταιρεία « .....-.....» του προδιαμορφωμένου υποδείγματος που παρείχε η αναθέτουσα αρχή, αλλά παρόμοιου κατά τα ουσιώδη στοιχεία αποτελεί επουσιώδη πλημμέλεια για την οποία θα έπρεπε να ζητηθούν διευκρινίσεις με το άρθρο 102 του ν.4412/2016.

6. Επειδή στις περιπτώσεις μη συμπλήρωσης ή/και μη ορθής συμπλήρωσης ενός ή περισσότερων πεδίων του Τ.Ε.Υ.Δ./Ε.Ε.Ε.Σ., εκ μέρους των οικονομικών φορέων, παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να τους καλούν προκειμένου να παράσχουν σχετικές διευκρινίσεις ή να τα συμπληρώσουν, όπως οποιοδήποτε άλλο υποβληθέν, με την προσφορά τους, έγγραφο ή δικαιολογητικό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016. Η εν λόγω δυνατότητα παρέχεται ανεξάρτητα από τον τρόπο επεξεργασίας και συμπλήρωσής του Τ.Ε.Υ.Δ./Ε.Ε.Ε.Σ., τον οποίον έχει επιλέξει ο οικονομικός φορέας. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που επίκειται

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αποκλεισμός προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, για λόγους ασάφειας των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς και, κατά συνέπεια, και του Τ.Ε.Υ.Δ./Ε.Ε.Ε.Σ. ως τέτοιου, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να ζητούν διευκρινίσεις από τους οικονομικούς φορείς, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016.

7. Επειδή σύμφωνα με το παρόν στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας το ΕΕΕΣ αποτελεί το μοναδικό έγγραφο που κατατίθεται από τους συμμετέχοντες και αποδεικνύει ότι πληρούνται τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6, χωρίς να απαιτείται κατά το στάδιο αυτό περαιτέρω απόδειξη για την πλήρωση του αιτούμενου όρου και εν πάση περιπτώσει η αναθέτουσα αρχή όφειλε να ζητήσει από την εταιρεία μας διευκρινίσεις αναφορικά με το υποβληθέν εκ μέρους του τρίτου οικονομικού φορέα Ε.Ε.Ε.Σ.

8. Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της Αναθέτουσας Αρχής (σελίδες 7-9 των από 18.02.2020 απόψεών της) για το κεφάλαιο Β της Προδικαστικής Προσφυγής με τίτλο «ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ « .....» λεκτέα τα ακόλουθα:

9. Στη σελίδα 8 των απόψεων της διοίκησης αναφέρεται «[...] από τα ανωτέρω υπευθύνως δηλούμενα και την απαρίθμηση των προσώπων, προέκυψε σαφώς ότι υπερκαλύπτεται η συμβατική υποχρέωση τόσο για την Υπεύθυνη Έργου, όσο και για την Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Έργου, ενώ παράλληλα υπάρχουν τουλάχιστον 3 Μέλη Ομάδας Έργου, που ομοίως υπερκαλύπτουν τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Διαπιστώθηκε παράλληλα ότι το προαναφερθέν προσωπικό δηλώνεται ότι δεσμεύεται με εργασιακή σχέση με την εταιρεία « .....», κι ως εκ τούτου πληρούται η σχετική δέσμευση για μη στήριξη στις ικανότητες και την επαγγελματική εμπειρία άλλων φορέων, προκειμένου η εταιρεία να καλύψει τις απαιτήσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών της Διακήρυξης. Η παραπάνω διαπίστωση για την υπερκάλυψη του παραπάνω κριτηρίου, προκύπτει ασφαλώς και χωρίς δυνατότητα αμφισβήτησης από την παράθεση των υπευθύνως δηλουμένων στοιχείων στο ΕΕΕΣ της εταιρείας « .....», και φυσικά θα αποτελέσει στη συνέχεια στοιχείο που – σύμφωνα

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

με τη διακήρυξη - θα πρέπει να τεκμηριώσει κατάλληλα, σε περίπτωση που προχωρήσει σε επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας [...]».

10. Σύμφωνα με το άρθρο 2.2.6 της διακήρυξης προς απόδειξη της επαγγελματικής τους ικανότητας οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα. Ειδικότερα, η Ομάδα έργου απαιτείται να απαρτίζεται μεταξύ άλλων από 3 μέλη τα οποία θα πρέπει να έχουν: α) αποδεδειγμένη τετραετή (4) εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και β) συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο (2) έργα ή τμήματα έργων σχετικά με τα θεματικά αντικείμενα που ορίζονται στο διακήρυξη (σελ. 19 – 21), όπου τονίζεται ότι «Όλα τα παραπάνω θεματικά αντικείμενα πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ομάδας έργου». Μεταξύ των θεματικών αντικειμένων περιλαμβάνεται και η παραγωγή και επεξεργασία οπτικοακουστικού υλικού. Έτσι, σύμφωνα με τη διακήρυξη τουλάχιστον ένα από τα τρία μέλη της Ομάδας έργου θα πρέπει να διαθέτει αποδεδειγμένη τετραετή (4) εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο (2) έργα ή τμήματα έργων που αφορούν την παραγωγή και επεξεργασία οπτικοακουστικού υλικού.

11. Εν προκειμένω, από το συνδυασμό του υποβληθέντος εκ μέρους της εταιρείας « .....» Ε.Ε.Ε.Σ. σε συνδυασμό με την τεχνική προσφορά της και δη το «Ε.Ι.3. Οργανόγραμμα της Ομάδας έργου» (σελ. 269) και την «Ε.Ι.4 Παρουσίαση Αρμοδιοτήτων & Ρόλων – ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ» (σελ. 274-275), προκύπτει ότι ως προς το τμήμα της παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, ο Υπεύθυνος Παραγωγής και Επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, κ. .... (ο οποίος είναι υπάλληλος της εταιρείας « .....») δεν καλύπτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα του αρ. 2.2.6. των Μελών της Ομάδας (ήτοι αποδεδειγμένη τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα ή τμήματα έργων).

12. Αντίθετα τα παραπάνω επαγγελματικά προσόντα καλύπτονται αθροιστικά από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας παραγωγής και επεξεργασίας

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

οπτικοακουστικού υλικού, οι οποίοι όμως είναι συνεργάτες και στελέχη της υπεργολάβου εταιρείας « .....», συνεπώς αποτελούν τρίτα πρόσωπα που παρέχουν στον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα την απαιτούμενη επαγγελματική ικανότητα. Ειδικότερα, οι κ.κ. .... και ..... είναι εξωτερικοί συνεργάτες της εταιρείας « .....» και οι κ.κ. .... και ..... μόνιμα στελέχη αυτής (βλ. σελ. 274-275 της Τεχνικής Προσφοράς του Τμήματος 1).

13. Συνεπώς, εφόσον η εταιρεία « .....» στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων για την απόδειξη της απαιτούμενης επαγγελματικής εμπειρίας στο θεματικό αντικείμενο της παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, όφειλε να συνυποβάλει με την προσφορά της και χωριστό έντυπο ΕΕΕΣ για καθένα από τους οικονομικούς φορείς στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται. Ως εκ τούτου, η προσφορά της εταιρείας « .....» έπρεπε να είχε απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 της διακήρυξης, καθώς παρουσιάζει ουσιώδεις ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τη διακήρυξη καθώς και αποκλίσεις ως προς τους όρους της σύμβασης.

14. Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της Αναθέτουσας Αρχής (σελίδες 9-11 των από 18.02.2020 απόψεών της) για το κεφάλαιο Γ της Προδικαστικής Προσφυγής με τίτλο «Γ. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ - Παράλειψη βαθμολόγησης τεχνικής προσφοράς οικονομικού φορέα», λεκτέα τα ακόλουθα:

15. Στο άρθρο 3.1.2. της διακήρυξης με τίτλο «Αξιολόγηση προσφορών» ορίζεται: «Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο Σύστημα οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων. Ειδικότερα : α) Η αρμόδια Επιτροπή καταχωρεί όσους υπέβαλαν προσφορές, καθώς και τα υποβληθέντα αυτών δικαιολογητικά και τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτών σε πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τα μέλη του οργάνου. β) Στη συνέχεια το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση μόνο των

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη. Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση γίνεται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας και συντάσσεται πρακτικό για την απόρριψη όσων τεχνικών προσφορών δεν πληρούν τους όρους και τις απαιτήσεις των τεχνικών προδιαγραφών και την αποδοχή και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης του άρθρου 2.3.1 και 2.3.2 της παρούσας. Για την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών μπορεί να συντάσσεται ενιαίο πρακτικό, το οποίο κοινοποιείται από το ως άνω όργανο, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», στην αναθέτουσα αρχή προς έγκριση. Τα αποτελέσματα των εν λόγω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής» & «Τεχνική Προσφορά» επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ, στους προσφέροντες, μαζί με αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών των ως άνω σταδίων. Κατά της εν λόγω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.4 της παρούσας [...].».

16. Από τα ανωτέρω αναφερόμενα σε συνδυασμό με το άρθρο 2.3.2 (Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών), όπου προβλέπεται αναλυτικά η διαδικασία βαθμολόγησης των κατατεθειμένων προσφορών, προκύπτει ότι η Αναθέτουσα αρχή έχει δέσμια αρμοδιότητα να προβεί στην βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη, ανεξαρτήτως του αριθμού των προσφορών που έγιναν αποδεκτές στο στάδιο αυτό, καθώς τόσο ο νόμος όσο και η διακήρυξη δεν προβλέπουν παρέκκλιση της τηρούμενης διαδικασίας σε περίπτωση που κρίνεται αποδεκτή τεχνική προσφορά μιας μόνο συμμετέχουσας. Η βαθμολόγηση κρίνεται αναγκαία προκειμένου να διαπιστωθεί ότι τα επιμέρους κριτήρια της διακήρυξης συγκεντρώνουν την απαιτούμενη βαθμολογία και πληρούν τις απαιτήσεις για τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής.

17. Προς επίρρωση των ισχυρισμών μας, παραπέμπουμε στην με αριθμό 1196/2019 απόφαση της ΑΕΠΠ με την οποία κρίθηκε ότι (βλ. σκέψη 30) «[...] Από τα παραπάνω συνάγεται ότι στην κριθείσα περίπτωση η αναθέτουσα αρχή, εφόσον διαπίστωσε ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας είναι αποδεκτή, εσφαλμένως παρέλειψε να βαθμολογήσει αυτοτελώς την τεχνική της προσφορά, καθότι, αφενός μεν τούτο δεν απαιτεί την σύγκριση με άλλες εξίσου αποδεκτές τεχνικές προσφορές, αφετέρου δε, καμία από τις λοιπές διαγωνιζόμενες εταιρίες δεν είχε κριθεί κατά την φάση εκείνη του διαγωνισμού ως οριστικώς αποκλεισθείσα, ώστε η προσφορά της παρεμβαίνουσας να συνιστά την μοναδική υποβληθείσα νομίμως τεχνική προσφορά, σε κάθε δε περίπτωση διαφορετική είναι η συνθήκη κατά την οποία, σε προκηρυχθέντα δημόσιο διαγωνισμό με κριτήριο τη συμφερότερη προσφορά συμμετέχει εξ αρχής ένας και μοναδικός υποψήφιος προμηθευτής, οπότε, όπως έχει κριθεί από το ΕλΣυν, δεν είναι υποχρεωτική η βαθμολόγηση της μοναδικής υποβληθείσας προσφοράς αρκεί να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι με την συγκεκριμένη προσφορά εξυπηρετούνται και διασφαλίζονται τα συμφέροντα της αναθέτουσας αρχής. Τούτων δοθέντων γίνεται δεκτός ο σχετικός λόγος προσφυγής ενώ απορρίπτονται οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας και αναπέμπεται η προσβαλλόμενη στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου η τελευταία να βαθμολογήσει, ως όφειλε να έχει πράξει, την τεχνική προσφορά της παρεμβαίνουσας εταιρίας [...]». 18. Συνεπώς, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η Αναθέτουσα Αρχή έχει διακριτική ευχέρεια να προβεί στη βαθμολόγηση της τεχνικής προσφορά σε περίπτωση που συμμετέχει στο διαγωνισμό εξ αρχής ένας διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας, τέτοια ευχέρεια δεν αναγνωρίζεται στην περίπτωση που κατά την εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας εναπομένει στο διαγωνισμό ένας συμμετέχων, ενώ ο έτερος συμμετέχων δεν έχει αποκλεισθεί οριστικώς από αυτόν. Ωστόσο, το Ελεγκτικό Συνέδριο με πρόσφατη απόφαση του (ΕλΣυν Πρ. Ζ' Κλιμ. 22/2019, διαθέσιμη στο Sakkoulas-Online.gr) έκρινε ότι «[...] Του νόμου δε μη διακρίνοντος η εν λόγω βαθμολόγηση είναι απαραίτητη και στην περίπτωση υποβολής μιας και μόνο τεχνικής προσφοράς. Τούτο δε διότι και

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

σε αυτή την περίπτωση πρέπει να καθίσταται σαφές σύμφωνα με τα ανωτέρω ότι τα επιμέρους κριτήρια συγκεντρώνουν βαθμολογία τουλάχιστον 100, καλύπτοντας, κατ' αυτό τον τρόπο τις τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται από τη διακήρυξη, χωρίς να παρουσιάζουν αποκλίσεις από τα σχετικώς προβλεφθέντα με αυτή. Άλλωστε, η βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς έχει ως σκοπό προεχόντως τη σύγκριση της τεχνικής προσφοράς του υποψήφιου αναδόχου με τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής [...]». Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή πολλώ δε μάλλον στην υπό κρίση περίπτωση όπου η τεχνική προσφορά της εταιρείας μας δεν έχει αποκλεισθεί οριστικώς από το διαγωνισμό.

19. Εξάλλου η αρχή της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας υπαγορεύουν να καθίστανται γνωστά στους δυνάμει προσφέροντες, κατά τον χρόνο της προετοιμασίας των προσφορών του, όλα τα ληφθέντα από την αναθέτουσα αρχή στοιχεία προς τον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας οικονομικώς προσφοράς και της σχετικής σημασίας τους (ΔΕΚ της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου Συλλ. I-2043, σκ. 88 και της 12ης Δεκεμβρίου 2002, C-470/99, *Universale-Bau* κ.λπ., Συλλ. I-11617, σκ. 98). 20. Ο ισχυρισμός της Αναθέτουσας Αρχής ότι «[...] η Αναθέτουσα Αρχή διατείνεται ότι τυχόν βαθμολόγηση της μοναδικής εναπομείνουσας αποδεκτής προσφοράς (εταιρείας « .....»), θα είχε αποτέλεσμα τη νόθευση του υγιούς ανταγωνισμού, καθώς σε περίπτωση που αρθεί η απόφαση αποκλεισμού από την περαιτέρω διαδικασία της εταιρείας « .....», και ζητηθεί η βαθμολόγησή της, αυτή θα στερείται ενιαίας κρίσης [...]» (σελ. 10 των απόψεων) είναι αβάσιμος καθώς από κανένα σημείο του νόμου και της διακήρυξης δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση της Διοίκησης προς ενιαία κρίση ως προς τη βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των οικονομικών φορέων. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από την ανωτέρω κρίση της ΑΕΠΠ σύμφωνα με την οποία η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να βαθμολογεί και αυτοτελώς τις αποδεκτές προσφορές χωρίς να απαιτείται σύγκριση μεταξύ περισσοτέρων.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

21. Προς επίρρωση των ισχυρισμών μας παραπέμπουμε στην υπ' αριθ. 384/30.01.2020 προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία ο ..... αποφάσισε μεταξύ άλλων «[...] Τη συνέχιση της διαδικασίας με το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών των οικονομικών φορέων οι προσφορές των οποίων κρίθηκαν αποδεκτές. Η συνεδρίαση της Επιτροπής για την ηλεκτρονική αποσφράγιση των υποφακέλων της οικονομικής προσφοράς, σε ημέρα και ώρα που θα γνωστοποιηθεί στους οικονομικούς φορείς, με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων 9 (ΕΣΗΔΗΣ) [...]» χωρίς να ορίζεται πουθενά ότι πριν το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών θα ακολουθήσει χωριστό πρακτικό βαθμολόγησης.

22. Συνεπώς, η Επιτροπή εσφαλμένως παρέλειψε να βαθμολογήσει αυτοτελώς την τεχνική προσφορά της εταιρείας « .....», καθότι, η διακήρυξη απαιτεί την αυτοτελή βαθμολόγηση έκαστης προσφοράς, χωρίς απαίτηση σύγκρισης με άλλες τεχνικές προσφορές.

19. Επειδή το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...]».

20. Επειδή, το άρθρο 53 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. [...]2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: [...]β) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...]ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, [...]».

21. Επειδή το άρθρο 54 του Ν.4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της.[...]2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.[...] 4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο». 5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές. 6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή. 7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61.[...].».

22. Επειδή το άρθρο 75 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. [...] 4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας. Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης. Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης προμηθειών για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος».

23. Επειδή το άρθρο 78 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «. Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ΄ του Μέρους II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄ ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν ωστόσο να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, 80 και 81, αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74[...].».

24. Επειδή το άρθρο 79 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77 γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 [...] Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. [...] 4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986. 5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας...».

25. Επειδή, το άρθρο 91 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: « 1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης[...].».

26. Επειδή το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

27. Επειδή το άρθρο 103 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «Πέραν των οριζόμενων στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 79 και στο άρθρο 93, ισχύουν και τα ακόλουθα: 1. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74) όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σε σφραγισμένο φάκελο, ο οποίος παραδίδεται στο αρμόδιο όργανο αξιολόγησης. 2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν και ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1 αίτημα προς το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης για την παράταση της προθεσμίας υποβολής, το οποίο συνοδεύεται με αποδεικτικά έγγραφα από τα οποία να αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες αρχές. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν το στάδιο κατακύρωσης, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 79 παράγραφος 5 εδάφιο α', τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.[...].».

28. Επειδή στο άρθρο 131 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι : « ... 6. Κατά παρέκκλιση από την προηγούμενη παράγραφο, αν το(α) τμήμα(τα) της σύμβασης το (α) οποίο (α) ο κύριος ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του, κατά το άρθρο 58 ή κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης ή κατά τη διάρκεια αυτής, σύμφωνα με την παρ. 4, ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 132, η αναθέτουσα αρχή: α) επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 και β) απαιτεί υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του.7. Στις περιπτώσεις επαλήθευσης των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6, οι απαιτούμενες πληροφορίες

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις και των υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 79. Ωστόσο, όταν οι υπεργολάβοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης, προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά σχετικά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης.».

29. Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι : «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

30. Επειδή σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 «Δικαίωμα άσκησης προσφυγής» του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

31. Επειδή στους όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι: « [...] 1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης Αντικείμενο της σύμβασης είναι η υλοποίηση δράσεων δημοσιότητας, προβολής, πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΠ « .....» 2014-2020, στο πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας (Άξονες Προτεραιότητας 6 & 7) » και συγκεκριμένα:

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

1. Υποέργο 1 «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΠ " ....."
2014-2020 - Άξονας προτεραιότητας 6 / ΕΤΠΑ» της Πράξης: «Δημοσιότητα
Προβολή και Πληροφόρηση δράσεων ΕΤΠΑ του ΕΠ «.....» 2014-2020»,
με Κωδικό ΟΠΣ ..... και Κωδ 2016ΕΠ00210052 στη ΣΑ ΕΠ0021»,

2. Υποέργο 2 «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΠ " ....."
2014-2020 - Άξονας προτεραιότητας 7 / ΕΚΤ» της Πράξης: «Δημοσιότητα
Προβολή και Πληροφόρηση δράσεων ΕΚΤ του ΕΠ ..... 2014-2020», με
Κωδικό ΟΠΣ ..... και Κωδ. 2018ΕΠ00210040 στη ΣΑ ΕΠ0021

Οι δράσεις επικοινωνίας – δημοσιότητας αφορούν: Α. Στο σχεδιασμό και την παραγωγή έντυπου, οπτικοακουστικού και άλλου προωθητικού υλικού (video και ηχητικά spots, infographics, ενημερωτικά έντυπα, αφίσα κ.λ.π.) Β. Στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγράμματος προβολής σε έντυπα, ραδιοφωνικά, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τηλεοπτικά και διαδικτυακά ΜΜΕ στη βάση καθορισμένου media plan Γ. Στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ανοιχτών προωθητικών δράσεων τύπου road trip και roadshow

Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης δίδεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της παρούσας διακήρυξης[...]

ΤΜΗΜΑ 1: «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΠ " ....."
2014-2020 - Άξονας προτεραιότητας 6 / ΕΤΠΑ», εκτιμώμενης αξίας 700.000,00€ (επτακόσιες χιλιάδες ευρώ), συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24 % (καθαρή αξία: 564.516,13 €, ΦΠΑ 24%: 135.483,87 €). [...]

2.1.1 Έγγραφα της σύμβασης

Τα έγγραφα της παρούσας διαδικασίας σύναψης είναι τα ακόλουθα:

[...] 4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης [ΕΕΕΣ], όπως έχει διαμορφωθεί από την Αναθέτουσα Αρχή στο πλαίσιο του παρόντος διαγωνισμού [...]

2.2.6 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης απαιτείται:

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Για το Τμήμα 1 α) Οι οικονομικοί φορείς, κατά τη διάρκεια των πέντε (5) τελευταίων ετών, θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τουλάχιστον δύο (2) αντίστοιχα έργα.

Διευκρινίζεται ότι: • Ολοκλήρωση με επιτυχία ενός έργου νοείται ως, η εντός χρονοδιαγράμματος, εντός προϋπολογισμού και εντός των προδιαγραφών ποιότητας ολοκλήρωση του και • Αντίστοιχο έργο θεωρείται ένα έργο προϋπολογισμού που ανέρχεται τουλάχιστον στο 30% του προϋπολογισμού (μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) του προκηρυσσόμενου τμήματος και που καλύπτει τους παρακάτω τομείς: → Δημιουργικές εργασίες και branding για έντυπες και οπτικοακουστικές παραγωγές στο πλαίσιο ολοκληρωμένης καμπάνιας/στρατηγικής επικοινωνίας, → Οπτικοακουστικές παραγωγές (παραγωγές βίντεο για τηλεόραση ή και διαδίκτυο, ντοκιμαντέρ, διαφημιστικά spots, ραδιοφωνικές παραγωγές κλπ), → Σχεδιασμό και υλοποίηση πλάνου μέσων, σε internet, τηλεόραση, ραδιόφωνο και τύπο

β) Οι οικονομικοί φορείς, να διαθέτουν ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα και πόρους ικανούς και αξιόπιστους για να φέρουν σε πέρας επιτυχώς τις απαιτήσεις του έργου. Ειδικότερα απαιτείται η ομάδα έργου να καλύπτει κατ' ελάχιστον τις εξής απαιτήσεις:

A	Αριθμός / Αμελών	Θέση στην Ομάδα έργου– Ειδικότητα	Απαιτούμενα προσόντα
1	1	Υπεύθυνος Έργου (Project Manager)	<ul style="list-style-type: none"> • Υπάλληλος ή στέλεχος με αποδεδειγμένη εμπειρία διαχείρισης έργων σε τουλάχιστον ένα (1) συναφές έργο και καθοδήγησης ομάδων παρομοίου μεγέθους με αυτό της προσφοράς • Αποδεδειγμένη δεκαετή (10) εμπειρία στην υλοποίηση έργων πληροφόρησης και επικοινωνίας στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

2	1	Αναπληρωτής Υπεύθυνος Έργου	<ul style="list-style-type: none"> • Υπάλληλος ή στέλεχος με αποδεδειγμένη εμπειρία διαχείρισης έργων σε τουλάχιστον ένα (1) συναφές έργο και καθοδήγησης ομάδων παρομοίου μεγέθους με αυτό της προσφοράς • Αποδεδειγμένη δεκαετή (10) εμπειρία στην υλοποίηση έργων πληροφόρησης και επικοινωνίας στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα
3	3	Μέλος	<ul style="list-style-type: none"> • Αποδεδειγμένη τετραετή (4) εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας • Συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο (2) έργα ή τμήματα έργων σχετικά με τα παρακάτω θεματικά αντικείμενα:<ol style="list-style-type: none"> 1. Στρατηγικός σχεδιασμός ολοκληρωμένης επικοινωνιακής εκστρατείας 2. Παραγωγή πρωτότυπων δημιουργημάτων λόγου ή τέχνης για έντυπες και οπτικοακουστικές παραγωγές (δημιουργικές εργασίες/ παραγωγή εικαστικών στοιχείων, branding, διακριτό σήμα, σλόγκαν, συγγραφή σεναρίων κλπ Διακήρυξη ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού άνω των ορίων για την επιλογή αναδόχου του έργου: «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΠ «ΚΡΗΤΗ» 2014-2020 - Άξονες Προτεραιότητας 6 & 7» 3. Παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού, όπως videos, φωτογραφίες, ηχητικά spots, μακέτες καταχωρίσεων σε έντυπα και διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων όλων των επιμέρους σταδίων (όπως reperage, εκτέλεση παραγωγής, λήψη πλάνων, ηχοληψία, μοντάζ, περιγραφή- σπικάζ, γενική επιμέλεια κλπ) 4. Επεξεργασία (post-production) οπτικοακουστικού υλικού

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

			<p>5. Σχεδιασμός και υλοποίηση πλάνου μέσων, σε internet, τηλεόραση, ραδιόφωνο και τύπο. Σχεδιασμός και χρήση σύγχρονων ενεργειών πληροφόρησης διαφόρων κατηγοριών κοινού (target groups), με αξιοποίηση εφαρμογών νέας τεχνολογίας, κοινωνικών δικτύων, κλπ)</p> <p>6. Υπηρεσίες διοργάνωσης προωθητικών δράσεων και εκδηλώσεων</p> <p>7. Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων προώθησης και επικοινωνίας αναπτυξιακών προγραμμάτων</p> <p>Όλα παραπάνω θεματικά αντικείμενα πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ομάδας έργου</p>
--	--	--	---

[...]

2.2.8 Στήριξη στην ικανότητα τρίτων Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύουν ότι θα έχουν στη διάθεσή τους όλους τους αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται. Ειδικά, όσον αφορά στα κριτήρια επαγγελματικής ικανότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016 ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο, εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. [...]

2.2.9 Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής

2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους, ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα II, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος II [...]

Στην περίπτωση στήριξης στην ικανότητα τρίτων, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.8, οι τρίτοι πρέπει να υποβάλουν ΕΕΕΣ [...]

2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα

A. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παρούσας παραγράφου και κατά τη σύναψη της σύμβασης στις περιπτώσεις του άρθρου 105 παρ. 3 περ. γ του ν. 4412/2016. Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8 της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.5 και 2.2.8).[...]

B.4. Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν:

α. Γενικές πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά, τη δραστηριότητα, την τεχνική υποδομή, το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα.

β. Κατάλογο και συνοπτική περιγραφή των αντίστοιχων έργων, τα οποία υλοποίησαν κατά την προηγούμενη πενταετία, στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, σύμφωνα με το υπόδειγμα:

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

A / A	Πελάτης/ Αναθέτουσα Αρχή	Τίτλος Σύμβασης	Σύντομη εριγραφή φυσικού αντικειμέν ου	Διάρκεια Εκτέλεσης Έργου (από-έως)	Προϋπ/ σμός έργου (€)	Περιγραφή ή συνεισφο ρά στο έργο	Ποσοστό συμμετοχ ής στο έργο	Στοιχείο τεκμηρίω σης (τύπος & ημερομηνί α)

γ. Πιστοποιητικά από πελάτες και σχετικές βεβαιώσεις για την υλοποίηση των έργων που αναφέρονται στον παραπάνω κατάλογο

- Εάν ο πελάτης είναι δημόσιος φορέας ή φορέας του ευρύτερου δημοσίου τομέα, ως στοιχεία τεκμηρίωσης υποβάλλονται έγγραφα ή πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από την κατά περίπτωση αναθέτουσα αρχή: Σύμβαση, Πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής υπηρεσιών ή/και Βεβαίωση εκτέλεσης έργου που συντάσσεται από την αρμόδια δημόσια αρχή.

- Εάν ο πελάτης είναι ιδιώτης, ως στοιχεία τεκμηρίωσης υποβάλλονται: αντίγραφα ιδιωτικών συμφωνητικών με τον ιδιώτη και βεβαιώσεις των εταιριών για την εκτέλεση των έργων, από τα οποία να προκύπτει η συνάφεια του αντικείμενου του έργου και το οικονομικό του αντικείμενο.

- Εάν ο οικονομικός φορέας έχει υλοποιήσει το έργο ως μέλος Ένωσης ή Κοινοπραξίας, προσκομίζει επιπρόσθετα και αντίγραφο του Συμφωνητικού που να αποδεικνύεται το ποσοστό συμμετοχής του.

δ. Πίνακα με την προτεινόμενη στελέχωση της Ομάδας Έργου (συμπεριλαμβανομένου του ΥΕ) όπου θα περιγραφεί ο ρόλος του κάθε στελέχους στο προτεινόμενο σχήμα διοίκησης, θα δηλωθούν οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του και οι ανθρωπομήνες απασχόλησής του σύμφωνα με το υπόδειγμα

Όνοματεπώνυμο στελέχους	Επωνυμία Φορέα Απασχόλησης	Θέση στην ομάδα έργου	Αρμοδιότητες καθήκοντα	Απασχόληση στο έργο (ανθρωπομήνες)

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

--	--	--	--	--

Ο πίνακας συμπληρώνεται ως εξής: Στην 1η στήλη «Όνοματεπώνυμο στελέχους»: αναφέρεται το ονοματεπώνυμο κάθε προτεινόμενου στελέχους της Ομάδας Έργου. Στη 2η στήλη «Επωνυμία Φορέα απασχόλησης»: αναφέρεται σε ποιο από τα συμμετέχοντα μέλη της ένωσης απασχολείται το στέλεχος του υποψηφίου αναδόχου (αν πρόκειται για ένωση προσώπων). Στην 3η στήλη «Θέση στην Ομάδα Έργου»: αναφέρεται ο ρόλος του στελέχους, σύμφωνα με την προτεινόμενη οργάνωση της Ομάδας Έργου π.χ. Μέλος / Υπεύθυνος παραγωγών οπτικοακουστικού υλικού. Στην 4η στήλη «Αρμοδιότητες / Καθήκοντα»: αναφέρονται οι βασικές αρμοδιότητες και τα βασικά καθήκοντα που θα αναλάβει το εν λόγω στέλεχος στην Ομάδα Έργου. Στην 5η στήλη «Απασχόληση στο Έργο»: αναφέρονται οι ανθρωπομήνες απασχόλησης του στελέχους στο έργο.

ε. Αναλυτικά βιογραφικά σημειώματα για την τεκμηρίωση των απαιτούμενων προσόντων της προτεινόμενης στελέχωσης της Ομάδας έργου (ΥΕ, Αναπληρωτής ΥΕ και Μέλη ΟΕ), σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.6 της παρούσας. Επιπλέον αποδεικτικά στοιχεία (κατάλογος έργων, αντίστοιχες συμβάσεις ή/και βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης, η/και δελτία παροχής υπηρεσιών-τιμολόγια κλπ) δύναται να ζητηθούν συμπληρωματικά από την Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού. Όλα τα βιογραφικά πρέπει να συνοδεύονται από Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986, από κάθε ένα μέλος της ομάδας, όπου θα δηλώνεται ότι τα στοιχεία που αναφέρονται στα βιογραφικά είναι αληθή και ακριβή.

Εάν ο Υπεύθυνος Έργου ή τα μέλη της Ομάδας Έργου του προσωρινού ανάδοχου δεν είναι μόνιμα στελέχη του, στην προαναφερθείσα Υπεύθυνη Δήλωση θα δηλώνεται επιπρόσθετα:

- ότι υπάρχει συμφωνία συνεργασίας με το νομικό ή φυσικό πρόσωπο που υποβάλλει την προσφορά, για όλη την προβλεπόμενη διάρκεια του παρόντος έργου και
- ότι αποδέχεται τους όρους του παρόντος διαγωνισμού.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

[...] στ. Σε περίπτωση που ο προσφέρων οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει υπεργολαβικά σε τρίτους την υλοποίηση τμήματος του υπό ανάθεση έργου, τότε θα πρέπει να καταθέσει συμπληρωμένο τον παρακάτω πίνακα.

Περιγραφή τμήματος Έργου που προτίθεται ο υποψήφιος ανάδοχος να αναθέσει σε Υπεργολάβο	Επωνυμία, Επικοινωνίας, Εκπρόσωποι Υπεργολάβου	Στοιχεία Νόμιμοι	Ημερομηνία Δήλωσης Συνεργασίας
--	---	---------------------	--------------------------------------

Συμπληρωματικά με τον ανωτέρω Πίνακα, ο προσφέρων οικονομικός φορέας θα πρέπει να καταθέσει : α) Υπεύθυνη δήλωσή του ότι δεσμεύεται να χρησιμοποιήσει τον Υπεργολάβο για το τμήμα του έργου που έχει δηλώσει στην προσφορά του. β) Υπεύθυνες δηλώσεις των νομίμων εκπροσώπων των υπεργολάβων, με τις οποίες θα δηλώνεται ότι αποδέχονται τη συνεργασία αυτή και ότι δεσμεύονται να υλοποιήσουν το τμήμα της σύμβασης που περιγράφεται στην προσφορά του οικονομικού φορέα, εφόσον αυτός ανακηρυχθεί ανάδοχος, έως την πλήρη εκτέλεση του.

Εφόσον ο υπεργολάβος είναι νομικό πρόσωπο θα πρέπει να αναφερθούν τα εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα και να προσκομιστούν οι σχετικές υπεύθυνες δηλώσεις από τα πρόσωπα αυτά ότι αποδέχονται τη συνεργασία του υπεργολάβου με τον προσφέροντα οικονομικό φορέα και ότι δεσμεύονται να υλοποιήσουν το τμήμα της σύμβασης που περιγράφεται στην προσφορά του οικονομικού φορέα, εφόσον αυτός ανακηρυχθεί ανάδοχος, έως την πλήρη εκτέλεση του. Διευκρινίζεται ότι δεν απαιτείται η ψηφιακή υπογραφή των ανωτέρω υπεύθυνων δηλώσεων των νομίμων εκπροσώπων των υπεργολάβων αλλά μόνο η υπογραφή τους.

Οι ανωτέρω υπεύθυνες δηλώσεις επισυνάπτονται ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου pdf στον φάκελο της προσφοράς σύμφωνα με την παράγραφο 2.4.3 της παρούσας και υπογράφονται και με ψηφιακή υπογραφή από τον προσφέροντα οικονομικό φορέα.

Ειδικά, όσον αφορά στα κριτήρια επαγγελματικής ικανότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α'

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

του ν. 4412/2016 ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν να χρησιμοποιούν υπεργολάβους, μόνο, εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. [...]

B.9. Στην περίπτωση που οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8 για την απόδειξη ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, προσκομίζει, ιδίως, σχετική έγγραφη δέσμευση των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό [...]

2.3.1 Κριτήριο ανάθεσης κάθε τμήματος της Σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει των κάτωθι κριτηρίων:

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ - ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ
A	Μεθοδολογία υλοποίησης του έργου	25%
A1	Βαθμός κατανόησης των ιδιαιτεροτήτων και των ειδικών απαιτήσεων του έργου	15%
A2	Μεθοδολογία και τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη των αναγκών του έργου	10%
B	Πρωτοτυπία, δεισδυτικότητα και αποτελεσματικότητα προτάσεων	40%
B1	Πρωτοτυπία, δεισδυτικότητα και αποτελεσματικότητα των δημιουργικών εργασιών	25%
B2	Πρωτοτυπία, δεισδυτικότητα και αποτελεσματικότητα των ανοικτών δράσεων	15%
Γ	Αποτελεσματικότητα στρατηγικής πλάνου μέσων	20%
Δ	Αποτελεσματικότητα Οργάνωσης και Διοίκησης του έργου	15%

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΟΛΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ
--

100%

[...]2.3.2 Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών

Η βαθμολόγηση κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από 100 βαθμούς στην περίπτωση που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών, αυξάνεται δε μέχρι τους 120 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι απαιτήσεις του συγκεκριμένου κριτηρίου. Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο. Η σταθμισμένη βαθμολογία του κάθε κριτηρίου θα προκύπτει από το γινόμενο του επιμέρους συντελεστή βαρύτητας επί τη βαθμολογία του, η δε συνολική βαθμολογία της προσφοράς θα προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών όλων των κριτηρίων. Η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς υπολογίζεται, για κάθε τμήμα ξεχωριστά με βάση τον παρακάτω τύπο : $BT_i = \sigma_1 * KA_1 + \sigma_2 * KA_2 + \dots + \sigma_n * K_n$ όπου : $BT_i =$ ο συνολικός βαθμός της τεχνικής προσφοράς του κάθε διαγωνιζόμενου, $K_i =$ ο βαθμός του κάθε κριτηρίου (από 100 έως 120) και $\sigma_i =$ ο συντελεστής βαρύτητας του κάθε κριτηρίου σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα

Κριτήρια με βαθμολογία μικρότερη από 100 βαθμούς (ήτοι που δεν καλύπτουν/παρουσιάζουν αποκλίσεις από τις τεχνικές προδιαγραφές της παρούσας) επιφέρουν την απόρριψη της προσφοράς.

Για την επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής αξιολογούνται μόνον οι προσφορές που έχουν κριθεί τεχνικά αποδεκτές και είναι σύμφωνες με τους λοιπούς όρους της διακήρυξης. [...]

2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά»

2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:
α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.), όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 και β) την εγγύηση

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και στα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης[...]

2.4.3.2 Τεχνική Προσφορά

Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Απαιτήσεις-Τεχνικές Προδιαγραφές” του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. Εφόσον οι τεχνικές προδιαγραφές δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος, ο προσφέρων επισυνάπτει ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία (ιδίως την ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ του).

Ειδικότερα στον ανωτέρω (υπό)φάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά», υποβάλλονται όλα τα αναλυτικά στοιχεία και έγγραφα που τεκμηριώνουν τα χαρακτηριστικά της τεχνικής προσφοράς του υποψήφιου Αναδόχου και ειδικότερα την Μεθοδολογία, τα εργαλεία και τεχνικές που θα χρησιμοποιήσει ο υποψήφιος ανάδοχος, για την εκπόνηση και εκτέλεση της αιτούμενης εργασίας/ υπηρεσίας, καθώς και το χρονοδιάγραμμα της υλοποίησης του έργου.

[...] Δ. Οργάνωση και Διοίκηση του έργου Οι υποψήφιοι θα παρουσιάσουν την μεθοδολογία Οργάνωσης και διοίκησης του Έργου, την καταλληλότητα των προσόντων και της εμπειρίας των μελών της ομάδας έργου για την εκτέλεση του έργου. [...]

Τα στοιχεία που θα περιλαμβάνονται στην Τεχνική Προσφορά θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά και εμπειριστατωμένα, ώστε να δίνουν σαφή εικόνα ότι ο Προσφέρων έχει κατανοήσει το αντικείμενο της σύμβασης, που καλείται να αναλάβει, ενώ θα πρέπει να προτείνει κατάλληλο οργανωτικό σχήμα και κατάλληλο διαθέσιμο προσωπικό έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική, ποιοτικά ορθή και έγκαιρη υλοποίηση του Έργου [...]

.2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών

Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) , 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης) της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης διακήρυξης, [...] θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης. [...]

3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών

Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο Σύστημα οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων. Ειδικότερα : α) Η αρμόδια Επιτροπή καταχωρεί όσους υπέβαλαν προσφορές, καθώς και τα υποβληθέντα αυτών δικαιολογητικά και τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτών σε πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τα μέλη του οργάνου. β) Στη συνέχεια το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση μόνο των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη. Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση γίνεται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας και συντάσσεται πρακτικό για την απόρριψη όσων τεχνικών προσφορών δεν πληρούν τους όρους και τις απαιτήσεις των

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

τεχνικών προδιαγραφών και την αποδοχή και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης του άρθρου 2.3.1 και 2.3.2 της παρούσας. Για την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών μπορεί να συντάσσεται ενιαίο πρακτικό, το οποίο κοινοποιείται από το ως άνω όργανο, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», στην αναθέτουσα αρχή προς έγκριση. Τα αποτελέσματα των εν λόγω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής» & «Τεχνική Προσφορά» επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ, στους προσφέροντες, μαζί με αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών των ως άνω σταδίων. Κατά της εν λόγω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.4 της παρούσας.

3.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου - Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης²⁷ και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2. της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 αυτής. [...]

4.4 Υπεργολαβία [...]

4.4.3. Η αναθέτουσα αρχή επαληθεύει τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, όπως αυτοί περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.3 και με τα αποδεικτικά μέσα της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας, εφόσον το(α)

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

τμήμα(τα) της σύμβασης, το(α) οποίο(α) ο ανάδοχος προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνουν σωρευτικά το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης. Επιπλέον, προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, δύναται να επαληθεύσει τους ως άνω λόγους και για τμήμα ή τμήματα της σύμβασης που υπολείπονται του ως άνω ποσοστού. Όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού απαιτεί ή δύναται να απαιτήσει την αντικατάστασή του, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 131 του ν. 4412/2016.».

32. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ ΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

33. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

34. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

35. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος τους αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

36. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, ΣΤΕ 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

37. Επειδή σε συνέχεια των ως άνω σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο λόγω της εφαρμοζόμενης στους δημόσιους διαγωνισμούς αρχής της τυπικότητας, είχε κριθεί κατά το προγενέστερο θεσμικό καθεστώς ότι όλες οι διατάξεις της Διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες προκύπτει το αντίθετο, με συνέπεια, ελλείψει αντίθετης ρητής διάταξης, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών (Ελ. Συν. VI Τμήμα, Απόφ. 24995, 1949/2009. Πρ. 115, 10/2008, 222/2005, Ζ΄ Κλιμάκιο, Πρ. 116/2012, 1177/2009), πολλώ, δε, μάλλον όταν υφίσταται ρητή πρόβλεψη ότι συγκεκριμένος όρος τίθεται επί ποινή αποκλεισμού.

38. Επειδή, το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ αποτελεί πρότυπο τεύχος με δεσμευτική ισχύ, το οποίο χρησιμοποιείται υποχρεωτικά από τις αναθέτουσες αρχές σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων του Βιβλίου Ι του Ν.4412/2016, προκειμένου οι συμμετέχοντες στις ως άνω διαγωνιστικές διαδικασίες, κατά το χρόνο υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών τους να δηλώνουν υπεύθυνα ότι, αντιστοίχως προς τις απαιτήσεις της διακήρυξης, δεν εμπίπτουν στις καταστάσεις εκείνες που συνιστούν λόγους αποκλεισμού, όπως και ότι πληρούν τα ανάλογα με τη διακήρυξη κριτήρια ποιοτικής επιλογής, ως προκαταρκτική απόδειξη της προσωπικής τους κατάστασης, ώστε να θεμελιώσουν κατ' αρχήν το δικαίωμα συμμετοχής τους στο διαγωνισμό (βλ. Α.Ε.Π.Π 136/2017). Περαιτέρω, το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ παρέχει προαπόδειξη προς τον σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ελάφρυνσης των διαγωνιζομένων από την υποχρέωση προσκόμισης πολυάριθμων πιστοποιητικών και εγγράφων ως προς τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής, ιδίως επί τον σκοπό της διευκόλυνσης

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

συμμετοχής μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τη μείωση του χρόνου προετοιμασίας μιας προσφοράς. Ενέχει δε προϋποθέτει και ερείδεται επί μιας καταρχήν εμπιστοσύνης ως προς τον υποβάλλοντα οικονομικό φορέα και όσον αφορά τα εξ αυτού δηλούμενα, τα οποία θα ελεγχθούν επισταμένως κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης πριν την οριστικοποίηση της ανακήρυξης του ως αναδόχου το ΕΕΕΣ. Ως εκ τούτου, η υποβολή του συμπληρωμένου ΕΕΕΣ στα απαιτούμενα από τη διακήρυξη πεδία αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του κανόνα αυτού εκ μέρους του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό, δηλαδή υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης, συνιστά ουσιώδη παράλειψη συνεπαγόμενη αποκλεισμό του υποψηφίου (ΑΕΠΠ 96/2017).

39. Επειδή, σύμφωνα με τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 75 του ν. 4412/2016, οι αναθέτουσες αρχές, πριν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, δύνανται να ελέγχουν την «ικανότητα» των οικονομικών φορέων για την εκτέλεση της σύμβασης, εισάγοντας στη διακήρυξη τα περιοριστικώς αναφερόμενα στην εν λόγω διάταξη κριτήρια επιλογής αυτών, ήτοι σε σχέση με: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Επισημαίνεται ότι όλα τα κριτήρια επιλογής είναι προαιρετικά και τίθενται στη διακήρυξη κατά την κρίση και τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής η οποία έχει τη δυνατότητα, να επιλέξει ένα, περισσότερα ή όλα ενδεχομένως τα ως άνω κριτήρια επιλογής, συνεκτιμώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό ανάθεση σύμβασης (εκτιμώμενη αξία αυτής, ειδικές περιστάσεις κλπ), με σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη. Ωστόσο, εφόσον τεθούν στη διακήρυξη, η πλήρωση τους καθίσταται υποχρεωτική. Ειδικότερα, η συμπερίληψή τους αποβλέπει στο να διαπιστώσει η αναθέτουσα αρχή, εάν ο εκάστοτε συμμετέχων στη διαγωνιστική διαδικασία, οικονομικός φορέας, διαθέτει κατά τεκμήριο την ικανότητα να ανταποκριθεί στην εκτέλεση της σύμβασης και συνίσταται στο να

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

θεσπιστούν εύλογες προϋποθέσεις συμμετοχής σε σχέση με την υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΑΕΠΠ 687/2019).

40. Επειδή με το άρθρο 78 του ν. 4412/2016, παρέχεται η δυνατότητα στήριξης του συμμετέχοντος σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οικονομικού φορέα σε ικανότητες άλλων (τρίτων) φορέων, όσον αφορά είτε την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκειά του, είτε την τεχνική ή επαγγελματική ικανότητά του, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως των δεσμών του με τους φορείς αυτούς. Εφόσον ο υποψήφιος οικονομικός φορέας αδυνατεί να ανταποκριθεί με τα δικά του μέσα στις απαιτήσεις εκτέλεσης της σύμβασης, την οποία επιθυμεί να συνάψει, έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην διαδικασία ανάθεσης με προσφυγή στις δυνατότητες τρίτου φορέα για την απόδειξη της καταλληλότητάς του, αρκεί να αποδείξει με την προσκόμιση των αποδείξεων που προβλέπονται στην διακήρυξη, δέσμευση του τρίτου φορέα ότι θα διαθέσει τους επικαλούμενους πόρους, ώστε να βρίσκονται στη διάθεσή του αναδόχου για την εκτέλεση της σύμβασης. Το δικαίωμα κάθε οικονομικού φορέα να επικαλείται, για συγκεκριμένη σύμβαση, τις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της φύσεως των δεσμών του με αυτούς, συνάδει με τον σκοπό του ανοίγματος των δημοσίων συμβάσεων στον ευρύτερο δυνατό ανταγωνισμό, τον οποίο επιδιώκουν οι σχετικές με το αντικείμενο αυτό Οδηγίες προς όφελος όχι μόνον των οικονομικών φορέων αλλά και των αναθετουσών αρχών και περαιτέρω στην διευκόλυνση της προσβάσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις (ΔΕΕ, Απόφαση της 7.4.2016, υπόθεση C-324/14, Partner Apelski Dariusz κατά Zarząd Oczyszczania Miasta, σκ. 33, 34, Απόφαση της 10.10.2013, υπόθεση C-94/12, Swm Construzioni 2 SpA και Mannocchi Luigino DI κατά Provincia di Fermo, σκ. 29 και 33). Ο δανεισμός της ικανότητας μπορεί να έχει ως νομική βάση οποιαδήποτε άλλη έννομη σχέση, αρκεί να αποδεικνύεται με την προσκόμιση των αποδείξεων που προβλέπονται στην διακήρυξη η δέσμευση περί διάθεσης των πόρων από τον τρίτο προς τον προσφέροντα για τους σκοπούς εκτέλεσης της προμήθειας εφόσον ανατεθεί. . Αρκεί δηλαδή να υφίσταται η εν λόγω δέσμευση του τρίτου, ανεξάρτητα από τη φύση του

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

νομικού δεσμού μεταξύ του διαγωνιζόμενου και του τρίτου, στα πλαίσια της οποίας θέλει αναπτυχθεί συνεργασία περί την εκτέλεση της σύμβασης εφόσον ανατεθεί (Δ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, 2017, σ.451 με παραπομπές σε ΔΕΚ Απόφαση της 2.12.1999, υπόθεση C-176/98, Holst Italia κατά Comune di Cagliari, Απόφαση της 12.7.2001, υπόθεση C-399/98, Ordine degli Architecti delle Province di Milano e Lodi κ.λ.π. κατά Comune di Milano).

41. Επειδή σύμφωνα με την με αρ. 23 Κατευθυντήρια Οδηγία «Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ)» αναγράφεται «Μέρος II. Ενότητα Γ Πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη σε ικανότητες άλλων φορέων» [...] «...Διευκρινίζεται ότι, σε περίπτωση στήριξης στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων, επισυνάπτεται χωριστό έντυπο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ με τις πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με τις ενότητες Α και Β του Μέρους II και σύμφωνα με το μέρος III, για κάθε ένα από τους σχετικούς φορείς στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται. [...]. Το σύνολο των ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ των τρίτων, στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται ο οικονομικός φορέας, συνυποβάλλονται από τον προσφέροντα οικονομικό φορέα εντός του φακέλου (φυσικού ή ηλεκτρονικού) «Δικαιολογητικά Συμμετοχής». Περαιτέρω, « [...] Σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, τμήμα/τα της σύμβασης το/α οποίο/α υπερβαίνει/ουν σωρευτικά το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, ο οικονομικός φορέας υποβάλλει χωριστά ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, όπου παρατίθενται οι πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με τις ενότητες Α και Β του Μέρους II και σύμφωνα με το Μέρος III του ΤΕΥΔ/ ΕΕΕΣ για κάθε έναν από τους υπεργολάβους. → Σε περίπτωση μη υπέρβασης του εν λόγω ποσοστού, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να αποφασίσει και επομένως να ορίσει στην διακήρυξη ή στην πρόσκληση και στα έγγραφα της σύμβασης εάν οι σχετικές πληροφορίες των ενοτήτων Α και Β του Μέρους II και του Μέρους III, πρέπει ή δεν πρέπει να παρέχονται για υπεργολάβους στις

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ικανότητες των οποίων δεν βασίζεται ο οικονομικός φορέας, και κατά συνέπεια, εάν θα υποβληθεί από αυτούς ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ.».

42. Επειδή, η στήριξη στις ικανότητες τρίτου οικονομικού φορέα δεν αίρει την υποχρέωση, προς νόμιμη επίκληση και λήψη υπόψη των ικανοτήτων αυτών, ρητής αναφοράς της στο ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ του προσφέροντος και περαιτέρω την υποβολή εκ του προσφέροντος αυτοτελούς ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ συνταχθέντος και ψηφιακά υπογεγραμμένου εκ του τρίτου οικονομικού φορέα περί τη μη συνδρομή στο πρόσωπό του λόγων αποκλεισμού και τη συγκέντρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής επί των οποίων θα στηριχθεί ο προσφέρων, στην περίπτωση δε που οι παραπάνω προϋποθέσεις δεν πληρούνται ή δεν υποβληθεί το οικείο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ του τρίτου οικονομικού φορέα ήδη με την προσφορά, τότε οι ικανότητες του τρίτου δεν μπορούν να λογιστούν υπέρ του προσφέροντος, η δε προσφορά του τελευταίου, ως συνδυαζόμενη και συνεχόμενη με τις ικανότητες του τρίτου είναι επομένως αόριστη και τελεί σε ουσιώδη έλλειψη (βλ. Αποφάσεις ΑΕΠΠ 96, 246/2017, 253/2017).

43. Επειδή, ως υπεργολαβία ορίζεται η σύμβαση με την οποία ο εργολάβος (δηλαδή στο πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων, ο ανάδοχος) αναθέτει με αμοιβή την εκτέλεση ορισμένων εργασιών σε τρίτο, ο οποίος δεν συνδέεται με νομικό δεσμό με τον εργοδότη (δηλαδή στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, την αναθέτουσα αρχή/τον αναθέτοντα φορέα), έναντι του οποίου μόνος υπεύθυνος για τις εκτελούμενες από τον υπεργολάβο εργασίες παραμένει ο εργολάβος. Δηλαδή, η εξ επαχθούς αιτίας σύμβαση μίσθωσης έργου, δια της οποίας ο ανάδοχος σύμβασης αναλαμβάνει νομικές δεσμεύσεις έναντι άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων, μη συνδεόμενων με τον εργοδότη με νομικό δεσμό και με σκοπό την εκτέλεση μέρους της σύμβασης (ΑΠ 139/2014, 2146/2014, 119/2013, 570/2007, ΟΛΣΤΕ 971/1998). Ο δε ανάδοχος παραμένει μόνος υπεύθυνος για το εκτελούμενο από τον υπεργολάβο μέρος. Η συμβατική σχέση μεταξύ υπεργολάβου και εργολάβου διέπεται από τα άρθρα 681 επομ. ΑΚ. Συνεπώς, τα τρία καταρχήν διακριτικά γνωρίσματα της υπεργολαβίας είναι πρώτον, η ιδιότητα του υπεργολάβου ως

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

τρίτου έναντι του αναδόχου/προσφέροντος (επί παραδείγματι οι εργασίες που εκτελεί ο μισθωτός που απασχολεί ο ανάδοχος δεν συνιστούν “υπεργολαβία”, αφού αυτές θεωρούνται ως εργασίες ευθέως εκτελούμενες από τον ίδιο τον ανάδοχο, βλ. για έννοια “τρίτου” σε Απόφαση ΑΕΠΠ 253/2017) για τη δε ιδιότητα του “τρίτου” στην περίπτωση νομικών προσώπων, αρκεί η αυτοτελής νομική προσωπικότητα ασχέτως δεσμών ή διαχειριστικής ή νομικής εξάρτησης του τρίτου με τον ανάδοχο (πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 415/2013 και Αποφάσεις Δ.Ε.Κ. της 14.4.1994, C-389/92, Ballast Nedam Groep I, Συλλογή 1994, σ. Ι1289, σκέψεις 15-18 και της 18.12.1997, C-5/97, Ballast Nedam Groep II, Συλλογή 1997, σ. Ι-7549, σκέψεις 12, 13). Δεύτερον, η εκτέλεση από τον υπεργολάβο μέρους του συμβατικού αντικειμένου και επομένως δεν νοείται “υπεργολαβία” για αντικείμενο που δεν υπάγεται στο φυσικό αντικείμενο της διαδικασίας, όπως ορίζεται συγκεκριμένα από την ανά περίπτωση διακήρυξη (ΣΤΕ 196/2006, 199/2008, 1190/2009). Τρίτον, η ανυπαρξία συμβατικής σχέσης μεταξύ τρίτου και αναθέτουσας αρχής, αφού μεταξύ αναθέτουσας αρχής-αναδόχου -υπεργολάβου προκύπτει ένα σχήμα τριών αυτοτελών μεταξύ τους διμερών και σχέσεων και διμερώς σχετικών ενοχών, όπου ο υπεργολάβος συνδέεται συμβατικά μόνο με τον ανάδοχο, εκτελεί δε τις εργασίες του στο πλαίσιο των δικών του συμβατικών υποχρεώσεων έναντι του ίδιου του αναδόχου (και όχι έναντι της αναθέτουσας), ο ανάδοχος ευθύνεται ο ίδιος έναντι της αναθέτουσας και για ό,τι εκτελεί ο υπεργολάβος, οι δε υποχρεώσεις του αναδόχου έναντι του υπεργολάβου διέπουν καταρχήν τις μεταξύ τους σχέσεις. Η δε αναθέτουσα αρχή δύναται να εξοφλεί τις υποχρεώσεις του αναδόχου προς τον υπεργολάβο, αλλά και πάλι ούτως αποσβένει τη δική της οφειλή έναντι του αναδόχου, δηλαδή καταβάλλει μεν για λογαριασμό τρίτου αλλά αντί καταβολής σε αυτόν κατά την ΑΚ 417 (και επομένως δεν δημιουργείται μια αυτοτελής και νέα ενοχή μεταξύ αναθέτουσας και υπεργολάβου).

44. Επειδή, επί υποβολής δικαιολογητικού με ελλιπές περιεχόμενο, η αναθέτουσα αρχή ούτε οφείλει ούτε δύναται να ζητήσει διευκρινίσεις αφού δεν είναι δυνατή η εκ των υστέρων συμπλήρωση ή διευκρίνιση μη υποβληθέντος

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ή μη νομίμως υποβληθέντος δικαιολογητικού (βλ. ΣΤΕ 1983/2018, 781/2010, ΕΑ ΣΤΕ 228/2013, 301/2012, 721/2011) κατ' άρθρον 102 και, ως εκ τούτου, η ελλιπής συμπλήρωση του ΕΕΕΣ καθιστά, εν προκειμένω, μη θεραπεύσιμη πλημμέλεια (βλ. Ελ.Συν. ΤΜΗΜΑ VI, απόφαση 296/2018 σκ. VI).

45. Επειδή, η αιτιολογία είναι, γενικά, η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης. Σύμφωνα δε με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο συμπυκνώνει στη διατύπωσή του την προϋπάρχουσα, μακρά νομολογιακή παράδοση σχετικά με το ζήτημα, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάσει των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρα της αιτιολογίας, ΣΤΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣΤΕ 2584/2001) ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία (ΣΤΕ 941/1989, ΟΛ 3158/1976). Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις. Επομένως, στοιχεία της αιτιολογίας αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν ανατιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλο, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., αριθμ. 516-518).

46. Επειδή, όπως έχει κριθεί, η προσβαλλόμενη πράξη ακυρώνεται μόνον εάν η ακύρωσή της είναι λυσιτελής για τον προσφεύγοντα, εάν δηλαδή θεραπεύει, τουλάχιστον για τον εφεξής χρόνο, την βλάβη που προκαλεί στα έννομα συμφέροντά του η πράξη (ΣΤΕ 2068/2008, 4022/2006). Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι η ακύρωση πράξεως, παρίσταται αλυσιτελής, εφόσον δεν μπορεί να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο από τον αιτούντα αποτέλεσμα, ήτοι η κατακύρωση της σύμβασης (πρβ. ΣΤΕ Ολ. 2581/2015, 3315/2014 3578/2010, ΣΤΕ 2861-2862/2015, 79/2013 εν συμβ, 3, 3561/2011, 1193/2009). Επομένως, ως αλυσιτελής, χαρακτηρίζεται, η αίτηση ακυρώσεως- επομένως και η προσφυγή κατ' αναλογία- , η οποία ακόμη και αν γίνει δεκτή δεν πρόκειται να οδηγήσει σε δικαίωση και ικανοποίηση του αιτούντος και επομένως δεν θα έχει καμία ωφέλεια από την ακύρωση της πράξης. Η δε λυσιτέλεια, ως στοιχείο του παραδεκτού, ελέγχεται αυτεπαγγέλτως και σε επίπεδο συγκεκριμένου προβαλλόμενου λόγου (πρβ. ΣΤΕ Ολ. 2581/2015, 3315/2014 3578/2010, ΣΤΕ 2861-2862/2015, 79/2013 εν Συμβ).

47. Επειδή ο προσφεύγων με τον πρώτο λόγο της προσφυγής του ισχυρίζεται ότι παρανόμως απορρίφθηκε η προσφορά του με την αιτιολογία ότι δεν διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό με την απαιτούμενη εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα σύμφωνα με τις απαιτήσεις του όρους 2.2.6 της διακήρυξης διότι στο πεδίο του υποβληθέντος ΕΕΕΣ του αναφορικά με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα απάντησε ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΪΤΑΙ, καθώς στη διακήρυξη δεν προβλέπεται για την απόδειξη του κριτηρίου τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας η κατοχή τίτλων σπουδών

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

παρά μόνον η περιγραφόμενη επαγγελματική εμπειρία των στελεχών από την οποία αποδεικνύεται εξάλλου ότι το προτεινόμενο από τον οικονομικό φορέα οργανωτικό σχήμα και διαθέσιμο προσωπικό είναι κατάλληλο για την αποτελεσματική, ποιοτικά ορθή και έγκαιρη υλοποίηση του έργου, σύμφωνα με τον όρο 2.4.3.2Δ της διακήρυξης. Επίσης, εσφαλμένως έκρινε η αναθέτουσα αρχή ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν περιλαμβάνονται στην τεχνική του προσφορά καθώς αυτή περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή της δομής και της οργάνωσης καθώς και των στόχων της προτεινόμενης ομάδας έργου και ως εκ τούτου αποδεικνύεται η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής.

48. Επειδή από τη συνδυαστική εφαρμογή των όρων 2.2.6, 2.2.9.1, 2.4.3.1 και 2.4.6 της διακήρυξης προκύπτει ότι έκαστος διαγωνιζόμενος οφείλει, επί ποινή αποκλεισμού, να υποβάλει με την προσφορά του προς απόδειξη της πλήρωσης των κριτηρίων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας το ΕΕΕΣ, όπως έχει διαμορφωθεί από την αναθέτουσα αρχή και αναρτηθεί στην κεντρική σελίδα του διαγωνισμού. Περαιτέρω, στον όρο 2.2.6 της διακήρυξης προβλέπεται ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής επάρκειας, μεταξύ άλλων, οι συμμετέχοντες να διαθέτουν προσωπικό με την απαιτούμενη εξειδίκευση, εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα ώστε να επιτευχθεί η υλοποίηση του Έργου. Ειδικότερα, η ομάδα έργου απαιτείται να αποτελείται, κατ' ελάχιστον από πέντε άτομα με τα ακόλουθα ειδικά προσόντα:

- έναν υπεύθυνο Έργου και έναν αναπληρωτή Υπεύθυνο Έργου, έκαστος με αποδεδειγμένη εμπειρία διαχείρισης έργων και καθοδήγησης ομάδων σε τουλάχιστον ένα συναφές έργο παρομοίου μεγέθους με του διαγωνισμού και αποδεδειγμένη δεκαετή εμπειρία στην υλοποίηση έργων πληροφόρησης και επικοινωνίας στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα

- τρία μέλη με αποδεδειγμένη τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα ή τμήματα έργων με συγκεκριμένα θεματικά αντικείμενα, τα οποία πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ομάδας έργου.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

Στο δε όρο 2.2.9.2B4 της διακήρυξης προβλέπονται ως δικαιολογητικά κατακύρωσης για την απόδειξη του ως άνω κριτηρίου τεχνικής ικανότητας η υποβολή πίνακα με την προτεινόμενη στελέχωση της ομάδας έργου και αναλυτικών βιογραφικών σημειωμάτων για την τεκμηρίωση των απαιτούμενων προσόντων της ομάδας έργου. Επομένως, και σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψη 38, ο επιμελής και ευλόγως ενημερωμένος συμμετέχων όφειλε να συμπληρώσει το ΕΕΕΣ όπως έχει διαμορφωθεί από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τους όρους του υπό κρίση διαγωνισμού και άρα, εφόσον στον όρο 2.2.6 της διακήρυξης προβλέπονται συγκεκριμένη εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα που πρέπει να διαθέτουν τα στελέχη της ομάδας έργου του διαγωνιζόμενου, στην προκειμένη περίπτωση το σχετικό Μέρος IV του ΕΕΕΣ όφειλε να απαντηθεί προσηκόντως με τα στελέχη της ομάδας έργου κάθε συμμετέχοντος και τα απαιτούμενα προσόντα τους.

49. Επειδή από την επισκόπηση της προσφοράς του προσφεύγοντος προκύπτει ότι υπέβαλε ΕΕΕΣ το οποίο στο πεδίο Γ του Μέρους IV του ΕΕΕΣ και δη στο ερώτημα σχετικά με τα επαγγελματικά προσόντα των στελεχών του δίδει την απάντηση «ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ» και, ως εκ τούτου, δεν αναφέρει ούτε τα κατ' ελάχιστον κατά τον όρο 2.2.6 της διακήρυξης απαιτούμενα πέντε άτομα που θα αποτελέσουν την ομάδα έργου του ούτε τα επαγγελματικά τους προσόντα, με αποτέλεσμα να μην δηλώνεται η εκ μέρους του πλήρωση του επίμαχου κριτηρίου. Εντούτοις, ως ευλόγως ενημερωμένος υποψήφιος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε μια διαγωνιστική διαδικασία και να διεκδικήσει την ανάληψη μιας δημόσιας σύμβασης, όφειλε προφανώς να αντιληφθεί την υποχρέωσή του στο πλαίσιο της υποβληθείσας προσφοράς, της καταρχήν προκαταρκτικής απόδειξης των τιθέμενων ελάχιστων προϋποθέσεων συμμετοχής (ΑΕΠΠ 835/2018). Κατά συνέπεια, εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η ορθώς η αναθέτουσα αρχή κατά δεσμία αρμοδιότητα απέκλεισε την προσφορά του προσφεύγοντος λόγω παράλειψης προαπόδειξης δια του υποβληθέντος ΕΕΕΣ της πλήρωσης του κριτηρίου του όρου 2.2.6 της διακήρυξης περί της διάθεσης ομάδας έργου με συγκεκριμένα επαγγελματικά

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

προσόντα και ο σχετικός ισχυρισμός του προσφεύγοντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

50. Επειδή περαιτέρω, σύμφωνα με τον όρο 2.4.3.2 της διακήρυξης η τεχνική προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλήρωση των τεχνικών προδιαγραφών του Παραρτήματος Ι της διακήρυξης, ουδόλως όμως στο εν λόγω Παράρτημα παρατίθεται οιαδήποτε απαίτηση ως προς την ομάδα έργου του υποψηφίου, τυχόν απαιτούμενη επαγγελματική εμπειρία ή έτερα προσόντα των στελεχών που θα την απαρτίζουν. Πέραν τούτου, στον όρο 2.3.1 της διακήρυξης όπου αναλύονται τα κριτήρια ανάθεσης προβλέπεται ως κριτήριο Δ η αποτελεσματικότητα της οργάνωσης και διοίκησης του έργου, στο πλαίσιο δε του οποίου θα αξιολογηθεί το σύστημα οργάνωσης και η συνοχή της ομάδας έργου του υποψηφίου και συγκεκριμένα η δομή, οι ρόλοι-αρμοδιότητες της ομάδας έργου καθώς και η συνεργασία μεταξύ των μελών. Προς απόδειξη δε της πλήρωσης του εν λόγω κριτηρίου, στον όρο 2.4.3.2 της διακήρυξης αναφέρεται ότι ο διαγωνιζόμενος οφείλει να παρουσιάσει στην τεχνική του προσφορά τη μεθοδολογία οργάνωσης και διοίκησης του έργου με αναφορά στο βαθμό συμμετοχής έκαστου των μελών της ομάδας έργου και του τρόπου με τον οποίο η εμπειρία τους θα συμβάλλει στην υλοποίηση του έργου. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η διακήρυξη δεν θέτει ως περιεχόμενο της τεχνικής προσφοράς την αναφορά σε συγκεκριμένα επαγγελματικά προσόντα και εμπειρία ως προς την ομάδα έργου του υποψηφίου, τα οποία στοιχεία έχουν θεσπιστεί αποκλειστικώς ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας και συγκεκριμενοποιηθεί υπό τον όρο 2.2.6 της διακήρυξης. Όπως μάλιστα επισημαίνεται στον εν λόγω όρο, η οργανωτική αποτελεσματικότητα του σχήματος και της διοίκησης του έργου αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς και όχι κριτήριο επιλογής. Συνεπώς, ουδόλως απαιτείται να υποβληθούν με την τεχνική προσφορά στοιχεία ως προς την εμπειρία και τα επαγγελματικά προσόντα της ομάδας έργου του διαγωνιζόμενου, πολλώ δε μάλλον να αποδειχθούν δια του

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

περιεχομένου της τεχνικής προσφοράς τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του όρου 2.2.6 της διακήρυξης.

51. Επειδή, όπως προκύπτει από τη λεκτική διατύπωση του υπ' αριθμόν Ι Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, το οποίο εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη, η αιτιολογία αποκλεισμού του προσφεύγοντος ερείδεται και στο γεγονός ότι στην τεχνική προσφορά του δεν περιλαμβάνονται στοιχεία προς απόδειξη του κριτηρίου του όρου 2.2.6 της διακήρυξης περί επαγγελματικής εμπειρίας και προσόντων της ομάδας έργου. Ωστόσο, σύμφωνα με τα ως άνω εκτεθέντα, η εν λόγω αιτιολογία είναι πλημμελής καθώς ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης διότι, η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής του όρου 2.2.6 της διακήρυξης προαποδεικνύεται αποκλειστικώς δια της υποβολής από τον υποψήφιο ορθώς συμπληρωμένου ΕΕΕΣ, ενώ η τεχνική προσφορά περιλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα που αποδεικνύουν την κάλυψη των τεχνικών απαιτήσεων του έργου στις οποίες δεν περιλαμβάνονται συγκεκριμένα επαγγελματικά προσόντα και εμπειρία ως προς την ομάδα έργου. Αβασίμως δε η αναθέτουσα αρχή αναφέρει στις απόψεις της ότι η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στην εξέταση της τεχνικής προσφοράς του προσφεύγοντος προκειμένου να διαπιστώσει την πλήρωση του κριτηρίου περί τεχνικής ικανότητας παρά το γεγονός ότι τυχόν συμπερίληψη τέτοιων στοιχείων δεν συνιστά δεσμευτική υπεύθυνη δήλωση, καθώς όπως προκύπτει σαφώς από το περιεχόμενο του Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού αλλά και τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, ο αποκλεισμός του προσφεύγοντος θεμελιώνεται και στην απουσία από την τεχνική του προσφορά στοιχείων που αποδεικνύουν ότι η ομάδα έργου του διαθέτει τα επαγγελματικά προσόντα και εμπειρία που απαιτούνται κατά τον όρο 2.2.6 της διακήρυξης. Ομοίως, απαραδέκτως ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋπόθεσης ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι εκ των στοιχείων της τεχνικής προσφοράς δύναται να αποδειχθεί η πλήρωση του κριτηρίου επιλογής αναφορικά με τα επαγγελματικά προσόντα και την εμπειρία των στελεχών του διαγωνιζόμενου καθώς η διακήρυξη προβλέπει ρητώς και σαφώς αφενός μεν την προαπόδειξη των κριτηρίων επιλογής δια του ΤΕΥΔ

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αφετέρου δε τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατακύρωσης προς απόδειξη του ως άνω κριτηρίου επιλογής. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να σημειωθεί ότι από την επισκόπηση της τεχνικής προσφοράς του προσφεύγοντος δεν προκύπτει ότι έχουν υποβληθεί έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν ότι η προτεινόμενη από αυτόν ομάδα έργου διαθέτει την κατά τον όρο 2.2.6 της διακήρυξης απαιτούμενη εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα. Συγκεκριμένα, τα αποσπάσματα που παραθέτει ο προσφεύγων εκ του Τμήματος Δ του υποβληθέντος εγγράφου υπό τίτλο «ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ» (σελ 98-107) αναλύουν τη διοίκηση και το οργανωτικό σχήμα της ομάδας έργου, τους ρόλους και τις αρμοδιότητες έκαστου στελέχους καθώς και τους ανθρωπομήνες απασχόλησής τους. Η δε γενική και αόριστη αναφορά στη τεχνική προσφορά του προσφεύγοντος ότι διαθέτει προσωπικό με κατάλληλη εξειδίκευση και εμπειρία ουδόλως μπορεί να αποτελεί απόδειξη της πλήρωσης της ειδικής εμπειρίας και επαγγελματικών προσόντων που πρέπει να διαθέτουν τα στελέχη του διαγωνιζόμενου σύμφωνα με τον όρο 2.2.6 της διακήρυξης.

52. Επειδή, όπως έχει νομολογιακώς κριθεί, εάν η αιτιολογία έχει πλημμέλειες, αλλά εντούτοις η πράξη είναι νόμιμη κατά το συγκεκριμένο τμήμα του διατακτικού της με άλλη αιτιολογία, το κύρος της πράξης δεν πάσχει ακυρότητα (ΣτΕ 2239/1970, 4698/1988), καθόσον η πράξη κρίνεται ορθή ως προς το διατακτικό της. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση η κατά τα ανωτέρω πλημμελής αιτιολογία της προσβαλλόμενης δεν έχει επίπτωση στο κύρος αυτής, διότι ορθώς απορρίπτεται η προσφορά του προσφεύγοντος, ήτοι, σε κάθε περίπτωση, και με την πλημμελή αιτιολογία η προσβαλλόμενη θα ήταν ορθή ως προς το διατακτικό της (βλ. Μ. ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ, «Η αιτιολογία των διοικητικών πράξεων και ο ακυρωτικός δικαστικός έλεγχος», εκδ. Σάκκουλα-Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 344 επόμ.). Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

53. Επειδή με τον δεύτερο λόγο προσφυγής ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι παρανόμως απορρίφθηκε η προσφορά του με την αιτιολογία ότι δεν

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

αποδεικνύεται ότι έχει ολοκληρώσει με επιτυχία δυο αντίστοιχα έργα κατά την διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του όρου 2.2.6 της διακήρυξης καθώς στο ΕΕΕΣ του δηλώνει για το επίμαχο κριτήριο ότι στηρίζεται στην εμπειρία του τρίτου οικονομικού φορέα « .....», στο δε Μέρος IV του υποβληθέντος ΕΕΕΣ του εν λόγω φορέα έχει δοθεί η απάντηση ΝΑΙ στο Τμήμα α- Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής και δεν περιλαμβάνεται έτι περαιτέρω. Και τούτο διότι εκ της διακήρυξης αρκεί μόνον να δηλωθεί στο ΕΕΕΣ η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, η δε απόδειξη της συνδρομής στο πρόσωπο του διαγωνιζόμενου των κριτηρίων επιλογής συντελείται με την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης.

54. Επειδή, στον όρο 2.2.6 της διακήρυξης θεσπίζεται ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, μεταξύ άλλων, οι οικονομικοί φορείς, να έχουν ολοκληρώσει κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων ετών, τουλάχιστον δύο αντίστοιχα έργα, ως δε αντίστοιχο έργο θεωρείται ένα έργο που ανέρχεται τουλάχιστον στο 30% του προϋπολογισμού του Τμήματος 1 και που καλύπτει συγκεκριμένους τομείς. Στο δε όρο 2.2.9.2B4 της διακήρυξης προβλέπονται ως δικαιολογητικά κατακύρωσης για την απόδειξη του ως άνω κριτηρίου τεχνικής ικανότητας η υποβολή καταλόγου και συνοπτικής περιγραφής των αντίστοιχων έργων, καθώς και πιστοποιητικών και βεβαιώσεων από πελάτες για την εκτέλεση των παρατιθέμενων στον κατάλογο έργων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αναθέτουσα αρχή ανήρτησε στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού υπόδειγμα ΕΕΕΣ σε επεξεργάσιμη μορφή, στο οποίο περιλαμβάνονται και τα τρία Τμήματα (Α, Β και Γ) του Μέρους IV που αφορούν τα κριτήρια επιλογής των όρων 2.2.4, 2.2.5 και 2.2.6 της διακήρυξης αντιστοίχως. Συνεπώς, και κατά τα εκτεθέντα υπό σκέψη 44, ο επιμελής και ευλόγως ενημερωμένος συμμετέχων όφειλε να συμπληρώσει το ΕΕΕΣ, όπως έχει διαμορφωθεί από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τους όρους του υπό κρίση διαγωνισμού και άρα, εφόσον στον όρο 2.2.6 της διακήρυξης προβλέπεται συγκεκριμένο κριτήριο τεχνικής ικανότητας αναφορικά με την προηγούμενη εμπειρία στην εκτέλεση αντίστοιχων έργων,

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

στην προκειμένη περίπτωση το σχετικό Τμήμα Γ του Μέρους IV του ΕΕΕΣ επ' ουδενί λόγο δεν μπορούσε να απαλειφθεί.

55. Επειδή περαιτέρω, προς τον σκοπό κάλυψης του επίμαχου κριτηρίου οι συμμετέχοντες δύνανται, σύμφωνα με τον όρο 2.2.8 της διακήρυξης, να στηρίζονται στις ικανότητες τρίτων φορέων, οπότε σε αυτήν την περίπτωση ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλλει με την προσφορά του το ΕΕΕΣ του τρίτου φορέα προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να ελέγξει αν ο εν λόγω φορέας πληροί το τεθέν εκ της διακήρυξης κριτήριο τεχνικής ικανότητας.

56. Επειδή από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι στο πεδίο του Τμήματος Γ του Μέρους IV του υποβληθέντος ΕΕΕΣ του προσφεύγοντος σχετικά με την προηγούμενη εμπειρία στην εκτέλεση δηλώνει ότι στηρίζεται στην εμπειρία της εταιρείας « .....». Επιπροσθέτως, έχει υποβληθεί ΕΕΕΣ του εν λόγω φορέα, στο οποίο έχουν απαλειφθεί τα τμήματα Α, Β και Γ του υποδείγματος ΕΕΕΣ τα οποία αντιστοιχούν στα κριτήρια επιλογής και έχει δοθεί μόνον η απάντηση ΝΑΙ στο Τμήμα α- Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής του Μέρους IV. Επομένως, και σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψεις 38 και 42 ορθώς η αναθέτουσα αρχή κατά δεσμία αρμοδιότητα απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος λόγω παράλειψης προαπόδειξης δια του υποβληθέντος ΕΕΕΣ της πλήρωσης του κριτηρίου του όρου 2.2.6 της διακήρυξης περί προηγούμενης εμπειρίας στην εκτέλεση παρομοίων έργων. Η δε ως άνω έλλειψη στη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ του τρίτου οικονομικού φορέα δεν μπορεί να αναπληρωθεί, όπως βασίμως ισχυρίζεται η αναθέτουσα αρχή, από την καταφατική απάντηση στη γενική ένδειξη α του Μέρους IV, καθώς το εν λόγω πεδίο απαντάται όταν στη διακήρυξη προβλέπεται ρητώς ότι οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α "Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής, τέτοια δε πρόβλεψη δεν περιλαμβάνεται στη διακήρυξη. Αβασίμως δε ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι δεν απαιτείται να συμπληρωθεί έτι περαιτέρω στο ΕΕΕΣ καθώς η απόδειξη της πλήρωσης του κριτηρίου διαπιστώνεται στο στάδιο υποβολής των δικαιολογητικής κατακύρωσης. Και τούτο διότι εκ της συνδυαστικής εφαρμογής των όρων 2.2.6 και 2.2.9.1 της διακήρυξης

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

προκύπτει ρητώς ότι απαιτείται η προαπόδειξη της πλήρωσης του κριτηρίου της τεχνικής ικανότητας δια της συμπλήρωσης του Τμήματος Γ του Μέρους IV του ΕΕΕΣ με αναφορά των αντίστοιχων έργων που έχουν υλοποιηθεί την τελευταία πενταετία. Πέραν τούτου, αβασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι, λόγω της μη υποβολής για τον τρίτο φορέα ΕΕΕΣ διαμορφωμένο σύμφωνα με το υπόδειγμα της αναθέτουσας αρχής, η τελευταία όφειλε να τον καλέσει προς παροχή διευκρινίσεων, καθώς στην προκειμένη περίπτωση η προσφορά του απορρίφθηκε λόγω μη προαπόδειξης της πλήρωσης του κριτηρίου 2.2.6, η δε έλλειψη απάντησης κρίσιμου πεδίου του ΕΕΕΣ, σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψη 41 συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια μη θεραπεύσιμη δια της παροχής διευκρινίσεων. Ομοίως απαραδέκτως αναφέρει η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της και ο παρεμβαίνων ότι τα υποβληθέντα ΕΕΕΣ των τρίτων φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται ο προσφεύγων δεν έχουν νομίμως υπογραφεί καθώς, όπως άλλωστε σημειώνει και η ίδια αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της, ουδόλως προκύπτει από το υπ' αριθμόν Ι Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ότι η απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος ερείδεται και επί της εν λόγω παρατυπίας, ούτε δε η ίδια η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις επικαλείται της ως άνω παρατυπία ως πρόσθετο λόγο αποκλεισμού του προσφεύγοντος.

57. Επειδή όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του υπ' αριθμόν Ι Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, η αιτιολογία αποκλεισμού του προσφεύγοντος ερείδεται και στο γεγονός ότι στην τεχνική προσφορά του δεν περιλαμβάνονται στοιχεία προς απόδειξη του κριτηρίου του όρου 2.2.6 της διακήρυξης περί προηγούμενης εμπειρίας στην εκτέλεση αντίστοιχων έργων. Εντούτοις, σύμφωνα και με τα εκτεθέντα υπό σκέψεις 51-52, η εν λόγω αιτιολογία αν και πλημμελής δεν θίγει το κύρος της προσβαλλόμενης απόφασης, διότι ορθώς απορρίπτεται η προσφορά του προσφεύγοντος λόγω πλημμελούς συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ και, άρα, η προσβαλλόμενη είναι ορθή ως προς το διατακτικό της. Κατά συνέπεια και ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

58. Επειδή, κατόπιν των εκτεθέντων υπό σκέψη 6, ο προσφεύγων με τον τρίτο λόγο της προσφυγής του μετ' εννόμου συμφέροντος προβάλλει ότι η προσφορά του παρεμβαίνοντος πρέπει να αποκλεισθεί διότι δεν πληροί το κριτήριο τεχνικής ικανότητας του όρου 2.2.6 της διακήρυξης περί εμπειρίας και επαγγελματικών προσόντων των μελών της ομάδας έργου καθώς τα δηλωθέντα στο ΕΕΕΣ του μέλη που καλύπτουν τις επίμαχες απαιτήσεις είναι στελέχη της δηλωθείσας ως υπεργολάβου εταιρείας « .....» που αποτελεί τρίτο φορέα, ενώ ο παρεμβαίνων δεν δηλώνει στο ΕΕΕΣ του ότι στηρίζεται στις ικανότητες τρίτου φορέα για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής. Περαιτέρω, παρά το γεγονός ότι η εταιρεία « .....» αποτελεί υπεργολάβο και τρίτο φορέα στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο παρεμβαίνων δεν έχει υποβληθεί με την προσφορά το ΕΕΕΣ για αυτήν την εταιρεία κατά παράβαση του όρου 2.2.8 της διακήρυξης. Επικουρικώς, σε περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι ο παρεμβαίνων πληροί από μόνος του το κριτήριο τεχνικής ικανότητας περί επαγγελματικών προσόντων, κατά τον προσφεύγοντα, δεν έχουν υποβληθεί με την προσφορά του παρεμβαίνοντος τα ΕΕΕΣ για τους οικονομικούς φορείς που έχουν δηλωθεί ως υπεργολάβοι αν και τα τμήματα του έργου στην εκτέλεση των οποίων θα συμμετέχουν αντιστοιχούν σε ποσοστό 93,2% του προϋπολογισμού της υπό ανάθεση σύμβασης, όπως απαιτείται από τον όρο 4.4.3 της διακήρυξης.

59. Επειδή, όπως έχει ήδη ανωτέρω εκτεθεί υπό σκέψη 44, από τη συνδυαστική εφαρμογή των όρων 2.2.6, 2.2.9.1, 2.4.3.1 και 2.4.6 της διακήρυξης προκύπτει ότι έκαστος διαγωνιζόμενος οφείλει, επί ποινή αποκλεισμού, να δηλώσει στο ΕΕΕΣ του προς απόδειξη της πλήρωσης του κριτηρίου τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, μεταξύ άλλων, τρία κατ' ελάχιστον άτομα ως μέλη της ομάδας έργου με αποδεδειγμένη τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα ή τμήματα έργων με συγκεκριμένα θεματικά αντικείμενα, μεταξύ των οποίων και η παραγωγή και επεξεργασία οπτικοακουστικού υλικού. Όπως δε επισημαίνεται στον όρο 2.2.6 της

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

διακήρυξης τα απαιτούμενα θεματικά αντικείμενα αρκεί να καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ομάδας έργου.

60. Επειδή, περαιτέρω, σύμφωνα με τον όρο 2.2.8 της διακήρυξης όσον αφορά τα κριτήρια επαγγελματικής ικανότητας που σχετίζονται με τα επαγγελματικά προσόντα ή επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο, εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Επομένως, σε αυτή την περίπτωση και σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψεις 42-43, αφενός μεν ο προσφέρων οφείλει να δηλώσει στο ΕΕΕΣ του ότι ο τρίτος οικονομικός φορέας στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται θα είναι και υπεργολάβος για την εκτέλεση του αντίστοιχου τμήματος της σύμβασης, αφετέρου δε να υποβληθεί και για τον τρίτο οικονομικό φορέα/ υπεργολάβο ΕΕΕΣ προς απόδειξη της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής.

61. Επειδή όπως προκύπτει από την επισκόπηση της προσφοράς του παρεμβαίνοντος στο υποβληθέν ΕΕΕΣ του δηλώνει στο μεν Τμήμα Γ του Μέρους II ότι δεν στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, στο δε Τμήμα Δ του ιδίου Τμήματος- Πληροφορίες σχετικά με υπεργολάβους στις ικανότητες των οποίων δεν στηρίζεται τις εταιρείες « .....» και « .....». Επιπροσθέτως, στο πεδίο σχετικά με τους τίτλους σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του Τμήματος Γ του Μέρους IV του ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος παραθέτει ως μέλη της ομάδας έργου, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα στελέχη του: ....., ..., ..., ..., ..., ..., ..., και ..... Εκ δε των παρατιθέμενων στο ΕΕΕΣ αναλυτικών στοιχείων αναφορικά με την εμπειρία και επαγγελματικά προσόντα έκαστου εκ των προαναφερθέντων στελεχών προκύπτει ότι καλύπτονται οι απαιτήσεις του όρου 2.2.6 της διακήρυξης ως προς τα μέλη της ομάδας έργου, ήτοι τετραετή εμπειρία σε δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας και συμμετοχή σε τουλάχιστον δύο έργα σχετικά με τα αναφερόμενα στον εν λόγω όρο θεματικά αντικείμενα, μεταξύ των οποίων και της παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, όπως βασίμως

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

ισχυρίζεται η αναθέτουσα αρχή και ο παρεμβαίνων. Ως εκ τούτου, αλυσιτελώς ο προσφεύγων προβάλλει αφενός μεν ότι οι δηλωθέντες στο ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος ως μέλη της ομάδας έργου κ.κ. ...., ..., ... και ..... δεν είναι στελέχη του καθώς εργάζονται στην εταιρεία « .....» και άρα στηρίζεται στις ικανότητες τρίτου, αφετέρου δε ότι έπρεπε να υποβληθεί ΕΕΕΣ για την εν λόγω εταιρεία στις ικανότητες της οποίας στηρίζεται ο παρεμβαίνων, καθώς δεν προβάλλεται πλημμελής συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, ενώ ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι υφίσταται ασάφεια ως προς το θέμα αυτό στο ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος θα μπορούσε αυτή να αρθεί δια της παροχής διευκρινίσεων, σε κάθε δε περίπτωση εκ των δηλωθέντων στο ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος στελεχών του αποδεικνύεται η πλήρωση των απαιτήσεων του όρου 2.2.6 της διακήρυξης χωρίς να απαιτείται η στήριξη στις ικανότητες τρίτων και δεν αποδεικνύεται από τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος ότι θα εκτελεστεί η σύμβαση από υπερβολάβο σε ποσοστό άνω του 30%, ώστε να απαιτείται η υποβολή ΕΕΕΣ για αυτούς. Πέραν τούτου, αβασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι εκ των υποβληθέντων με την τεχνική προσφορά του παρεμβαίνοντος οργανογράμματος και παρουσίασης αρμοδιοτήτων-ρόλων προκύπτει ότι ο υπεύθυνος παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού κ. .... δεν καλύπτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα του όρου 2.2.6 της διακήρυξης καθώς, όπως έχει ήδη εκτεθεί υπό σκέψη 50, η τεχνική προσφορά περιλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα που απαιτούνται για την αξιολόγηση της πλήρωσης των τεχνικών απαιτήσεων του έργου σε συνάρτηση με τα κριτήρια αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς, στο δε πλαίσιο του κριτηρίου Δ αξιολογείται η αποτελεσματικότητα του προτεινόμενου από το προσφέροντα οργανωτικού σχήματος και οι αρμοδιότητες-ρόλοι των μελών της ομάδας έργου και όχι η τυχόν εμπειρία και τα επαγγελματικά τους προσόντα, τα οποία έχουν τεθεί αποκλειστικώς ως κριτήρια τεχνικής ικανότητας και ελέγχονται προαποδεικτικώς μέσω των δηλωθέντων στοιχείων στο ΕΕΕΣ. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να σημειωθεί ότι από την επισκόπηση της τεχνικής

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

προσφοράς του παρεμβαίνοντος ουδόλως προκύπτει ότι η προτεινόμενη από αυτόν ομάδα έργου δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής.

62. Επειδή, σύμφωνα με τον όρο 4.4.3 της διακήρυξης η αναθέτουσα αρχή θα ελέγξει τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους δηλωθέντες υπεργολάβους, εφόσον οι τελευταίοι θα αναλάβουν την εκτέλεση τμημάτων της υπό ανάθεση σύμβασης τα οποία υπερβαίνουν σωρευτικά ποσοστό 30% της συνολικής της αξίας. Επομένως, και σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψεις 41-42, σε περίπτωση που ένας διαγωνιζόμενος προτίθεται να αναθέσει υπεργολαβικά τμήματα της σύμβασης που υπερβαίνουν το 30% της αξίας της, τότε θα πρέπει να υποβληθεί με την προσφορά ΕΕΕΣ για έκαστο των δηλωθέντων υπεργολάβων του προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να δύναται να ελέγχει προαποδεικτικώς τη μη συνδρομή στο πρόσωπό τους των κριτηρίων αποκλεισμού.

63. Επειδή όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου στο πεδίο Ποσοστό Υπεργολαβίας του Τμήματος Γ του Μέρους IV του ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος δηλώνονται τα ακόλουθα : «1. Στην εταιρεία " ....." η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.A2. Παραγωγές οπτικοακουστικού υλικού και της ενότητας Γ. Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το εννέα τοις εκατό (9%). 2. Στην εταιρεία " ....." η οποία θα συμμετέχει στην υλοποίηση της υποενότητας 1.B.2 Σχεδιασμός πλάνου μέσων για μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε μέρος του τμήματος 1.B.3 Υλοποίηση πλάνου Μέσων για τα ΜΜΕ και τα social media (Καμπάνια στα Social Media (π.χ. Facebook, Instagram, Youtube) και σε τμήμα της ενότητας 1.Γ Ανοιχτές δράσεις. Το ποσοστό της συμμετοχής της δεν θα ξεπερνάει το 9%». Συνεπώς, εκ των ανωτέρω δηλωθέντων συνάγεται ότι ο παρεμβαίνων προτίθεται να αναθέσει υπεργολαβικά στις εταιρείες « .....» και « .....» τμήματα του έργου σε ποσοστό που ανέρχεται στο 18% της αξίας της σύμβασης και για το λόγο αυτό δεν υποβλήθηκαν τα ΕΕΕΣ για τους εν λόγω φορείς. Ο δε ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι το ενδεικτικός κόστος των υποενοτήτων του έργου που θα εκτελέσουν οι δηλωθέντες υπεργολάβοι ανέρχεται σε 522.620,01€ και

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

άρα το ποσοστό υπεργολαβίας αντιστοιχεί σε 92% του προϋπολογισμού της υπό ανάθεση σύμβασης, θα πρέπει να απορριφθεί ως αναπόδεικτος διότι δεν αποδεικνύει ότι οι υπεργολάβοι του παρεμβαίνοντος θα εκτελέσουν το σύνολο των υποενοτήτων στις οποίες δηλώνεται η συμμετοχή τους ούτε τούτο συνάγεται από τη λεκτική διατύπωση του ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος. Τουναντίον σαφώς αναφέρεται ότι οι εταιρείες « .....» και « .....» θα συμμετέχουν στην υλοποίηση μέρους/τμήματος συγκεκριμένων υποενοτήτων και, ως εκ τούτου, αβασίμως ο προσφεύγων επικαλείται το σύνολο του ενδεικτικού κόστους των υποενοτήτων προκειμένου να υπολογίσει το ποσοστό υπεργολαβίας. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

64. Επειδή, με το τέταρτο λόγο προσφυγής ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή δεν προέβη στη βαθμολόγηση της προσφοράς του παρεμβαίνοντος κατά παράβαση των όρων της διακήρυξης και της ισχύουσας νομολογίας δεδομένου ότι το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής.

65. Επειδή, σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψεις 6 και 46, ο ως άνω λόγος προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί καταρχήν ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενος καθώς, τυχόν αποδοχή της βασιμότητάς του δεν άγει σε απόρριψη της προσφοράς του παρεμβαίνοντος και, άρα, στη ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας που συνιστά το επικουρικό αίτημα της υπό εξέταση προσφυγής αλλά σε βαθμολόγηση της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, όπως βασίμως ισχυρίζεται ο παρεμβαίνων.

66. Επειδή περαιτέρω η βλάβη, ως βασικό στοιχείο της θεμελίωσης του εννόμου συμφέροντος, πρέπει να προσδιορίζεται ειδικώς (ΣΤΕ 1995/2016). Οφείλει, δηλαδή, ο προσφεύγων να επικαλείται τις δυσμενείς μεταβολές που επέρχονται σε βάρος του από την πράξη προς θεμελίωση του έννομου συμφέροντος για άσκηση προσφυγής (βλ. ΣΤΕ 3905/2004). Περαιτέρω, το έννομο συμφέρον αφορά κάθε νομική ή πραγματική κατάσταση που αναγνωρίζεται από το δίκαιο και από την οποία ο αιτών βάσει ενός ιδιαίτερου

Αριθμός απόφασης: 361 /2020

δεσμού αντλεί ωφέλεια, η οποία θίγεται από την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη (Γλυκερία Π. Σιούτη, *Το έννομο συμφέρον στην αίτηση ακύρωσης*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1998, σελ. 23). Δεδομένου δε ότι ο προσφεύγων δεν προσδιορίζει στην προσφυγή του την βλάβη που υφίσταται λόγω μη βαθμολόγησης της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, ο τέταρτος λόγος προσφυγής προβάλλεται αλυσιτελώς και άρα, απαραδέκτως.

67. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

68. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

69. Επειδή η παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή.

70. Επειδή ύστερα από τα εκτεθέντα υπό σκέψη 68, πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 18 Μαρτίου 2020 και εκδόθηκε την 31η Μαρτίου 2020 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΘΕΜΕΛΗ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΟΥΓΚΑ